

การพัฒนารายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
เมธดา พาทีเพระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2550

ารพัฒนารายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
เมลดา พาทีเพระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2550

เมลดา พาทีเพระะ. (2550). การพัฒนารายการวิถีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษม บุญส่ง.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายการวิถีทัศนสำหรับประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ คือ 3.51

การวิจัยนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย ได้รายการวิถีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี คุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก และผู้ใช้วิถีทัศนมีความพึงพอใจมาก

THE DEVELOPMENT OF A VIDEO PROGRAM TO PROMOTE, THE DEAN OFFICE,
FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
MELADA PATEEPRAW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University

May 2007

Melada Pateepraw. (2007). *The Development of a Video Program to Promote, The Dean Office, Faculty of Education, Srinakharinwirot University*. Master's Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Asst. Prof. Kasem Boonsong.

The purpose of this study was to develop the video program for promoting the Dean Office of the Faculty of Education, Srinakharinwirot University to reach the 3.51 criterion.

Questionnaires were used in the study to collect the data from three sample groups: 16 experts; 150 supporting officers, teachers and students of Srinakharinwirot University, and 100 users. The statistics used in analyzing the data were percentage, mean and standard deviation.

The results revealed that the video program had a fair quality in content aspect and a very good quality in media aspect. The users were high satisfaction in using the video program.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนารายการวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ เมลดา พาทีเพราะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษม บุญส่ง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลีขาบบัณฑิต)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษม บุญส่ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญชัย อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อลิศรา เจริญวานิช)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งมาโดยตลอด รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต วัฒนโณ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และกลุ่มผู้ใช้วิทัศน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของคณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ทั้งในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอำนวยความสะดวกในด้านของสถานที่ในการถ่ายทำวิทัศน์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณจุฑามาศ แซ่หว่อง คุณกรกมล ศรีเดือนดาว และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

และขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่ได้ส่งเสริมและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัย มาโดยตลอด

เมลดา พาทีเพระ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	6
	ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	6
	ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	7
	ประเภทของการวิจัยและพัฒนา.....	8
	ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา.....	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทัศน.....	12
	ความหมายของทัศน.....	12
	ความหมายของแผ่นทัศน.....	12
	คุณค่าของทัศน.....	13
	ประเภทและรูปแบบของรายการทัศน.....	15
	ขั้นตอนการผลิตรายการทัศน.....	17
	วิธีการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศน.....	21
	เอกสารเกี่ยวกับดีวีดี.....	23
	ลักษณะของดีวีดี.....	23
	ประเภทของแผ่นดีวีดี.....	23
	คุณสมบัติของดีวีดี.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์.....	26
ความหมายของการประชาสัมพันธ์.....	26
จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์.....	28
หลักการประชาสัมพันธ์.....	29
หน้าที่ของสื่อในการประชาสัมพันธ์.....	30
กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์.....	31
การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การดำเนินการทดลอง.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิจัย.....	41
วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	41
การพัฒนาและหาคุณภาพของวิดิทัศน์.....	42
ความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	57
	ความสำคัญของการวิจัย.....	57
	ขอบเขตของการวิจัย.....	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
	การดำเนินการวิจัย.....	58
	การหาคุณภาพของวิธีทัศน์.....	59
	ผลการวิจัย.....	60
	อภิปรายผล.....	60
	ข้อเสนอแนะ.....	63
	บรรณานุกรม.....	64
	ภาคผนวก.....	69
	ภาคผนวก ก ตัวอย่างรายการวิธีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	70
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	76
	ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพรายการวิธีทัศน์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา.....	80
	ภาคผนวก ง แบบประเมินคุณภาพรายการวิธีทัศน์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก (ต่อ)

ภาคผนวก จ	แบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ใช้รายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว สำหรับกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ภาคผนวก ฉ	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	90
	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	93
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....		98

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	42
2	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัญหา หรือความต้องการ.....	43
3	ผลการศึกษาสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์และนิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับความต้องการประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	45
4	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1.....	47
5	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 1.....	49
6	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 2.....	51
7	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 2.....	52
8	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ.....	54
9	ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีความหลากหลายทางสังคมข่าวสาร และเทคโนโลยีต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย ปัจจุบันได้มีการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้มีผู้ประดิษฐ์อุปกรณ์รับส่งระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาพ เสียง และตัวอักษร ในรูปแบบของสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของหนังสือ วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุทัศน์ โทรทัศน์ และตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ การสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ การนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารเหล่านี้เข้ามาใช้ ทำให้มนุษย์เราสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง โดยไม่จำกัดจำนวนของผู้รับ และสามารถติดต่อสื่อสารไปสู่คนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งสื่อเหล่านี้นับว่าเป็นสื่อที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในระบบการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะวิทยุทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เข้าไปมีบทบาท และเกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งยังสามารถที่จะนำวิทยุทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรได้เป็นอย่างดี

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน หรือองค์กร เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรทุกสาขาวิชาชีพ ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความศรัทธา สร้างความรู้สึกที่ดี และส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ แก่องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษานั้นๆ อย่างเต็มที่ (เสรี วงษ์มณฑา. 2527:72-75) พร้อมทั้งให้ความสำคัญในการบริการที่ดีแก่ประชาชน อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและประชาชน (วิจิตร อาวะกุล. 2547:42-44)

วิทยุทัศน์ (Video) ตามความหมายทางเทคนิค หมายถึง การส่งผ่านสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ของภาพและเสียง จากกล้องหรือเครื่องบันทึกเทปวิทยุทัศน์ ที่เรียกว่า VTR ไปยังจอโทรทัศน์หรือมอนิเตอร์ (ประทีน คล้ายนาค.2541:36) วิทยุทัศน์เป็นสื่อการสอนอีกชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพไม่ด้อยไปกว่าสื่อการสอนชนิดอื่น มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในการเรียนการสอน การศึกษาและการฝึกอบรม เพราะสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน อีกทั้งยังเสนอสีสัน ตัวอักษรประกอบเทคนิคการถ่ายทำ และการตัดต่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจได้เป็นพิเศษ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ.2533:92) และยังสร้างความสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยให้ความรู้ในรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหา

ความรู้ที่ซับซ้อนได้ (พินิต วัฒน. 2520:11) ในปัจจุบันแถบวีดิทัศน์เป็นที่นิยมใช้กันมากในบ้านเรือน และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนและการศึกษา เนื่องจากสะดวกในการใช้มากเพราะสามารถบันทึกบทเรียน หรือการสอนไว้ได้ และนำมาใช้ได้อีกหลายครั้ง และดูภาพซ้ำ ภาพเร็ว เดินหน้า หรือถอยหลัง กลับมาดูซ้ำใหม่ได้ตามต้องการ (กิดานันท์ มลิทอง. 2543:168) และคนส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการยอมรับสื่อวีดิทัศน์ว่าเป็นสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญในการสื่อสาร ได้มีการผลิตวีดิทัศน์เป็นจำนวนมาก หลายองค์กรมักจะเลือกวีดิทัศน์เป็นสื่อสำคัญในการนำเสนองานในโอกาสต่างๆ (กรรณิการ์ อัครดรเดชา. 2544 : 131)

จากเหตุผลและคุณสมบัติดังกล่าวของวีดิทัศน์นั้น จึงทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และสนใจที่จะพัฒนารายการวีดิทัศน์ในรูปแบบของแผ่นวีดิทัศน์ (Videodisc) เพื่อใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานของ สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการประชาสัมพันธ์หน่วยงานนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายรูปแบบ สื่อที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องเข้าไปสัมผัสกับกลุ่มคน เพื่อชักจูงหรือชักชวนให้ผู้คนเข้ามาใช้บริการของหน่วยงาน ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องสร้างความนิยมและความเลื่อมใสศรัทธาให้เกิดขึ้น ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อที่มีความเหมาะสมเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาใช้บริการของหน่วยงานได้ทราบถึงสายการปฏิบัติงาน ตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างกันของผู้ที่มาใช้บริการ กับผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย เพื่อที่จะพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รายการวีดิทัศน์สำหรับประชาสัมพันธ์หน่วยงานของสำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มผู้ใช้ และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารายการวิทยทัศน์ประสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แนะนำคณะศึกษาศาสตร์

3. แนะนำสำนักงานคณบดี

- สถานที่ตั้ง

- ปรัชญา

- เป้าหมาย

- โครงสร้างหน่วยงาน

4. แนะนำแผนงานของสำนักงานคณบดี

- งานบริหารและธุรการ

- งานบริการการศึกษา

- งานการคลังและพัสดุ

- งานนโยบายและแผน

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ หมายถึง รายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นเป็นรูปแบบสารคดี ซึ่งนำเสนอด้วยแผ่นวิดิทัศน์ ที่บรรจุข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างรายการวิดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขจนมีผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

คุณภาพรายการวิดิทัศน์ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างของรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเมินได้จากแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ของคุณภาพ ต้องมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินไม่ต่ำกว่า 3.51

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านเนื้อหา และผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านสื่อ โดยแบ่งออกเป็นสองด้านดังนี้

1. **ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา** หมายถึง ผู้บริหาร หรือ เจ้าหน้าที่ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน หรือปฏิบัติงานที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างน้อย 3 ปี
2. **ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ** ต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี หรือระดับปริญญาโท ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี และหรือระดับปริญญาเอก ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและหาคุณภาพ เพื่อการพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงาน คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.2 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา
 - 1.4 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวีดิทัศน์
 - 2.1 ความหมายของวีดิทัศน์
 - 2.2 ความหมายของแผ่นวีดิทัศน์
 - 2.3 คุณค่าของวีดิทัศน์
 - 2.4 ประเภทและรูปแบบของรายการวีดิทัศน์
 - 2.5 ขั้นตอนการผลิตรายการวีดิทัศน์
 - 2.6 วิธีการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์
3. เอกสารที่เกี่ยวกับดีวีดี
 - 3.1 ลักษณะของดีวีดี
 - 3.2 ประเภทของแผ่นดีวีดี
 - 3.3 คุณสมบัติของดีวีดี

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
 - 4.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.3 หลักการประชาสัมพันธ์
 - 4.4 หน้าที่ของสื่อในการประชาสัมพันธ์
 - 4.5 กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
 - 3.7 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) หรือที่เรียกชื่อย่อว่า R&D ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เบรื่อง กุมุท (2536 :1) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยซึ่งเกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลิตผลและกระบวนการบางสิ่งบางอย่างตามหลักการเฉพาะ และตามระเบียบวิธีการวิจัยที่สามารถรับรองคุณภาพและประสิทธิภาพของผลิตผลและกระบวนการ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาผลผลิตด้วยการทดลอง ประเมินผล และป้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงผลผลิตนั้นให้พัฒนาขึ้นทั้งด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

อำนาจ ช่างเรียน (2538 : 24-28) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานมุ่งหาคำตอบที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการวิจัยประยุกต์มุ่งที่จะตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ถึงแม้ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาอันเป็นผลมาจากการวิจัยต่างๆ เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอน หรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาแต่ละแบบขึ้นเพื่อใช้ในการทดลอง แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ถูกนำไปใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การนำไปใช้ หรือปฏิบัติจริงสำหรับโรงเรียนทั่วไป ส่วนการวิจัยและพัฒนานั้นมุ่งที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง

บอร์ก และ กอลล์ (Borg and Gall.1989 :782) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการพัฒนาและนำมาซึ่งเหตุผลของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา โดยผลิตภัณฑ์นี้จะไม่ได้หมายถึงเฉพาะตำรา พิล์ม สไลด์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงวิธีการและโปรแกรมการศึกษา จุดเน้นของการวิจัยและพัฒนา คือการพัฒนาโปรแกรมที่จะทำให้เกิดระบบเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุปกรณ์และการฝึกอบรมบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

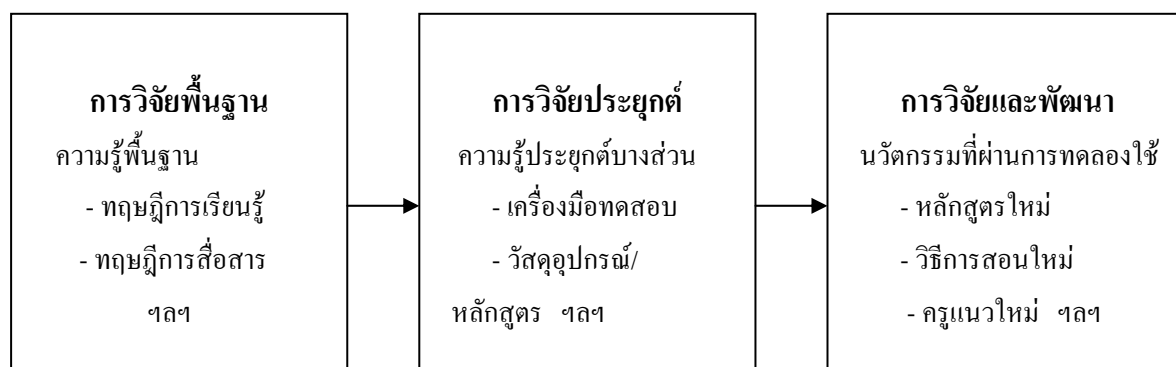
เกย์ (Gay.1976 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ในโรงเรียนซึ่งผลิตภัณฑ์จากการวิจัยและพัฒนาจะหมายถึงวัสดุอุปกรณ์ของครูที่ใช้ในการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนและระบบการจัดการ การวิจัยและพัฒนาจะครอบคลุมถึงการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของผู้เรียนและระยะเวลาในการใช้ผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากการวิจัยและพัฒนาจะพัฒนาตามความต้องการเฉพาะ และขึ้นอยู่กับรายละเอียดที่ต้องการ

1.2 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

บอร์ก (Borg. 1981 : 222-223) กล่าวว่า การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่ในความคล้ายคลึงกันนั้นก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ใน 2 ประการ คือ

1. เป้าหมายของการศึกษา ในการวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นการพัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ในการทดสอบสมมุติฐานของผู้วิจัยเท่านั้น ซึ่งจุดประสงค์ของการวิจัยทางการศึกษานั้น ไม่ได้เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่เป็นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติ แต่ในส่วนของ การวิจัยและพัฒนาเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความพร้อมอย่างเต็มที่ในการนำไปใช้

2. การนำไปใช้ การวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือในการวัดและทดลองโดยขึ้นอยู่กับตัวแปรเพียงตัวเดียวเท่านั้น ส่วนการวิจัยและพัฒนานั้นจะต้องมีการทดลองและวัดผลซ้ำ 2-3 ครั้ง ซึ่งเป็น 3 ขั้นตอน เริ่มต้นที่จะทำให้กระบวนการวิจัยและพัฒนานั้นสมบูรณ์ ส่วนที่เหลือจะเป็นวงจรที่ประกอบไปด้วย การทดสอบภาคสนาม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งในบางผลิตภัณฑ์อาจมีการพัฒนาเพียงครั้งเดียวก็เป็นที่พอใจ ในขณะที่บางผลิตภัณฑ์ต้องมีการพัฒนาซ้ำๆ มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์และความแตกต่างได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 การแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยทางการศึกษากับการวิจัยและพัฒนา

1.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

การจัดแบ่งประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา อาจแบ่งได้โดยใช้ประเภทของผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเป็นตัวกำหนด ซึ่งคำว่าผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นก็หมายถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process) ในการจัดการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตรและวิธีการสอน เป็นต้น ดังนั้นประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา จึงประกอบด้วย 3 ประการดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการศึกษาการวิจัยและพัฒนาประเภทนี้ได้แก่ การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับ หนังสือ ตำราเรียน แบบทดสอบ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ สไลด์ แผ่นฟิล์ม เทปบันทึกเสียง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น เป้าหมายของการวิจัยและพัฒนามุ่งไปที่การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทางการศึกษาดังแบบเพื่อทดลองใช้และขยายผลการนำไปใช้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. การวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและวิธีสอน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทนี้เป็น การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนทิศทางการพัฒนาชุมชนหรือประเทศเป็นตัวกำหนด เช่น การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนั้นก็ยังเป็นการวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ เช่น การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา การสอบแบบแก้ปัญหาและการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน เป็นต้น การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทที่กล่าวมานี้จะมีเป้าหมายมุ่งไปที่การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในวงกว้างต่อไป

3. การวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในการจัดการศึกษา นอกจากจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาตามสองประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว การวิจัยและพัฒนาเพื่อการวางแผนออกแบบใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดสภาพการณ์การศึกษา ยังมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น อาจเป็นการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงค่ากับงบประมาณที่ต้องลงทุนก่อสร้าง ดังนั้น หากมีการวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา จนกระทั่งได้ผลดีย่อมนำไปสู่การได้รูปแบบเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในสถานศึกษาใดๆ ก็นับว่าเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ได้เช่นกัน (วาทิช กาญจนรัตน์. 2543 : 69)

1.4 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

รัตนะ บัวสนธ์ (2535 : 6-10) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ
- ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนออกแบบพัฒนา
- ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงทดลอง
- ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา
- ขั้นตอนที่ 5 การวิจัยเชิงประเมิน
- ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุง/ ขยายผลนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประมวลสรุปใช้เป็นแนวทางวางแผนในการออกแบบพัฒนาผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ซึ่งในขั้นนี้จะประกอบไปด้วย

1. การสำรวจสภาพความต้องการจำเป็น (Need Survey) ในการพัฒนาผลงาน หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาแต่ละประเภท
2. สำรวจเอกสารเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานบังคับบัญชา รายงานการวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนา
3. สำรวจทรัพยากรการดำเนินงานที่มีอยู่ และที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนา ซึ่งได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ตลอดจนเวลา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นิยมใช้แบบสอบถามความต้องการ แบบสำรวจรายการ และการสัมภาษณ์ การออกแบบการวิจัย (Research Design) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล จำนวน ขนาดแหล่งข้อมูล การเก็บวิเคราะห์ข้อมูลก็เป็นไปตามลักษณะวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผลการวิจัยที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้จะได้รับการนำไปใช้ในการวางแผนออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนออกแบบพัฒนา

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 จะถูกนำมาประมวลสรุปเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ดังนี้

1. จัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นก่อนหลัง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แต่ละประเภท
2. เตรียมความพร้อม และประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพยากร ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้น ๆ
3. พิจารณาผลอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา
4. ออกแบบ กำหนดรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะพัฒนา
5. ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ตามที่กำหนดรูปแบบหรือออกแบบ

ในขั้นนี้จะใช้วิธีการประชุมระดมสมอง วางแผนในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง คือ กลุ่มผู้บริหาร หรือผู้ดำเนินนโยบายและกลุ่มผู้ลงมือปฏิบัติ อาจมีการประชุมหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงทดลอง

หลังจากได้ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 เสร็จแล้ว ก็จะทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ในขั้นตอนนี้จะดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีการออกแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง การควบคุมตัวแปรต่างๆ และรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมานั้น จะเป็นการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ซึ่งนิยมใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย เช่น อาจนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษา จำนวน 1-3 โรงเรียน หรือใช้กับนักเรียน จำนวนประมาณ 3-10 คน สำหรับการรวบรวมข้อมูลนั้น อาจใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม การตรวจสอบผลงาน การสังเกต และการสัมภาษณ์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา

เมื่อทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้น ข้อมูลเหล่านี้จะได้รับการนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาบางส่วนบางด้านของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ทั้งในแง่ของการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นโดยตรง และการปรับปรุงในวิธีการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้

ขั้นตอนที่ 5 การวิจัยเชิงประเมิน

เมื่อปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาตามข้อบกพร่องจากการที่ได้ทดลองใช้ในครั้งแรกแล้ว ก็จะนำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ใหม่อีกครั้ง โดยมีการขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มเป้าหมายที่จะทดลองใช้ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ถ้าเป็นโรงเรียนก็ต้องใช้โรงเรียนประมาณ 10-30 โรงเรียน หรือถ้าเป็นนักเรียนก็จะใช้นักเรียนประมาณ 30 คนขึ้นไป ทั้งนี้ในการดำเนินงานยังคงมีลักษณะคล้ายกับการวิจัยเชิงทดลอง คือจะต้องมีการกำหนดแบบแผนการทดลองเพื่อใช้ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมา ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา นอกจากจะอาศัยผลจากการทดลองแล้วยังต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างรอบด้าน ทั้งในแง่ของทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบในระหว่างดำเนินการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนนี้ นิยมใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการ ในขณะที่การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยอาศัยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ มาใช้วิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแบบแผนการทดลองที่กำหนดไว้ เช่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีทางสถิติแบบการทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุง/ ขยายผลนำไปใช้

ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยเชิงประเมินในขั้นตอนที่ 5 อาจช่วยให้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในบางด้าน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลังจากปรับปรุงแล้วก็จะเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นๆ เฉพาะกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาประเภทวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หลังจากนั้นก็จะดำเนินการเผยแพร่ รายงานผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จัดทำขึ้น รวมทั้งการนำเสนอตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และมอบหมายสั่งการให้นำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นไปใช้ในหน่วยงาน ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการขยายผลของการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาดังกล่าวให้กว้างขวางต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

2.1 ความหมายของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์ หมายถึง ภาพที่มองเห็นในระบบโทรทัศน์

ส่วนคำว่า แถบวีดิทัศน์ หรือแถบโทรทัศน์ หมายถึง แถบที่บันทึกภาพและเสียงในระบบโทรทัศน์ (กรมวิชาการ. 2528 : 158)

บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ (2534 : 179) ได้กล่าวไว้ว่า วีดิทัศน์ หมายถึง กระบวนการบันทึกและเก็บสัญญาณทางด้านภาพและสัญญาณทางเสียงไว้ในสื่อกลางที่เป็นวัสดุทางแม่เหล็กไฟฟ้า และรวมไปถึงกระบวนการถ่ายทอดภาพและเสียงโดยผ่านอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ผู้รับด้วย

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า แถบวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่นำมาใช้บันทึก ภาพและเสียงไว้พร้อมกันในแถบเทป ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และยังสามารถบันทึกและลบใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง

2.2 ความหมายของแผ่นวีดิทัศน์

มีผู้ให้ชื่อภาษาไทยของคำ “Videodisc” ไว้ว่า “แผ่นบันทึกภาพ” หรือ “แผ่นภาพ” เพราะเมื่อมีแผ่นเสียงแล้วก็ย่อมมีแผ่นภาพได้ แต่ตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานเรียกว่า “แผ่นวีดิทัศน์” แผ่นวีดิทัศน์เริ่มผลิตขึ้นในปี ค.ศ.1978 มีลักษณะเป็นแผ่นกลมๆ คล้ายแผ่นเสียง แผ่นทำด้วยพลาสติก เมื่อโดนแสงไฟจะแลดูเป็นสีรุ้งสวยงาม สามารถบันทึกภาพและเสียงจากฟิล์มภาพยนตร์ หรือแถบวีดิทัศน์ได้โดยการบันทึกจากแหล่งผู้ผลิต แผ่นวีดิทัศน์ใช้เล่นกับอุปกรณ์เครื่องเล่นเฉพาะ คือ Videodisc Player ที่มีระบบการทำงานเปรียบได้กับเครื่องเล่นแผ่นเสียง แต่ต่างกันตรงที่ใช้แสงเลเซอร์อ่านสัญญาณจากแผ่นแทนการใช้หัวเข็ม จึงทำให้แผ่นวีดิทัศน์มีชื่อเรียกใหม่ว่า “Laser Disc” หรือเรียกรวมกันว่า “Laser Videodisc” แผ่นวีดิทัศน์มีการส่งสัญญาณภาพและเสียงออกทางจอโทรทัศน์ คุณภาพของภาพคมชัดและเสียงสูงกว่าแถบวีดิทัศน์มาก แผ่นวีดิทัศน์แผ่นหนึ่งเล่นได้สองหน้าเหมือนแผ่นเสียงโดยแต่ละหน้าจะบันทึกภาพได้ทั้งภาพนิ่งและเคลื่อนไหว ผู้ชมสามารถเลือกความเร็วในการดูได้ โดยการกดรีโมตคอนโทรลเพื่อเลือกชมภาพแต่ละภาพ (Frame) หรือเนื้อเรื่องแต่ละตอน (Chapter) หรือจะหยุดดูภาพนิ่งเฉพาะภาพ (Still Frame) ที่ต้องการก็ได้เช่นกันโดยจะได้ภาพที่คมชัดแต่แผ่นวีดิทัศน์มีข้อจำกัดที่สำคัญอย่างหนึ่งในขณะนี้ที่แตกต่างจากวีดิทัศน์คือ ผู้ใช้ส่วนมากยังไม่สามารถบันทึก ลบ หรือตัดต่อเพิ่มเติมภาพบนแผ่นได้ด้วยตนเอง ถ้าต้องการจะบันทึกภาพที่ถ่ายทำเอง ผู้ใช้ต้องบันทึกภาพเรื่องราวลงในแถบวีดิทัศน์ก่อนเพื่อส่งไปยังโรงงานที่รับบันทึกภาพลงบนแผ่นวีดิทัศน์โดยเฉพาะ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีผู้ผลิตเครื่องเล่นวีดิทัศน์ที่ให้ผู้ใช้นำภาพได้เองแล้วก็ตามแต่ราคาของเครื่องยังอยู่ในระดับที่แพงมาก

กิดานันท์ มลิทอง (2540:183) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผ่นวีดิทัศน์ (Videodisc) เป็นวัสดุแผ่นกลมทำด้วยพลาสติกที่บันทึกความจำด้วยแสง ในระบบแอนะล็อกที่สามารถบันทึกข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงได้เป็นจำนวนมาก เป็นสิ่งที่ได้รับการขนานนามว่า “แผ่นบันทึกที่เล่นกับโทรทัศน์” (the records that play television) เนื่องจากในเวลาเล่นต้องต่อเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์เข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อรับข้อมูลภาพและเสียงทางจอภาพ แต่เดิมแผ่นวีดิทัศน์มีระบบการใช้งานอยู่ 2 ระบบคือ ระบบซีอีดี (Capacitance Electronic Device : CED) เป็นการเล่นด้วยหัวเข็มเหมือนเครื่องเล่นแผ่นเสียงมีการบันทึกสัญญาณภาพลงบนแผ่นที่ทำจากพลาสติกนำไฟฟ้าชนิดพิเศษ ตัวแผ่นจะมีร่องเช่นเดียวกับแผ่นเสียงและมีลักษณะขอบบางมากไม่ทนทานต่อรอยนิ้วมือหรือจะมีรอยขีดข่วนแม้แต่น้อยก็ไม่ได้ ผู้ผลิตจึงต้องนำใส่ของสี่เหลี่ยม เมื่อจะเล่นก็ใส่ของเข้าไปในเครื่องแล้วดึงของออกมา จากความไม่คล่องตัวและความไม่ทนทานดังกล่าวจึงทำให้บริษัทอาร์ซีเอ ผู้ผลิตเล็กผลิตแผ่นในระบบซีอีดีแล้ว ต่อมามีการคิดค้นให้สามารถเล่นแผ่นวีดิทัศน์ด้วยแสงเลเซอร์ เรียกว่าระบบแอลวี (Laser Vision : LV) ซึ่งเป็นระบบเดียวที่นิยมใช้กันจนทุกวันนี้ จึงทำให้มีผู้เรียกแผ่นวีดิทัศน์อีกชื่อหนึ่งว่า “เลเซอร์ดิสก์” (Laser Disc) หรือเรียกรวมกันว่า “เลเซอร์วีดิโอดิสก์” (Laser Videodisc) ซึ่งหมายถึงแผ่นวีดิทัศน์นั่นเอง ระบบแอลวีเป็นการใช้แสงเลเซอร์อ่านสัญญาณจากแผ่น จึงทำให้ตัวแผ่นทนทานเพราะไม่มีหัวเข็มขูดขีดแผ่นเหมือนแผ่นเสียง

2.3 คุณค่าของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์เป็นสื่อการศึกษาที่ให้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ไปกระตุ้นการเรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาและหู โดยสามารถมองเห็นเหตุการณ์ด้วยตาและได้ยินเสียงด้วยหูของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2530 : 177) ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพและได้ยินเสียงไปพร้อมๆ กัน ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างความสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยให้ความรู้ในรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหาความรู้ที่ซับซ้อนได้ เป็นเครื่องมือที่สามารถสอนได้เหมือนกับการสอนโดยครูเหมือนกัน (พินิต วัฒน. 2520 : 11) และจากลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของวีดิทัศน์นี้เองจึงทำให้วีดิทัศน์กลายเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทในวงการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาวีดิทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทโดยนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าวีดิทัศน์มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 167-168) ได้กล่าวไว้ว่า แถบวีดิทัศน์เป็นวัสดุสำคัญที่สามารถใช้บันทึกภาพและเสียงไว้ได้พร้อมกันในแถบเทป ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และยังสามารถลบ

แล้วบันทึกใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง แถบวีดิทัศน์จะใช้เล่นกับเครื่องเล่นวีดิทัศน์ ซึ่งต่อเข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อเล่นภาพและเสียงออกมา ในปัจจุบันแถบวีดิทัศน์เป็นที่นิยมใช้กันมากในบ้านเรือนและสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนและการศึกษา เนื่องจากสะดวกในการใช้มาก เพราะสามารถบันทึกบทเรียนหรือการสอนไว้ได้และนำมาใช้ได้อีกหลายครั้ง และดูภาพช้า ภาพเร็ว เดินหน้า หรือถอยหลัง กลับมาดูซ้ำใหม่ได้ตามต้องการ

เกิตินี โซติกเสถียร (2528 :181) กล่าวว่าไว้ว่า การนำวีดิทัศน์มาใช้ในวงการศึกษาย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. สามารถที่จะนำการสอนของคุณ ซึ่งอาจเป็นการสอนหรือการสาธิต กลับมาฉายซ้ำให้นักเรียนดูได้หลายครั้ง
2. สามารถบันทึกการการสอนเพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ ทำให้ทุ่นแรงผู้สอน
3. การบันทึกการสอนไว้ในเทปบันทึกภาพ สามารถที่จะเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนรายการระหว่างสถาบันการศึกษาได้ทั้งในและนอกประเทศ
4. การบันทึกภาพการเรียนการสอนของคุณในชั้นเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและนำเปิดทบทวนเพื่อวิเคราะห์และประเมินผล จะได้ปรับปรุงหรือเปรียบเทียบ

ชม ภูมิภาค (2524 : 50-51) ได้กล่าวถึงคุณค่าของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆ กันโดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติให้ชาวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะต้องมีความสามารถทางภาษาสูง หรือต้องอยู่ ณ สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของคุณที่เก่งๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมากๆ
5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทำให้ผู้รับสนใจมากและยอมทำให้เกิดการเรียนรู้สูง
7. โทรทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษา เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์และอื่นๆ เข้ามาใช้ด้วยกันด้วยความสะดวก การใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี
8. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 :49) กล่าวว่า บทเรียนโทรทัศน์สามารถบันทึกเทปเก็บไว้ในห้องสมุดและนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ รายการที่บันทึกไว้สามารถนำมาใช้สนองความต้องการความแตกต่างของหมู่คณะได้ว่าเด็กเก่งหรือไม่เก่งก็ตาม นอกจากนั้น โทรทัศน์เป็นสื่อทัศนวัสดุที่มีราคาไม่แพง หาง่ายและเก็บรักษาง่าย

2.4 ประเภทและรูปแบบของรายการวิทยุทัศน์

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 29) ได้จำแนกรูปแบบรายการวิทยุทัศน์ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. แบบบรรยาย (Lecture Format) การนำเสนอรายการแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการบรรยายของครูหน้าชั้น ถ้าผู้บรรยายไม่มีเทคนิคที่ดีในการบรรยาย ก็จะทำให้รายการนั้นไม่น่าสนใจ ซึ่งผู้ชมจะเห็นแต่หน้าของผู้บรรยาย

2. แบบอภิปราย (Panel Disquisition Format) การนำเสนอแบบอภิปรายเป็นวิธีการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายกับวิธีการแบบบรรยายจะแตกต่างกันตรงที่มีผู้บรรยายหลายคน บรรยายเป็นช่วงสั้นๆ ตามประเด็นคำถามที่ผู้อภิปรายตั้งขึ้นและอาจมีการโต้ตอบกันบ้าง สนทนากันบ้าง เป็นการแลกเปลี่ยนบรรยากาศ

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview Format) เป็นรูปแบบรายการที่ผู้ผลิตจะต้องวางแผนในการสัมภาษณ์ มีการตั้งคำถามให้ตรงเป้าหมาย และเลือกเรื่องที่น่าสนใจ รวมทั้งภาพ ซึ่งทำให้รายการน่าสนใจยิ่งขึ้น ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบให้ตรงเป้าหมาย ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการประเภทนี้ไม่สูงนัก สามารถใช้ได้ดีกับเนื้อหาแทบทุกประเภท แต่รายการประเภทนี้ผลิตยากกว่ารายการ 2 แบบ ที่กล่าวมาแล้ว

4. แบบบรรยายภาพ (Off – Camera Narration Format) เป็นรายการที่น่าสนใจกว่าแบบที่กล่าวมาแล้ว ในเวลาในการถ่ายทำมาก เสียค่าใช้จ่ายสูง มีลักษณะเป็นการบรรยายภาพโดยไม่ปรากฏตัวผู้บรรยายได้ยินแต่เสียงเท่านั้น ภาพและเสียงที่บรรยายต้องสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เทคนิคในการตัดต่อและผสมภาพให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงบรรยายภาพภายหลัง นิยมใช้ในการโฆษณาสินค้า การแสดงการสาธิต เพราะเป็นวิธีที่แสดงเนื้อหาของภาพไปสู่เป้าหมาย

5. แบบนาฏการ หรือแบบแสดงบทบาท (Dramatization of Role Play Format) การนำเสนอแบบนี้เป็นที่ดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด อาจจะใช้วิธีการผูกเรื่อง แสดงสถานการณ์จำลองเป็นตอนสั้นๆ รายการประเภทนี้ถ่ายทำยากที่สุด ต้องมีการวางแผน เขียนบท จัดเวที จัดฉากให้ดูเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งตัวผู้แสดงก็ต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทบาท ถ้าเป็นผู้แสดงสมัครเล่นก็ต้องมีการฝึกซ้อมหลายครั้ง ถ้าใช้นักแสดงอาชีพจะประหยัดเวลาในการถ่ายทำได้มาก แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

เกศินี โชติกเสถียร (2528 :131) ได้จำแนกรูปแบบรายการที่ผลิตวีดิทัศน์ขึ้นเพื่อการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบรายการผลิตขึ้นเพื่อสอน (Teaching Format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่าจูงใจ การผลิตรายการจะง่ายกว่าแบบอื่นๆ

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยผู้ชมไม่มีความรู้สึกรายการที่ผลิตมามาสอนตน แต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์น่าเรียน น่ารู้และเต็มใจชมโดยตลอดการผลิตรายการ ในรูปแบบนี้ต้องการความประณีตและเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร (Information Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอเทศแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใคร่รู้ เพื่อความทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รายการในรูปแบบนี้ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ชมมากที่สุด การผลิตจะต้องประณีตและใช้เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย มิฉะนั้นผู้ชมจะหันไปหารายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทบันเทิงโดยง่าย การนำสิ่งที่ป็นจริงมาแยกแยะให้เห็นถึงสาเหตุและสรุปให้ได้ คนวิเคราะห์ต้องเก่งและจูงใจกลุ่มเป้าหมายได้จึงน่าสนใจ วิธีการนี้ใช้ได้ดีมากในรายการโทรทัศน์การศึกษา แต่ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าการทำทั้งรายการ

กิดานันท์ มลิทอง (2535 : 143) ได้จำแนกรูปแบบรายการโทรทัศน์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television :CTV) เป็นรายการเพื่อความบันเทิงและธุรกิจโฆษณา

2. รายการโทรทัศน์ทางการศึกษา (Educational Television : ETV) เป็นรายการเพื่อความรู้ทั่วไปในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านวิชาการ ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยไม่จำกัดความรู้ของผู้ชม หรือเจาะจงเฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการใช้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป

3. รายการโทรทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television : ITV) เป็นรายการที่จัดขึ้นตามหลักสูตรทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อเสนอบทเรียนแก่ผู้เรียน

2.5 ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุทัศน์

พินิต วัฒนโณ (2520 : 9-19) ได้กล่าวถึง การผลิตรายการวิทยุทัศน์การสอนเอาไว้ว่าการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิคกับฝ่ายหลักสูตรหรือฝ่ายวิชาการ ในขั้นต้นการวางแผนการผลิตรายการทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้ชัดเจนว่า เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนจะได้อะไรหรือทำอะไรได้ตามเป้าหมาย

2. กำหนดเนื้อหาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใด และจะสนองต่อจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไร จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้

3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตบทเรียนให้เหมาะสม

4. การเลือกครูจะต้องทำอย่างพิถีพิถัน โดยปกติเรามักเลือกครูที่สอนเก่ง แต่จะต้องระวังในเรื่องนี้เพราะครูที่สอนตามปกติเก่ง แต่เมื่อออกหน้ากล้องจะทำอะไรไม่ได้ หรือไม่ดีเหมือนอยู่ในชั้นปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่จะต้องฝึกอะไรบางอย่างเพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวตามวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของคนอื่น คือ จะต้องเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอนด้วย

วสันต์ อดิศักดิ์ (2526 : 197-203) ได้กล่าวถึงระบบการผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ความคิด จะทำอย่างไรจึงจะผลิตรายการเพื่อสนองต่อผู้ชมหรือผู้เรียน ขั้นนี้จะเป็นขั้นจินตนาการ

2. ตั้งจุดมุ่งหมาย เปรียบเสมือนหางเสือของรายการว่าจะไปในทิศทางใด

3. กำหนดเนื้อหา ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความคิดที่ตั้งเอาไว้

4. กลุ่มผู้ชม ผู้ผลิตรายการต้องทราบว่า จะผลิตรายการให้กับใคร

5. การวิจัย การวิจัยเป็นงานสำคัญยิ่ง อาจได้รับการอ่านหรือศึกษาจากตำรา จากผู้รู้หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมงาน

6. รูปแบบรายการ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้นมิได้หมายถึงการที่ครูมายืนบรรยายอยู่หน้ากล้องเพียงอย่างเดียว อาจสร้างสรรค์มาจากรูปแบบอื่นๆ ก็ได้ เช่น รายการละคร ข่าว สัมภาษณ์

ทหายปัญหา ฯลฯ ซึ่งต้องพิจารณาว่าจะถ่ายทอดออกไปในรูปแบบใดจึงจะเป็นที่สนใจต่อผู้ชม และเหมาะสมกับเนื้อหา

7. การเขียนบทโทรทัศน์ เป็นการนำเอาความคิดมาทำให้เป็นรูปธรรม
8. งานเทคนิค ได้แก่ ด้านกราฟิก การแต่งกาย ฉาก แสง เสียง
9. งานการสอน เป็นการสร้างแบบประเมินผลการเรียน
10. ขั้นตอนการผลิตรายการ การผลิตรายการปัจจุบันมี 3 รูปแบบ คือ การผลิตรายการภายใน การผลิตรายการนอกสถานที่ และการผลิตรายการผสมผสาน

11. การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของรายการที่ผลิตขึ้นว่าให้การเรียนรู้ต่อผู้ชมเพียงใด ซึ่งผู้ผลิตรายการควรจะได้ไปนั่งดูกับผู้ชมด้วย สังเกตปฏิกิริยา ความเบื่อหน่ายของผู้ชมต่อรายการ การนำไปใช้ เมื่อผลการทดลองเป็นที่พอใจ ขั้นตอนต่อไปก็เป็นขั้นตอนของการนำไปใช้จริง

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 26-48) ได้กล่าวไว้ว่า การผลิตรายการโทรทัศน์สามารถแยกออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผนการผลิตรายการ เป็นขั้นตอนแรก ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความสำคัญมาก เพราะการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วย ซึ่งขั้นตอนของการวางแผนการผลิตมีดังนี้

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายจากเนื้อหาในหลักสูตรนั้นๆ แล้วนำเอาเนื้อหา มาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถวัดได้ และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนลักษณะใด เช่น นำบทเรียนอธิบายเนื้อหา ในบทเรียน หรือสรุปบทเรียน

1.2 รวบรวมทรัพยากรและศึกษาข้อขัดข้องในการผลิต ทั้งสองสิ่งนี้จะต้องทำควบคู่กัน ไป โดยจะต้องศึกษาว่ามีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ ในกระบวนการผลิตอะไรบ้าง มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีจะได้จากแหล่งใด ถ้าหาไม่ได้จะทำอย่างไร เช่น เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ ปัญหาสิทธิกฎหมาย เป็นต้น

1.3 การเขียนหัวข้อ เนื้อหาและเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหา จากตำราเรียนมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะสื่อโทรทัศน์ รูปแบบการนำเสนอ ทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏการ และแบบบรรยายภาพ (โดยไม่ให้เห็นตัวผู้บรรยาย)

2. การเตรียมการผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการจะต้องเตรียมสิ่งต่างๆ ให้พร้อม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างของรายการ และควรเขียนเพื่อให้เสนอจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2.2 การเตรียมบุคลากร ในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการ จะต้องติดต่อกับบุคคลผู้ทำหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง เพื่อบรรณัติชักชวนความเข้าใจเป็นที่เข้าใจตรงกัน

2.3 การเตรียมงานศิลปะที่จำเป็น จะต้องใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งการเตรียมศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับ เพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของรายการ อีกทั้งมีความเหมาะสมกับการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

2.4 การเตรียมฉาก และอุปกรณ์ประกอบมีความจำเป็นสำหรับการทำรายการในสตูดิโอมาก เพราะต้องเตรียมทุกอย่างให้พร้อม และถ้าเป็นฉากที่ต้องการแสดงให้ดูเป็นจริงผู้จัดจะต้องพิถีพิถันมาก

2.5 การเตรียมสิ่งอื่นๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายผู้แสดงดนตรี เสียงประกอบ และไมโครโฟน

2.6 การซ้อมเป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง

3. การดำเนินการ เป็นขั้นที่จะทำการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งถ้าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตรายการที่จะมีขึ้นใน ขั้นนี้ก็น้อยย่อมหมายถึง รายการที่ได้จะมีคุณภาพตามไปด้วย ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้ จะเริ่มถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ จากนั้น จึงนำมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงบันทึกเสียงบรรยาย เสียงดนตรี และเสียงประกอบต่างๆ

2.6 วิธีการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์

การเขียนบทรายการโทรทัศน์เป็นการเขียนเพื่อชี้แจงขั้นตอนการผลิตในรายละเอียด ทั้งส่วนภาพ (Video) และเสียง (Audio) ในขั้นนี้ผู้เขียนบทจะต้องสร้างจินตนาการและใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนบทเป็นอย่างมาก

ชิน คล้ายปาน (2528 : 31) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและทรัพยากรที่จะนำมาทำรายการ
2. คัดเลือกเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ
3. กำหนดรายละเอียดในบทโทรทัศน์ตามความสามารถของอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้ง

งบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่จะทำการถ่ายทำ

4. ผู้เขียนบทจะต้องเดาความรู้สึกว่าผู้ชมต้องการอะไร และจะต้องสนองตอบอย่างไร
5. ความต่อเนื่องของเนื้อหา เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ชมคอยติดตามรายการ
6. ภาพและคำบรรยาย จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
7. ข้อความที่ใช้เขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์จะต้องใช้ประโยคง่ายๆ สั้นๆ แต่สื่อ

ความหมายได้ดีและเขียนให้อ่านง่าย

8. แทรกข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วม
9. บทโทรทัศน์จะต้องดึงดูดความสนใจและชวนให้ผู้ชมติดตามรายการ

สุรัช สิกขาบัณฑิต (2528 : 39-44) ได้กล่าวถึง การเขียนบทโทรทัศน์ โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. บทแบบสมบูรณ์ (Fully-Scripted Show) เป็นบทอย่างละเอียด บอกทุกคำพูด ทุกคำที่พูดในการแสดงตามที่แบ่งไว้ในส่วนของภาพและส่วนของเสียง
2. บทแบบย่อ (Semi-Scripted Show) เป็นบทที่แตกต่างจากบทแบบสมบูรณ์ตรงที่ข้อความที่พูดจะบอกไว้อย่างหลวมๆ ผู้แสดงไม่จำเป็นต้องพูดตามบททุกอย่าง
3. บทลำดับรายการ (Show Format) เป็นการเขียนแบบง่ายๆ จะมีเพียงหัวข้อรายการตามลำดับเวลาโดยจะบอกระยะเวลาของข้อตอนนั้น และจำนวนเวลาที่ใช้
4. บทข้อมูลรายการ (Fact Sheet) เป็นบทที่มีลักษณะเป็นการบอกรายการสิ่งที่จะถ่ายและบอกคำบรรยายคร่าวๆ เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อดำเนินรายการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือ การประเมินรายการ

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 : 144) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินรายการสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ โดยจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญขึ้นเป็นผู้ประเมินเทปวีดิทัศน์ชุดที่ผลิตขึ้น ผู้เชี่ยวชาญชุดนี้ควรประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาการ นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา นักวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านโทรทัศน์ บุคคลเหล่านี้จะร่วมกันวิเคราะห์ในการปรับปรุงเทปวีดิทัศน์ให้ดียิ่งขึ้น

2. การประเมินโดยการทดลอง เป็นการนำเอาเทปวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงหรือตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย และวัดดูว่าเขาบรรลุ หรือผ่านวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ การประเมินแบบนี้ต้องอาศัยแบบทดสอบร่วมด้วย และควรมีการประเมินแต่ละวัตถุประสงค์ให้แจ่มชัด

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

ภาสกร บัณฑิตวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนายารายการวีดิทัศน์เรียนด้วยตนเอง เรื่องการใช้งานวิทยุสื่อสารระบบความถี่รวมสำหรับอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบินและนักบิน ของ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่า รายการวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.00/90.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 90/90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยพร พุ่มทองดี (2543 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฐมพยาบาล ของนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 4 โดยการสอนด้วยเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฐมพยาบาลของนักเรียนพลตำรวจที่สอนด้วยเทปโทรทัศน์สูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธนันต์ หาญณรงค์ (2530 : 50) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์ การสอนที่ใช้สื่อการสอนช่วยจัดสัปดาห์ภายหลังการสอน ชนิดสื่อจักษุสัมผัสและชนิดสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนวิชา AV 334 (โสตวัสดุเบื้องต้น) จำนวน 90 คน ผลปรากฏว่า การเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์ภายหลังการสอนชนิดสื่อโสตจักษุสัมผัสสูงกว่าการเรียนตามรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์กับชนิดสิ่งพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 25-26-A) แห่งมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่า ทำการทดลองวิดีโอชุด “นาที่ปลอดภัย” เป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรผลการทดลองพบว่า ลูกจ้างที่ได้ดูรายการ “นาที่ปลอดภัย” มีความปลอดภัยในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูรายการวิดีโอ

บูเชอเร็ต (Boucheret. 1996 : 55-57) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนวิชาช่างโลหะที่ Dorian Technical Lycee ในประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับขบวนการต่างๆ ของการเชื่อมโลหะ การกึง การกัด เพื่อง ซึ่งถ้าใช้การสอบแบบธรรมดาทำได้ยาก แต่เมื่อใช้โทรทัศน์สอนสามารถสอนเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้ดี

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1967 : 149-150) ได้ทำการศึกษาเจตคติของ นักศึกษาต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และการปกครอง โดย สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักศึกษาในชั้นต่างๆ จากผลการวิจัยโดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์ใน เนื้อหา เรื่องแบคทีเรีย พบว่า ผู้เรียนรู้สึกว่าย่เรียนรู้ได้มากและเห็นโทรทัศน์มีคุณค่า ในการสาธิตซึ่ง สามารถช่วยให้เห็นได้ใกล้ชิด และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนเสียก็คือ มีแสงสะท้อน จากจอและขนาดของจอเล็กเกินไป

กุตตาฟส์สัน (Gustavsson. 1957 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์มาช่วยสอนในโรงเรียน อาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน ซึ่งได้ผลการทดลองดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นมิตรใหม่ที่ใช้เป็นสื่อได้อย่างดี
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้ให้แก่นักเรียน 25 ถึง 30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพในการสอนของครูเพิ่มขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยทัศน์ จะเห็นได้ว่า การนำเอาสื่อประเภทวิทยทัศน์ มาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ จึงนับได้ว่า วิทยทัศน์เป็นสื่อที่ทรงคุณค่า ที่สามารถจะกระตุ้นการเรียนรู้ได้ โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาและหู ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้นำวิทยทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดย การใช้ทั้งภาพและเสียงจากวิทยทัศน์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดีวีดี

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 288-296) ได้กล่าวถึง ดีวีดี ไว้ดังนี้

3.1 ลักษณะของดีวีดี

ดีวีดี (DVD) มีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกแบนกลมผิวหน้าเคลือบด้วยโลหะสะท้อนแสงเพื่อป้องกันข้อมูลที่บันทึกไว้ มีทั้งขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 และ 12 เซนติเมตร และมีรูกลมตรงกลางเรียกว่า “hub” ขนาด 15 มิลลิเมตร

ดีวีดีเป็นสื่อบันทึกและอ่านด้วยแสงเลเซอร์ โดยมีการผลิตแผ่นดีวีดีที่มีความจุตั้งแต่ 4.7-17 จิกะไบต์ และบันทึกข้อมูลได้ทั้งแบบด้านเดียวและสองด้าน และบรรจุข้อมูลได้ชั้นเดียวและสองชั้น แผ่นที่มีความจุน้อยที่สุด คือ แผ่นด้านเดียว/ชั้นเดียว มีความจุ 4.7 จิกะไบต์ และแผ่นที่มีความจุมากที่สุด คือ แผ่นแบบสองด้าน/สองชั้นมีความจุ 17 จิกะไบต์ ดีวีดีสามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกประเภท เช่นเดียวกับซีดี และมีทั้งแบบแผ่นอ่านอย่างเดียวและแผ่นที่ให้ผู้ใช้บันทึกลงแผ่นได้เองด้วย

ดีวีดี มีชื่อเต็มในภาษาอังกฤษว่า “Digital Video Disc” ใช้ในการบันทึกภาพยนตร์ แต่ภายหลังเปลี่ยนชื่อมาเป็น “Digital Versatile Disc” และได้มีการนำดีวีดีมาใช้ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2532 เป็นต้นมา

3.2 ประเภทของแผ่นดีวีดี

แผ่นดีวีดี แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ดีวีดี - อ่านอย่างเดียว (DVD-Read Only Memory) เป็นแผ่นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลมาจากผู้ผลิตเพื่อให้ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลโดยไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงแผ่นได้ ดีวีดี อ่านอย่างเดียวแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

- ดีวีดี-รอม (DVD-ROM) ที่บันทึกข้อมูลในลักษณะสื่อประสมของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง

- ดีวีดี-ออดิโอ (DVD-Audio) บันทึกเสียงเพลงเช่นเดียวกับแผ่นซีดีเพลง

- ดีวีดี-วิดีโอ (DVD-Video) บันทึกภาพยนตร์

ดีวีดีจะเป็นมากกว่าแผ่นซีดีธรรมดา ด้วยความสามารถในการบรรจุข้อมูลอย่างมากมายมหาศาลนี้ ทำให้แผ่นดีวีดีสามารถบันทึกภาพยนตร์ระบบดิจิทัลคุณภาพสูงได้เป็นอย่างดี รวมถึงคุณภาพเสียงที่ดีกว่าแผ่นซีดีเพลงทั่วไป แผ่นดีวีดีธรรมดาที่บันทึกข้อมูลด้านเดียว/ชั้นเดียว จะบันทึกภาพยนตร์เรื่องหนึ่งที่ยาวประมาณ 2 ชั่วโมงได้ทั้งเรื่อง ถ้าเป็นแผ่นสองด้าน/สองชั้น จะบันทึกภาพยนตร์ได้มากกว่า 8 ชั่วโมง และถ้าลดคุณภาพเสียงที่บันทึกลงเล็กน้อยจะทำให้สามารถบันทึกเสียงได้มากกว่า 50 ชั่วโมงทีเดียว

2. ดีวีดี - บันทึกได้ (DVD-Recordable) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “ดีวีดี-อาร์” (DVD-R) เป็นเทคโนโลยีที่ให้ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลลงแผ่นดีวีดี ได้ด้วยการใช้คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะอันตรงข้ามกับการใช้แผ่นดีวีดี-รอม และดีวีดี-วีดีโอ ที่จะสามารถอ่านหรือเล่นแผ่นเหล่านั้นที่บันทึกข้อมูลมาจากโรงงานผู้ผลิตได้แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่สามารถบันทึกข้อมูลอื่นลงแผ่นได้ แนวคิดของแผ่นดีวีดี-อาร์ จะคล้ายคลึงกับแผ่นซีดี-อาร์ คือ เป็นสื่อบันทึกหนึ่ง-อ่านหลายครั้ง (WORM) และสามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เสียง หรือโปรแกรมใดๆ ได้ทั้งสิ้น

3. ดีวีดี - บันทึกทับได้ (DVD-Rewritable) เป็นแผ่นที่ต่างจากดีวีดี-อาร์ ซึ่งเป็นแผ่นที่ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลได้เพียงอย่างเดียวโดยไม่สามารถลบข้อมูลนั้นได้ ในขณะที่การใช้แผ่นดีวีดี-บันทึกทับได้นั้น ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลและลบข้อมูลนั้น หรือบันทึกข้อมูลใหม่ทับข้อมูลเดิมลงไปได้มากครั้งเท่าที่ต้องการ เช่นเดียวกับการใช้ฮาร์ดดิสก์และแผ่นบันทึกแม่เหล็ก

ดีวีดี - บันทึกทับได้ จะมีชื่อเรียกกับหลายรูปแบบ เดิมนั้นมีการเรียกแผ่นดีวีดี - บันทึกได้ ว่า “ดีวีดี - แรม” (DVD-Random Access Memory) ซึ่งบันทึกข้อมูลได้เพียง 2.6 จิกะไบต์ต่อด้าน จึงทำให้ในเวลาต่อมาได้มีบริษัทต่างๆ ผลิตแผ่นดีวีดี - บันทึกได้ ที่มีความจุข้อมูลเพิ่มมากขึ้นและมีชื่อเรียกต่างกันออกไป ได้แก่ แผ่น DVD+RW ของบริษัทโซนี่ ฟิลิปส์ และอีวเล็ดต์-แพ็คการ์ด เป็นแผ่นดีวีดี-บันทึกได้ ที่มีความจุข้อมูล 3 จิกะไบต์ต่อด้าน และแผ่น DVD-RW ของบริษัทไฟโอเนียร์ มีความจุข้อมูล 3.95 จิกะไบต์ต่อด้าน

3.3 คุณสมบัติของดีวีดี

ดีวีดีเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติที่เป็นข้อได้เปรียบสื่ออื่นมากมายหลายประการ ดังนี้

1. ความจุข้อมูลมหาศาล ดีวีดีสามารถบรรจุข้อมูลได้ตั้งแต่ 4.7-17 จิกะไบต์ ซึ่งเป็นข้อมูลจำนวนมาก เหมาะสำหรับการเก็บเป็นฐานข้อมูลหรือคลังความรู้ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
2. บันทึกข้อมูลนานาประเภท เนื่องจากการบันทึกข้อมูลลงบนแผ่นดีวีดีอยู่ในระบบดิจิทัล จึงทำให้สามารถบันทึกข้อมูลในลักษณะตัวอักษร ภาพถ่ายสีและขาวดำ ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก เสียงพูด และเสียงดนตรี ได้อย่างมีคุณภาพสูง
3. สื่อหลายมิติ แผ่นดีวีดีเหมาะในการบันทึกข้อมูลในลักษณะของสื่อหลายมิติ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่หลากหลาย และซับซ้อนเกินกว่าแผ่นบันทึกธรรมดา จะสามารถบันทึกลงแผ่นได้ทั้งหมด

4. การสืบค้นฉบับไว ถึงแม้ว่าดีวีดีจะบรรจุข้อมูลจำนวนมหาศาลไว้ก็ตามแต่การค้นหาข้อมูลในแผ่นดีวีดีอยู่ในลักษณะ “เข้าถึงโดยสุ่ม” ซึ่งเป็นการเข้าถึงข้อมูลโดยใช้เวลาในการค้นหาได้รวดเร็วเท่ากันหมดไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในที่ใดของแผ่น ตามปกติแล้วจะใช้เวลาในการค้นหาเพียง 1 วินาทีเท่านั้น จึงทำให้การค้นหาสะดวกรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำกว่าสื่อประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแถบวีดิทัศน์ หรือเทปบันทึกเสียงที่ต้องการเดินหน้าหรือถอยหลังเทป เพื่อค้นหาข้อมูล แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าการค้นหาข้อมูลในแผ่นดีวีดีจะเร็วกว่าสื่อหรือแม้แต่แผ่นบันทึกก็ตาม แต่ก็ยังช้ากว่าการค้นหาข้อมูลบนแผ่นบันทึกแบบแข็งอยู่บ้าง

5. มาตรฐานสากล แผ่นดีวีดีอยู่ในรูปแบบมาตรฐานที่มีขนาดและลักษณะมาตรฐานเดียวกันหมด จึงทำให้สามารถใช้กับหน่วยขับหรือเครื่องเล่นดีวีดีทั่วไปได้เหมือนกัน อย่างไรก็ตามหน่วยขับเครื่องเล่นดีวีดีจะสามารถเล่นได้ทั้งแผ่นซีดีและดีวีดี

6. ราคาไม่แพง และจากความนิยมใช้ดีวีดีในปัจจุบัน จึงทำให้การผลิตแผ่นและเครื่องเล่นจำนวนมากมีต้นทุนที่ต่ำลง แผ่นและเครื่องเล่นดีวีดีทุกวันนี้จึงมีราคาลดลงมากจนสามารถซื้อหามาใช้กันได้อย่างแพร่หลายทั่วไป

7. อายุการใช้งานนาน กล่าวกันว่า แผ่นดีวีดีจะมีอายุใช้งานทนทานได้นานตลอดไป โดยที่แผ่นไม่ฉีกขาดและไม่มียอยขีดข่วนของหัวเข็มเนื่องจากใช้แสงเลเซอร์ในการอ่านข้อมูล ถึงแม้จะมีคราบสกปรกจากรอยนิ้วมือหรือฝุ่นละอองก็สามารถล้างทำความสะอาดได้ แต่ก็มีบางคนกล่าวว่าจะมีอายุเพียง 10-15 ปีเท่านั้น เนื่องจากความสกปรกและความร้อนชื้นต่างๆ จะทำลายแผ่นให้เสื่อมสภาพได้

8. ความคงทนของข้อมูล ดีวีดีเป็นสื่อที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสนามแม่เหล็ก จึงทำให้ข้อมูลอยู่คงที่ตลอดไป และที่สำคัญคือ ไม่ติดไวรัสเนื่องจากไม่สามารถบันทึกทับได้

9. ประหยัด ดีวีดีแผ่นหนึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากกว่าแผ่นบันทึกหลายร้อยเท่า จึงทำให้ประหยัดเงินในการใช้ดีวีดีเพียงแผ่นเดียวแต่บันทึกข้อมูลได้มากมายกว่า

10. ความสะดวก เนื่องจากดีวีดีเป็นแผ่นที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเก็บสามารถพกพาไปใช้ในที่ต่างๆ ได้โดยสะดวก และส่งต่อไปยังผู้อื่นได้ง่ายโดยทางไปรษณีย์

จากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ดีวีดีเป็นสื่อที่ได้เปรียบกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เป็นอย่างมากทั้งในด้านของลักษณะแผ่น ความทนทาน ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ความสะดวกและประหยัด จึงทำให้มีผู้นิยมใช้ดีวีดีกันอย่างแพร่หลาย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

4.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) จากคำอธิบายความหมายในพจนานุกรมหลายๆ ฉบับได้อธิบายความหมายของคำว่า “การประชาสัมพันธ์” ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 505) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า “เป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องต่อกัน”

พจนานุกรม Webster's New Collegiate ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า “คือธุรกิจที่ช่วยชักนำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและมีความนิยมชมชอบ (goodwill) ต่อบุคคลหรือหน่วยงานสถาบันนั้น”

พจนานุกรม World Book Dictionary อธิบายถึงความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือบุคคลที่ปฏิบัติเพื่อชนะใจประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึงนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

2. เจตคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน องค์กร สถาบัน

3. การดำเนินธุรกิจและอาชีพทางด้านนี้

The American Heritage Dictionary ได้ให้คำจำกัดความของการประชาสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมและวิธีการที่องค์กรสถาบันปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี (favorable relationship) กับประชาชน

2. ระดับขั้น (Degree) ของความสำเร็จที่ได้รับจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3. ศิลปะและศาสตร์ที่ว่าด้วยวิชาการทางนี้

คำว่า “การประชาสัมพันธ์” ในความหมายของนักวิชาการศึกษา ซึ่งท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เสรี วงษ์มณฑา (2525 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์เป็นความพยายามที่มีการวางแผนในการที่จะมีอิทธิพลเหนือความคิดจิตใจของสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง โดยกระทำสิ่งที่ดีที่มีคุณค่า กับสังคมเพื่อให้สาธารณชนเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานและองค์กร บริษัท ห้างร้าน หรือสมาคม ตลอดจนมีภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นเพื่อให้หน่วยงานได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือที่ดีจากสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในระยะต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ

ชม ภูมิภาค (2526 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ คือวิธีการของสถาบัน อันมีแผนการและการกระทำต่อเนื่องกันไป ในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดี สมความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐาน

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2533 : 106) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีของหน่วยงานเพื่อให้เลือกใช้บริการได้ถูกต้อง เพื่อสร้างความศรัทธาค่านิยมให้เกิดขึ้นกับองค์กร อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สถาบันและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คัทลิป (Cutlip.1978 : 8-9) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารแนวนโยบายของหน่วยงานไปยังประชาชนทั้งหลายที่มีส่วนสัมพันธ์ในขณะเดียวกัน เป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็นและความรู้ ความต้องการของประชาชนให้หน่วยงานหรือองค์กรได้ทราบ เพื่อสร้างการสนับสนุนแท้จริงให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สามารถปรับปรุงหน่วยงานตามแนวความคิดของสังคมได้

ซัลลิแวน (Sullivan. 1977 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “หน้าที่ของการประชาสัมพันธ์ก็คือการสร้างมิตรให้กับบริษัท หรือหน่วยงานที่เราเป็นตัวแทน”

เบอร์เนย์ (Beranys.1977) ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์มีความหมายอยู่ 3 ประการ คือ

1. เผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชนทราบ
2. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนสนับสนุนและเห็นชอบกับความมุ่งหมายและการดำเนินการของสถาบัน
3. ช่วยดำเนินการปรับแนวความคิดเห็นของประชาชนและสถาบัน ให้มีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกันและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

มาร์สตัน (Marston.1977 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายจัดการในอันที่จะประเมินทัศนะของกลุ่มสาธารณชน กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินปฏิบัติขององค์การของตนสอดคล้องให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผลประโยชน์ของประชาชน และวางโครงการปฏิบัติงาน (สื่อสารติดต่อ) เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนับถือ

4.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เปรียบเสมือนกับคำอธิบายหน้าตาหรือภาพลักษณ์ของหน่วยงานนั้น ที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ให้กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้ทราบ ดังนั้นนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อสร้างความนิยม (Positive Steps to Achieve Goodwill)

การสร้างความนิยม ประกอบไปด้วยการเร่งเร้าเพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่งความนิยมเลื่อมใสและศรัทธาจากกลุ่มประชาชนในนโยบาย ท่าที วิธีการดำเนินงานและผลงานทั้งหลายของสถาบัน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปด้วยความราบรื่น สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม

2. เพื่อรักษาชื่อเสียงมิให้เสื่อมเสีย (Action to Safeguard Reputations)

การรักษาชื่อเสียงเพื่อมิให้เสื่อมเสียนั้น นับได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญข้อหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ เรื่องกิตติศัพท์ชื่อเสียงของสถาบันย่อมทำให้เป็นที่ยอมรับและให้ความร่วมมือจาก กลุ่มประชาชน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความเข้าใจในสถาบันถูกต้องกว้างขวางมากน้อยเพียงใดหากประชาชนเข้าใจผิดย่อมจะนำมาซึ่งอุปสรรคทั้งหลายในการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์จึงเป็นเสมือนกระจกเงาของสถาบันในการพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ แล้วหาหนทางปรับปรุงแก้ไขหรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อสร้างภาพพจน์ หรือความเข้าใจที่ถูกต้องปราศจากมลทินให้แก่ประชาชนนั่นเอง

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายใน (Internal Relationships)

การสร้างความสัมพันธ์ภายใน ในการดำเนินงานของสถาบันใดๆ จะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่นหรือไม่เพียงใดนั้น ความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนภายในสถาบัน เป็นปัจจัยหรืออุปสรรคสำคัญอันดับแรกๆ ของสถาบัน กล่าวคือ หากความสัมพันธ์ภายในสถาบันดี การดำเนินงานของสถาบันก็จะเป็นไปด้วยความราบรื่น หากความสัมพันธ์ภายในไม่ดีแล้ว นอกจากจะเป็นอุปสรรคของการดำเนินงานแล้วยังจะมีผลต่อความสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนภายนอกสถาบันด้วย ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ประการที่สามนี้จึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการบริหารภายในและการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอกด้วย

วิรัช อภิรัตนกุล (2535 : 174) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า

1. เพื่ออธิบายนโยบายของการดำเนินงาน วัตถุประสงค์และประเภทของการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ
2. เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการได้ทราบถึงทัศนคติ ประชามติ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน
3. เพื่อคาดการณ์หาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อหน่วยงาน
4. เพื่อให้ประชาชนยอมรับในเรื่องการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน
5. เพื่อแก้ปัญหาความยุ่งยากต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน
6. เพื่อแนะนำฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้าและมีชื่อเสียงที่ดีต่อหน่วยงาน

4.3 หลักการประชาสัมพันธ์

สะอาด ตันศุภผล (2513 : 13) ได้กล่าวถึง หลักการประชาสัมพันธ์ ไว้ 3 ประการ คือ

1. การโฆษณาเผยแพร่ คือ การบอกกล่าวเผยแพร่เรื่องราวและข่าวสารของสถาบัน ไปสู่ประชาชน ข่าวสารจะสร้างภาพพจน์ชื่อเสียงและความเข้าใจอันดีแก่ประชาชน ถึงแม้การโฆษณาเผยแพร่จะเป็นการบอกกล่าวเรื่องราวข่าวสารจากทางสถาบันแต่เพียงข้างเดียว แต่ก็ยังเป็นหลักการสำคัญประการแรกในการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นพื้นฐานแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาข่าวสาร
- 1.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 ใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อให้ข่าวสารถึงกลุ่มเป้าหมาย
- 1.4 จัดข่าวสารให้มีลักษณะเป็นกันเองกับกลุ่มผู้รับให้อยู่ในสภาวะที่ผู้รับจะรับรู้และเข้าใจได้
- 1.5 จัดข่าวสารและวิธีการบอกกล่าวให้น่าสนใจผู้รับได้ เช่น การคำนึงถึงจุดอ่อนไหวทางอารมณ์ การกล่าวซ้ำ การชี้แจงแนะนำ เป็นต้น

2. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด หมายถึง ความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิชาการ ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ความเข้าใจผิด (Misconception หรือ Misunderstanding) ซึ่งความเข้าใจผิดนี้จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นมากมาย เช่น ขาดศรัทธา หวาดระแวง ไม่ไว้วางใจ ไปจนถึงการไม่ให้ความสนับสนุนร่วม ซึ่งนักประชาสัมพันธ์จะต้องคำนึงถึง

หลักการในข้อนี้ เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานในการป้องกันและแก้ไข หากมีความเข้าใจผิดเกิดขึ้น ความเข้าใจผิดที่จะเกิดขึ้นโดยทั่วไปได้แก่ นโยบายของสถาบัน ความมุ่งหมาย วิธีการดำเนินงาน และผลงานของสถาบัน

3. การสำรวจกระแสประชามติ คำว่า ประชามติ (Public Opinion) หมายถึง ท่าที เจตนา ทัศนคติ ปฏิกริยา ความรู้สึกนึกคิดทุก ๆ ด้าน ที่กลุ่มประชาชนแสดงออกมา หรือหมายถึงถ้อยคำ ท่าทีอันแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของคนหมู่มากที่ได้ถูกเอียงเกี่ยวกับประเด็นขัดแย้งอย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดขึ้น

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประชามติเป็นเรื่องสำคัญของการประชาสัมพันธ์ และเป็นพื้นฐานของการบริหาร เพราะประชามติ คือ ท่าที ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อ นโยบาย วิธีการ ตลอดจนผลงานของสถาบัน การประชาสัมพันธ์จึงเปรียบเสมือนกระจกเงาของสถาบัน จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจกระแสประชามติอยู่เสมอ

4.4 หน้าที่ของสื่อในการประชาสัมพันธ์

สื่อในการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่หลัก 3 ประการ (อภิตี เอกรัตน์. 2545 : 36) คือ

1. ถ่ายทอดข่าวสารหรือเรื่องราวที่น่าไว้วางใจให้ประชาชนทราบ
2. ให้ความรู้แก่ประชาชน
3. เสริมสร้างความคิดใหม่ ๆ และกิจกรรมต่าง ๆ

4.5 กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์

ในการประชาสัมพันธ์นั้น สามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม (อภิตี เอกรัตน์. 2545 : 36-37) คือ

1. กลุ่มของประชาชนภายในสถาบัน หมายถึง ประชาชนหรือบุคคลที่ทำงานอยู่ในสถาบัน เช่น ข้าราชการ พนักงาน นักการภารโรง เป็นต้น หรือผู้ที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ นับตั้งแต่ หัวหน้าหน่วยงาน หรือสถาบัน ลงมาจนถึงเจ้าหน้าที่ชั้นต่ำสุด ซึ่งกลุ่มประชาชนภายในสถาบันนี้มีอิทธิพลและมีบทบาทมากในความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างคนทำงานกับสถาบันว่ามีความสัมพันธ์กันดีหรือไม่ ถ้ามีความสัมพันธ์กันดีงานของสถาบันก็สำเร็จและก้าวหน้า และทางตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์ภายในระหว่างสถาบันกับคนทำงานไม่ดีแล้ว กิจกรรมของสถาบันก็จะล้มเหลว ดังนั้นการที่จะให้ความสัมพันธ์ภายในสถาบันเป็นไปด้วยดีจึงเป็นภาระหน้าที่ของการประชาสัมพันธ์

2. กลุ่มของประชาชนภายนอกสถาบัน หมายถึงกลุ่มประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบัน แต่ไม่ได้ทำงานในสถาบัน เช่น มีความสัมพันธ์ในด้านการกำหนดนโยบาย หรือวิธีการดำเนินงานของสถาบัน ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มประชาชนประเภทนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์กับนโยบายหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของสถาบันนั้นๆ เช่น ผู้ถือหุ้นบริษัท พ่อค้า ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

2.1 กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นเดียวกับสถาบันที่ตั้งอยู่ หรือที่กิจการของสถาบันดำเนินอยู่ กลุ่มประชาชนประเภทนี้ จะมีสภาพทั่วไปคล้ายเพื่อนบ้านซึ่งสถาบันจะต้องไม่มองข้ามความสำคัญของกลุ่มประชาชนกลุ่มนี้

2.2 กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ประชาชนทั่วไปที่สถาบันต้องเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นอิทธิพลของกลุ่มประชาชนประเภทนี้ที่มีต่อสถาบัน ก็คือ ความนิยม ความเป็นมิตร ความเข้าใจดี ตลอดจนเกียรติยศชื่อเสียง สุดแต่แต่สถาบันนั้นคือสถาบันอะไร

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

สงศรี ดีศรีแก้ว (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความคาดหวังที่ผู้ใช้มีต่อรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ปฏิบัติอยู่มี 5 รูปแบบ คือ หนังสือเวียนแจ้งข่าวสาร ข่าวหนังสือและสารบาญ บทความใหม่ การนำชมห้องสมุด การจัดนิทรรศการ และป้ายแจ้งข่าวสาร ใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้จำนวน 496 คน ได้แก่ กลุ่มอาจารย์และกลุ่มนิสิต พบว่า กลุ่มอาจารย์และนิสิตเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งอาจารย์และนิสิตมีความคาดหวังต่อรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ในระดับปานกลาง นิสิตระดับต่างกันความคิดเห็นของนิสิตแต่ละระดับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตระดับต่างกันคาดหวังต่อรูปแบบและวิธีการต่างๆ ในระดับปานกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มณูญ ทับทิมอ่อน (2531: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของสหวิทยาลัย ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อสร้างรูปแบบประชาสัมพันธ์ของสหวิทยาลัยที่เหมาะสม ดำเนินการวิจัยตามเทคนิคเดลฟายโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์ในสถาบัน

อุดมศึกษาต่างๆ 19 คน นำข้อมูลความคิดเห็นมาพัฒนาเป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย พบว่า ปรัชญา วัตถุประสงค์ และนโยบายการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครู ให้อธิการวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งร่วมกันเป็นผู้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ ด้านโครงสร้างการจัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์วิทยาลัยครู ให้จัดสถานที่ขึ้นเป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ โดยให้มีฐานะเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการวิทยาลัยครู ด้านกระบวนการจัดดำเนินการงานการประชาสัมพันธ์ให้เป็นหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ด้านประเภทและลักษณะของกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครู ให้แบ่งหน่วยงานในฝ่ายประชาสัมพันธ์ออกเป็น 6 งาน คือ งานบริการสารสนเทศ งานประชาสัมพันธ์ภายใน งานประชาสัมพันธ์ภายนอก งานเผยแพร่ งานโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และงานธุรการ

มานิจ ท่าไคร้กลาง (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ที่เหมาะสมมีสาระสำคัญ 4 ด้านคือ ปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ การจัดโครงการสร้างกระบวนการจัดดำเนินการงานประเภทและลักษณะกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคเดลฟายสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 19 คน พบว่า รูปแบบการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ในด้านปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ ต้องสร้างสรวงศ์ศรัทธาในสถาบันสร้างความสัมพันธ์กับมวลชน มีนโยบายสร้างความเข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรมของมหาวิทยาลัยด้วยความเต็มใจ ในด้านการจัดโครงสร้างกำหนดให้มีบุคลากรรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์โดยตรง มีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการอย่างเพียงพอ กับขนาดของกิจการของมหาวิทยาลัย ในด้านกระบวนการประชาสัมพันธ์ มีการวางแผนอย่างละเอียดชัดเจน ประสานงานกันอย่างราบรื่น เพื่อให้ผลของการปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลมากที่สุด ในด้านประเภทและลักษณะกิจกรรมของการประชาสัมพันธ์ มีบริการข่าวสารรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงผ่านสื่อมวลชน การนำเสนอรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ไปใช้ให้มีประสิทธิผลควรมีการจัดสมมนาปฏิบัติการแบบเข้มข้นให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจรูปแบบชัดเจนตรงกัน และสามารถปฏิบัติการที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.7 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้แก่ประชาชนหรือบุคคลทั่วไป ซึ่งต้องการจะเข้ามาติดต่อกับคณะศึกษาศาสตร์ หรือต้องการเข้ามาใช้บริการทางด้านวิชาการ โดยคณะศึกษาศาสตร์ได้มีการประชาสัมพันธ์ในลักษณะภาพรวมของคณะ คือ จัดทำเป็นแผ่นพับ และทางเว็บไซต์ ต่อมาได้มีการจัดทำเว็บไซต์ในส่วนของสำนักงานคณบดีขึ้นแต่ยังทำไม่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งทำไปเป็นบางส่วนเท่านั้น ในฐานะที่สำนักงานคณบดีเป็นหน่วยงานที่ได้ให้บริการและให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์มาโดยตลอด ดังนั้นการประชาสัมพันธ์หน่วยงานจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะการประชาสัมพันธ์นั้นเปรียบเสมือนหน้าต่างหรือกระจกที่สะท้อนให้บุคคลได้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์

และจากการที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า เราสามารถนำวีดิทัศน์ซึ่งเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ทรงคุณค่าและมีความเหมาะสมที่หน่วยงานต่างๆ สามารถจะนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อที่ผู้ใช้สามารถใช้ได้ง่าย สะดวก ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีราคาที่ไม่แพง และในด้านของภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และเสียงประกอบนั้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความดึงดูด ความน่าสนใจ และชวนติดตามได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำเอาวีดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในรูปแบบของแผ่นวีดิทัศน์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ใช้และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน

รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน
ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 วิดีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 แบบประเมินคุณภาพรายการวิดีโอทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

2.3.1 แบบประเมินคุณภาพ ด้านเนื้อหา

2.3.2 แบบประเมินคุณภาพ ด้านสื่อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้รายการวิดีโอทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์

3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบถึงปัญหาจากการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1.3 สร้างแบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ตัวเลือก ในแต่ละตัวเลือกให้น้ำหนัก ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้

4.51–5.00	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมาก
2.51–3.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย
1.00–1.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด

นำผลที่ได้จากแบบสอบถามไปพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

3.2 การสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาเนื้อหาทั้งหมดที่จะนำมาสร้างเป็นรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2.2 ศึกษาหลักการ วิธีการและรายละเอียด เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด จุดมุ่งหมาย และเพื่อการเขียนบทวิดิทัศน์ให้เหมาะสม

3.2.3 กำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของรายการวิดิทัศน์

3.2.4 วิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

- 1) แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2) แนะนำคณะศึกษาศาสตร์
- 3) แนะนำสำนักงานคณบดี
 - สถานที่ตั้ง
 - ปรัชญา
 - เป้าหมาย
 - โครงสร้างหน่วยงาน

4) แนะนำแผนงานของสำนักงานคนบดี

- งานบริหารและธุรการ
- งานบริการการศึกษา
- งานการคลังและพัสดุ
- งานนโยบายและแผน

3.2.5 วางแผนการออกแบบ การนำเสนอ ลักษณะโครงการสร้าง (Flow Chart) และเขียนเป็นบทวิทัศน์ในการนำเสนอเรื่องตามลำดับ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบด้านเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.6 ถ่ายทำรายการวิทัศน์แล้วตัดต่อลำดับภาพและบันทึกเสียง ตามกระบวนการการผลิตวิทัศน์

3.2.7 นำรายการวิทัศน์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในรอบแรก คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิตรายการวิทัศน์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของรายการวิทัศน์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.8 นำรายการวิทัศน์ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเป็นรอบที่สอง คือผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ จำนวน 5 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.3. แบบประเมินคุณภาพ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพ

3.3.2 วิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการได้จากรายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพ รายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และ แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

โดยกำหนดค่าระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
4	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
3	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงแก้ไข
1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

การพิจารณาค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับพอใช้
1.51 – 2.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์ต้องปรับปรุงแก้ไข
1.00 – 1.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์ใช้ไม่ได้

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้จากรายการวิดิทัศน์

ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการใช้รายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ดังต่อไปนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

การสำรวจปัญหาหรือความต้องการการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 150 คน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการใช้งานการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 2

นำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพในรอบที่ 1 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงรายการวิทยุทัศน์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 3

นำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปรับปรุงแล้วจากการเก็บข้อมูลในครั้งที่ 2 ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์เป็นรอบที่ 2 แล้วนำผลการประเมินคุณภาพที่ได้มาปรับปรุงรายการวิทยุทัศน์จนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 4

นำรายการวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 100 คน โดยให้ดูรายการวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสร็จแล้วตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลที่ได้มาประเมินผลความพึงพอใจด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนารายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผลการวิจัยดังนี้

รายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เป็นรายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีความยาว 18 นาที ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของแผ่นวิทัศน์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แนะนำคณะศึกษาศาสตร์
3. แนะนำสำนักงานคณบดี
 - สถานที่ตั้ง
 - ปรัชญา
 - เป้าหมาย
 - โครงสร้างหน่วยงาน
4. แนะนำแผนงานของสำนักงานคณบดี
 - งานบริหารและธุรการ
 - งานบริการการศึกษา
 - งานการคลังและพัสดุ
 - งานนโยบายและแผน

การพัฒนาและหาคุณภาพของวิดิทัศน์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพของวิดิทัศน์ ดังนี้

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิดิทัศน์ รอบที่ 1

สำรวจปัญหาหรือความต้องการ และปัญหาในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการตอบแบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ และ
ปัญหาในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ฉบับ ได้รับกลับมา จำนวน 146 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 97.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	39.7
หญิง	88	60.3
2. สถานภาพ		
อาจารย์	18	12.3
ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน	34	23.3
นิสิต/ นักศึกษา	94	64.4

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นชาย ร้อยละ 39.7 เป็นหญิง ร้อยละ 60.3 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 64.4 และรองลงมา คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน ร้อยละ 23.3 และอาจารย์ ร้อยละ 12.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัญหาหรือความต้องการในการใช้บริการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 2 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัญหาหรือความต้องการ

ข้อคำถาม	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1. ท่านทราบโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดีหรือไม่		
ทราบ	54	37.0
ไม่ทราบ	92	63.0
2. ท่านมีปัญหาในการติดต่องานหรือการขอรับบริการจากสำนักงานคณบดีหรือไม่		
มีปัญหา	94	64.4
ไม่มีปัญหา	52	35.6
3. ท่านพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปจากสื่อชนิดใดมากที่สุด		
แผ่นพับ	66	45.2
สไลด์	2	1.4
โปสเตอร์	66	45.2
วีดิทัศน์ (VDO)	1	.7
อินเทอร์เน็ต	11	7.5
รวม	146	100.0

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง ไม่ทราบถึงโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงาน คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 63 ทราบโครงสร้างของหน่วยงาน ร้อยละ 37 มีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 64.4 ไม่มีปัญหาในการขอรับบริการ ร้อยละ 35 และพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ ร้อยละ 45.2 รองลงมาคือทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 7.5 สไลด์ ร้อยละ 1.4 วิดีทัศน์ ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่ไม่ทราบถึง โครงสร้างหน่วยงานสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็น ร้อยละ 63 และมีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 64.4 และพบว่าสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป ที่ใช้กันมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 45.2

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อในการให้บริการประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 3 ผลการศึกษาศักยภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ และ
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับความต้องการประชาสัมพันธ์สำนักงาน
คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาหรือความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหาหรือ ความต้องการ
1. ด้านเนื้อหา	3.11	0.60	ปานกลาง
1.1 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการติดต่องาน/ การรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ	3.30	0.87	ปานกลาง
1.2 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการงาน บริหารและธุรการ	3.18	0.86	ปานกลาง
1.3 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการ การศึกษา	3.74	1.00	มาก
1.4 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานนโยบาย และแผน	2.79	0.98	ปานกลาง
1.5 มีความต้องการหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน คลังและพัสดุ	2.79	0.97	ปานกลาง
2. ด้านสื่อ	3.94	0.53	มาก
2.1 มีปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/อินเทอร์เน็ต	3.25	0.91	ปานกลาง
2.2 มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ ข่าวสาร	4.22	0.68	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหาหรือความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหาหรือ ความต้องการ
2.3 มีความต้องการที่จะได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานได้	4.36	0.62	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.52	0.47	มาก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 146 คน พบว่า มีปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาและด้านสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาในงานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ และงานนโยบายและแผน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านของสื่อมีปัญหาหรือความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในด้านของสื่อเพื่อนำไปใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความต้องการที่จะได้รับสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/ อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 และตาราง 3 พบว่า ความต้องการอันดับแรก คือ ความต้องการที่จะได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ดังนั้น จึงมีแนวโน้มได้ว่าผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอา วิดีทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒได้ ซึ่งวีดิทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี และวีดิทัศน์ยังสามารถบรรจุข้อมูลหรือเก็บรายละเอียดได้มากกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม

ด้านเนื้อหา

ควรมีการนำเสนองานบริการการศึกษาที่ชัดเจนสามารถตอบปัญหาและแก้ไขปัญหาให้ได้ดีได้อย่างทันเวลา และรวมถึงการให้บริการในด้านต่างๆ ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ด้วย

ด้านสื่อ

1. ควรจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์เนื่องจากหาง่ายและสะดวกในการใช้งาน
2. ต้องการที่จะได้รับสื่อที่สามารถสืบค้นข้อมูลต่างๆ และขั้นตอนในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ได้

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ รอบที่ 1

1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1 จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้
- ตาราง 4 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ในการทดลองรอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ	4.11	0.19	ดี
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.33	0.58	ดี
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.00	0.00	ดี
4.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.00	0.50	ดี
1.1 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
1.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	3.67	0.58	ดี
3. คุณภาพด้านการประเมิน	3.83	0.29	ดี
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.33	0.58	ดี
1.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยุทัศน์	3.33	0.58	พอใช้
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.98	0.17	ดี

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในรอบที่ 1 มีความเห็นว่าวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ และความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ และมีคุณภาพระดับพอใช้ในเรื่องระยะเวลาในการนำเสนอ รายการวิธีทัศน

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีดังนี้

1. การนำเสนอเข้าสู่เนื้อหา ในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ขอให้เพิ่มเนื้อหาในส่วนของภาควิชา สาขาวิชา และ โรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง เข้าไปด้วย
2. งานบริหารและธุรการใช้เวลาในการนำเสนอยาวไป และควรที่จะรวมงานของผู้ที่มีหน้าที่เหมือนกันเข้าไปด้วยกัน
3. ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิธีทัศนยาวไป ควรปรับเนื้อหาให้กระชับมากขึ้น
4. ข้อมูลด้านเนื้อหา และชื่อของบุคคล ต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้องและชัดเจน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ดังนี้

1. การนำเสนอในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ได้มีการเพิ่มเนื้อหาในส่วนของภาควิชา สาขาวิชา และโรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง
2. ปรับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของงานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ ในส่วนของบุคลากรที่มีหน้าที่เหมือนกัน ได้จัดเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกันเพื่อความกระชับของเนื้อหา
3. ได้มีการปรับเนื้อหาให้กระชับมากยิ่งขึ้น
4. ได้ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องในด้านของตัวอักษร และการอ่านออกเสียง

2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 1 จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้
 ตาราง 5 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ในการทดลองรอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร	4.42	0.29	ดี
1.1 ความชัดเจนของภาพ	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 การตัดต่อ	4.33	0.58	ดี
4.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.33	0.58	ดี
4.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.00	0.00	ดี
1. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.50	0.25	ดี
1.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.33	0.58	ดี
4.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.33	0.58	ดี
4.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.33	0.58	ดี
1. คุณภาพด้านการประเมิน	4.17	0.58	ดี
1.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ	4.33	0.58	ดี
1.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.33	0.58	ดี
4.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.67	0.58	ดีมาก
4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ วีดิทัศน์	3.33	1.15	พอใช้
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.36	0.34	ดี

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในรอบที่ 1 มีความเห็นว่า
 วีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนปดื คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. คุณภาพด้านภาพและตัวอักษร มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของภาพ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องการตัดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และความชัดเจนของตัวอักษร

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย มีคุณภาพระดับดีในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความต่อเนื่องของรายการ มีคุณภาพระดับดีในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการด้วยความสนใจความเหมาะสมของรูปแบบรายการ และมีคุณภาพระดับพอใช้ในเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีดังนี้

1. ให้ตรวจสอบการสะกดตัวอักษรให้ถูกต้อง
2. เสียงของดนตรีประกอบ ควรสร้างความเข้าใจในบางช่วง
3. ให้ปรับลดเนื้อหาด้านบุคลากรลง โดยการนำเสนอของฝ่ายในภาพรวมแทน
4. ในเรื่องของเนื้อหาควรปรับให้กระชับมากกว่านี้

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ดังนี้

1. ตรวจสอบการสะกดตัวอักษรแล้วมีความถูกต้อง
2. ได้ปรับเสียงของดนตรีประกอบในบางช่วงให้เข้าใจยิ่งขึ้น
3. ได้ปรับเนื้อหาทางของบุคลากรที่มีงานซ้ำซ้อนกันเข้าไว้ด้วยกัน
4. ปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิทยทัศน์ รอบที่ 2

1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 2 จำนวน 5 ท่าน มีดังนี้

ตาราง 6 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ในการทดลองรอบที่ 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ	4.46	0.38	ดี
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.20	0.45	ดี
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.40	0.55	ดี
4.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.80	0.45	ดีมาก
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.40	0.65	ดี
1.1 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.40	0.89	ดี
1.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4.40	0.55	ดี
3. คุณภาพด้านการประเมิน	4.60	0.55	ดีมาก
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.60	0.55	ดีมาก
1.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยทัศน์	4.60	0.55	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.49	0.40	ดี

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในรอบที่ 2 มีความเห็นว่าวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนปดื คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา และมีคุณภาพดีในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ และความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ และระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ขอให้ตรวจสอบข้อมูลด้านบุคลากรให้เป็นปัจจุบัน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลด้านบุคลากรตามข้อเสนอแนะแล้ว ข้อมูลบุคลากรเป็นปัจจุบัน

2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 2 จำนวน 5 ท่าน มีดังนี้
ตาราง 7 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ในการทดลองรอบที่ 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร	4.60	0.38	ดีมาก
1.1 ความชัดเจนของภาพ	4.40	0.55	ดี
1.2 การตัดต่อ	4.80	0.45	ดีมาก
1.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.80	0.45	ดีมาก
1.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.40	0.55	ดี
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.80	0.45	ดีมาก
2.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.80	0.45	ดีมาก
2.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.80	0.45	ดีมาก
2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.80	0.45	ดีมาก
2.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.80	0.45	ดีมาก
3. คุณภาพด้านการประเมิน	4.55	0.45	ดีมาก
3.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ	4.60	0.55	ดีมาก
3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.60	0.55	ดีมาก
3.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.60	0.55	ดีมาก
3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ วิดีโอทัศน์	4.40	0.55	ดี
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.65	0.38	ดีมาก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในรอบที่ 2 มีความเห็น่วา วิทยาลัยสาขาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. คุณภาพด้านภาพและตัวอักษร มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับ ดีมากในเรื่องการติดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนของภาพ และความชัดเจนของตัวอักษร

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพ ระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของ เสียงดนตรีประกอบ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับดี มากในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ และความ ต่อเนื่องของรายการ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ วิทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อได้เสนอแนะเพิ่มเติมจากการประเมินรอบที่ 2 มีดังนี้

1. ภาพโดยรวมดีแล้ว ขอให้ปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อยเรื่องของดนตรีประกอบ ควรลดเสียงให้เบา ลงอีกนิดหนึ่ง และให้เสียงดนตรีมีความกลมกลืนกันมากขึ้นในช่วงของรอยต่อในการเปลี่ยนเพลง
2. ขอให้ตรวจสอบข้อมูลด้านเนื้อหาให้เป็นปัจจุบัน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ดังนี้

1. ได้ปรับแก้ในเรื่องของเสียงดนตรีให้เบาลง และได้ปรับเสียงดนตรีในช่วงรอยต่อของการ เปลี่ยนเพลงให้มีความกลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น
2. ได้ตรวจสอบข้อมูลด้านเนื้อหาแล้วเป็นปัจจุบัน

ความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์

ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อความต้องการใช้วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ส่งไป จำนวน 100 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาก จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	38.0
หญิง	62	62.0
2. สถานภาพ		
อาจารย์	15	15.0
ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน	33	33.0
นิสิต/ นักศึกษา	52	52.0
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	100	100

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ใช้ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62 เป็นเพศชาย ร้อยละ 38 และมีสถานภาพเป็นนิสิต/นักศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 52 รองลงมาเป็นผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน ร้อยละ 33 และเป็นอาจารย์ ร้อยละ 15 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้วีดิทัศน์

ตาราง 9 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้วีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนปดื

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.52	0.28	มากที่สุด
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.36	0.48	มาก
1.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.48	0.50	มาก
1.3 ความครอบคลุมของเนื้อหา	4.71	0.46	มากที่สุด
2. ด้านภาพและตัวอักษร	4.28	0.28	มาก
2.1 ความชัดเจนของภาพ	4.38	0.49	มาก
2.2 การตัดต่อ	4.24	0.47	มาก
2.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.25	0.50	มาก
2.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.26	0.44	มาก
3. ด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.32	0.26	มาก
3.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.25	0.50	มาก
3.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.21	0.48	มาก
3.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.51	0.52	มากที่สุด
3.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.30	0.48	มาก
4. ด้านการประเมินผล	4.29	0.25	มาก
4.1 การดำเนินเข้าสู่รายการด้วยความสนใจ	4.37	0.49	มาก
4.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.21	0.52	มาก
4.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.34	0.50	มาก
4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวีดิทัศน์	4.25	0.46	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.35	0.17	มาก

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ใช้ มีความพึงพอใจในการใช้งาน ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความพึงพอใจดังนี้

1. ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหา และมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา

2. ด้านของภาพและตัวอักษร มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความชัดเจนของภาพ การตัดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และความชัดเจนของตัวอักษร

3. ด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในเรื่องความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ มีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียง

4. ด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการด้วยความสนใจ ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ ความต่อเนื่องของรายการ และความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทัศน์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายการวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รายการวิถีทัศน์สำหรับประชาสัมพันธ์หน่วยงานของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มผู้ใช้ และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. วิดีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. แบบประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ
 - 3.1 แบบประเมินคุณภาพ ด้านเนื้อหา
 - 3.2 แบบประเมินคุณภาพ ด้านสื่อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้รายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

การสำรวจปัญหาหรือความต้องการการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 150 คน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการใช้งานการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 2

นำรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพในรอบที่ 1 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์ แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงรายการวีดิทัศน์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 3

นำรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปรับปรุงแล้วจากการเก็บข้อมูลในครั้งที่ 2 ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์เป็นรอบที่ 2 แล้วนำผลการประเมินคุณภาพที่ได้มาปรับปรุงรายการวิดิทัศน์จนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 4

นำรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 100 คน โดยให้ดูรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสร็จแล้วตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลที่ได้มาประเมินผลความพึงพอใจด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การหาคุณภาพของวิดิทัศน์

นำวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และให้กลุ่มผู้ใช้ทดลองใช้ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของวิดิทัศน์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ได้วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์โดยบรรจุข้อมูลที่มีการแนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานคณบดี และแผนงานของสำนักงานคณบดี 4 งาน คือ งานบริหารและธุรการ งานบริการการศึกษา งานคลังและพัสดุ และงานนโยบายและแผน

2. คุณภาพของวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.1 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

2.2 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.3 ผู้ใช้วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ในการพัฒนารายการวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ผู้วิจัยได้มีการออกแบบรายการวิถีทัศน์เพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุม จึงได้มีการแนะนำในส่วนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานคณบดี และแผนงานของสำนักงานคณบดี โดยผู้วิจัยได้นำเอาสี่ที่เป็นสัญลักษณ์ของหน่วยงานเข้ามาใช้ประกอบในแต่ละช่วงที่กล่าวถึงหน่วยงานนั้นๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเนื้อหา เช่น สีเทาแดง ซึ่งเป็นสีประจำของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สีฟ้าเป็นสีประจำของคณะศึกษาศาสตร์ และแผนงานทั้ง 4 งาน ก็ได้มีการใช้สีที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ รวมทั้งได้มีการนำเสนอภาพและเสียงประกอบ เทคนิคการถ่ายทำ และการตัดต่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533 : 92)

ผู้วิจัยได้นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาหรือความต้องการในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของกลุ่มตัวอย่างมาปรับเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและประชาชนิยม (วิจิตร อาวะกุล, 2547: 42-44)

การวิจัยเพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในครั้งนี้ ได้มีการผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหาและทางด้านสื่ออย่างเป็นระบบ โดยได้นำวีดิทัศน์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปหาคุณภาพตามเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ขั้นตอนการสำรวจปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นดังนี้

1.1 จากการสำรวจสถานการณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าคนส่วนใหญ่โดยรวมไม่ทราบถึงโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจาก สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคนส่วนใหญ่พบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ

1.2 จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่มีระดับปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา/ด้านสื่อในการใช้บริการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าคนส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก จึงมีแนวโน้มได้ว่าผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอาวีดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ เพราะวีดิทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี และวีดิทัศน์นั้นยังสามารถบรรจุข้อมูลและเก็บรายละเอียดได้มากกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับอีกด้วย วีดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง (ไพโรจน์ วรรณะมล.2539:2) เป็นโสตทัศนวัสดุที่มีราคาไม่แพง ง่ายและเก็บรักษาง่าย (สุรัชย์ ลิกขาบัณทิต. 2528 :49) อีกทั้งยังมีอายุการใช้งานได้นานกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับด้วย

2. ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของวีดิทัศน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามีความเห็นว่าวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีความเห็นว่าวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินหาคุณภาพในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแสนฤทธิ์ ชื่นกตัญญู (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องเทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์สำหรับงานข่าว ที่มี

ประสิทธิภาพ 94.98/94.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 90/90

3.ขั้นตอนการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสำรวจสภาพปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มตัวอย่างก่อนการพัฒนาวิดิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐพงษ์ เจนวีวัฒน์ (2546:89) เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะได้มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ก่อนการพัฒนา โดยการสนทนากลุ่ม และการใช้แบบสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยของ พิรุณรัตน์ ปุณยลิขิต (2549:43 :73) เรื่องการพัฒนาเว็บเพจ สาระการออกแบบและเทคโนโลยี ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของโครงการเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากผลการวิจัยพบว่า ครูแกนนำสาระการออกแบบซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับเว็บเพจที่พัฒนาแล้วโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ก่อนการพัฒนา โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านภาพและตัวอักษร มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลของการประเมินเป็นดังนี้ คือ การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก่อนการพัฒนาวิดิทัศน์ และจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิดิทัศน์นั้นมีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้เป็นส่วนในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้ โดยวิดิทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ วิดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถบรรจุข้อมูลและเก็บรายละเอียดได้มาก สามารถรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งมีราคาไม่แพง ง่ายต่อการเก็บรักษา และมีอายุการใช้งานได้นานกว่า โปสเตอร์และแผ่นพับ จึงนับได้ว่าวิดิทัศน์นี้เป็นสื่อที่มีคุณภาพ และควรค่าแก่การนำมาใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยและพัฒนารายการวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถนำสื่อที่พัฒนาขึ้นมาได้ ไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจก่อนการผลิตสื่อวิทยทัศน์ โดยการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้เพื่อจะได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้สื่อ
2. ควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อวิทยทัศน์ในรูปแบบของแผ่นวิทยทัศน์ โดยการจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ที่บริเวณด้านหน้าสำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ต้องการทราบข้อมูลของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการเชื่อมต่อข้อมูลไปยังจุดที่ต้องการดูข้อมูลอื่นๆ ได้ด้วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าไปดูข้อมูลได้ตามความต้องการของผู้ใช้
2. ควรพัฒนารายการวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่นต่อไป
3. ควรพัฒนาสื่อประเภทอื่นๆ ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวรรณิการ์ อัสวตรเดชา. (2544). **สื่อและเครื่องมือเพื่อการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง.
- _____. (2543) **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกศินี ไซติกเสถียร. (2528). **“รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา,”** ในรายการสัมมนาแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรี ก้อนนิล. (2540). **การใช้ชีวิตแบบโปรแกรมเรื่องการประกันชีวิต สำหรับฝึกอบรมพนักงานสอบบัตรตัวแทน**. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2526). **หลักการประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). **การประชาสัมพันธ์ : หลักการและแนวปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- _____. (2533). **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพงษ์ เจนวีวัฒน์. (2546). **การพัฒนาเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเที่ยง จัยเจริญ (2543). **“เทคนิคพื้นฐาน,” การใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ประทีน คล้ายนาค.(2541). **การผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปื้อง กุมุท และทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2536). **“แนวคิดการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา” ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา หน่วยที่ 8-10**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พินิต วัฒนโธ. (2520). **การผลิตรายการโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
ถ่ายเอกสาร.
- พิรุณรัตน์ ปุณยลิขิต (2549). **การพัฒนาเว็บเพจ สารระการออกแบบและเทคโนโลยี ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของโครงการเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัทธนันท์ วัฒนโธ. (2546). **การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่องการฝึกภาพสำหรับนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ วรกระมล. (2539). **การพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอน เรื่องการฝึกภาพและการใช้ภาพทางการศึกษา**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาสกร บัณฑิตวงศ์. (2545). **การพัฒนารายการวีดิทัศน์เรียนด้วยตนเองเรื่องการใช้งานวิทยุสื่อสารระบบความถี่ร่วม สำหรับอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบินและนักบินบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุษกานต์ หาญณรงค์. (2530). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์ภายหลังการสอนสองชนิด**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อาวะกุล (2548, กรกฎาคม-กันยายน) **วารสารไทย**. 25 (91) :41-54
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2528) **ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา**.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2538). **การประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ อติศัพท์. (2526). **การผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษา**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมเกษ จันทน์นาม (2543.) **การพัฒนาระบบสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมเกียรติ วรณเฉลิม. (2542). **ผลการใช้รายการวิดีโอเพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์ชั้นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3**. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร
- เสวี วงษ์มณฑา. (2522). การประชาสัมพันธ์ ทำกันทำไม. **วารสารศาสตร์** : 3(1) : 72-75.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แสนฤทธิ์ ชื่นกัตถุญ. (2545). **การพัฒนาบทเรียนด้วยตนเอง เรื่อง เทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์ สำหรับงานข่าว**. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิวดี เอกรัตน์. (2545) **การพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณ งามดี. (2521). **การประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : เทพเทวี.
- อัมพร น้อยสุวรรณ. (2540). **การใช้วิดีโอแบบโปรแกรมกิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่6**. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ ช่างเรียน. (2538). **ไปศึกษาอบรมต่างประเทศ เรื่องการวิจัยและพัฒนาการศึกษา. ในการศึกษา**. **กรุงเทพมหานคร** : 13 (4) : 24-28.
- Bernays Edward L. (1977). *Your Future in Public Relations*. New York : Richard Rosen Press, Inc.
- Borg Water R. (1981). *Education Research : An Introduction*. David Mc Kay. New York. USA.
- Boucheret, P. (1996). *Experimental of the Dorian Technical Lycee. The Use of Closed Circuit Television in Technical Education*. Council for Cultural Co-Operation Strasbourg.
- Burke, Richard C. (1971). *Instruction Televisonal*. Bloomington Indiana : Indiana University Press.

Cutlip Scott M. and Allen H. Center. (1978). *Effective Public Relations*. New Jersey : Prentice Hall, Inc.

Gustavsson, Normen. (1982). *Construction Achievement Test 3rd ed*. New York : Prentice Hall, Inc.

Hilliard, Robert L. (1982). *Television Broadcasting : An Introduction*. New York : Hasting House, Publisher, Inc.

Martin John E. (1977). *Modern Public Relations*. New York : McGraw-Hill Book Co.

Purdue University. (1967). *Closed Circuit Television Instruction. Research in Instructional Television and Film*. Washington D.C. Office of Education.

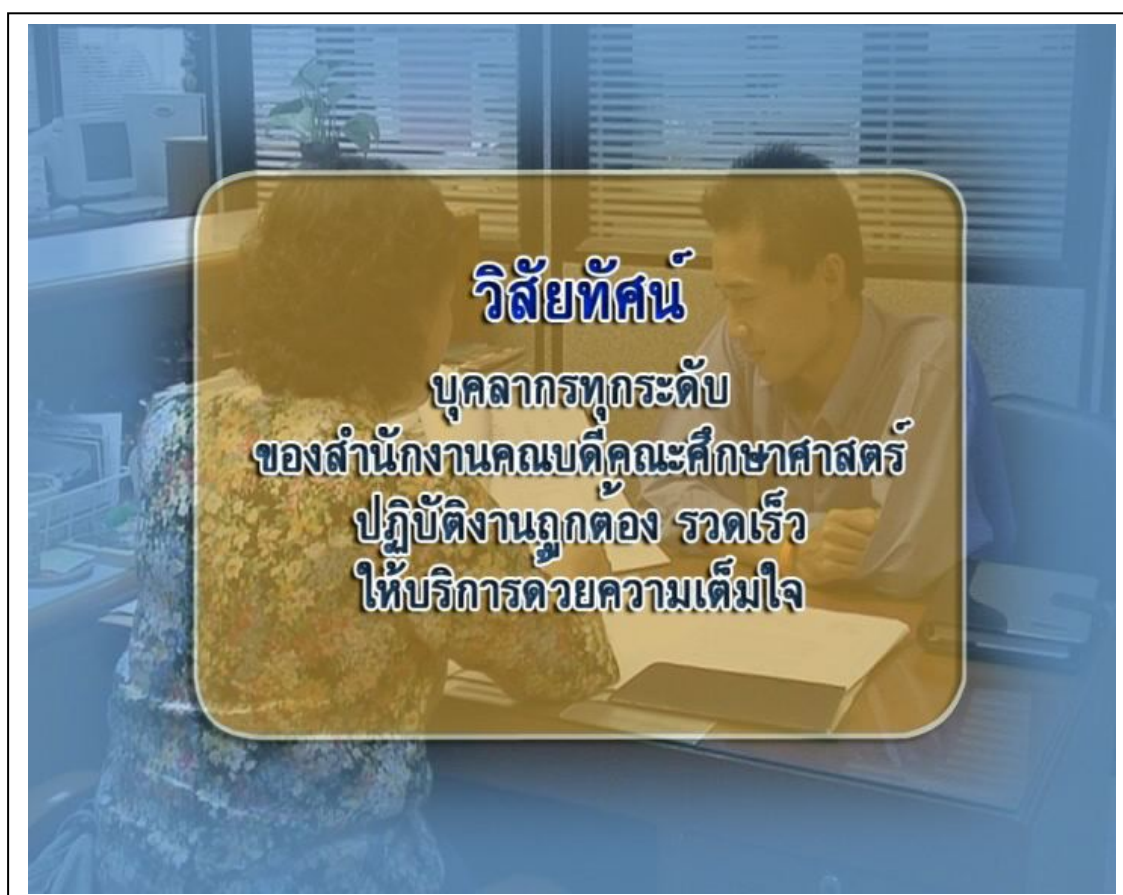
Sullivan, Albert L. (1979). *The Philosophy of Public Relations*. in *Public Relations Quarterly*. 4 (13) : 7.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างรายการวิดิทัศน์
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

นายพิสิทธิ์ แท้มบรรจง
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8

นางอัมพร สินอยู่
นักวิชาการศึกษา 6

หัวหน้างานบริการการศึกษา

EDUCATION

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำสารนิพนธ์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ นางสาวเมตตา พาทีเพระะ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการใช้บริการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อ ในการใช้บริการ
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอน และทุกข้อ ซึ่งคำตอบของท่านมีความสำคัญ
ต่อการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำสาร
นิพนธ์ต่อไป

3. ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
2. สถานภาพ ☐ อาจารย์
☐ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
☐ นิสิต / นักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการให้บริการ ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

1. ท่านทราบโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดีฯ หรือไม่
☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ
2. ท่านมีปัญหาในการติดต่องานหรือการขอรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ หรือไม่
☐ มีปัญหา ☐ ไม่มีปัญหา
3. ท่านพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปจากสื่อชนิดใดมากที่สุด
☐ แผ่นพับ ☐ โปสเตอร์
☐ สไลด์ ☐ วิดิทัศน์ (VDO)
☐ อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อ ในการให้บริการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับปัญหาหรือความต้องการของท่าน

โดยกำหนดค่าระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาหรือความต้องการ	ระดับปัญหาหรือความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านเนื้อหา					
1	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการติดต่องาน/การรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ					
2	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการงานบริหารและธุรการ					
3	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการการศึกษา					
4	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานนโยบายและแผน					
5	มีความต้องการหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานคลังและพัสดุ					
	ด้านสื่อ					
1	มีปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/ อินเทอร์เน็ต					
2	มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร					
3	มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง-ประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานได้					

ปัญหา/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

**แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ข้าพเจ้านางสาวเมธดา พาทีไพเราะ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง ได้จัดทำแบบประเมินฉบับนี้ขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ ในการสอบถามถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เกี่ยวกับการพัฒนารายการวิทยทัศน์การ ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงเพื่อพัฒนา รายการวิทยทัศน์ให้ได้คุณภาพต่อไป โดยขอความกรุณาจากท่าน ตอบแบบประเมินคุณภาพทุกข้อและขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบประเมิน ในครั้งนี้

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ ด้านเนื้อหา
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง วิทยุทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินอยู่นี้ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับใด
โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
1	คุณภาพด้านเนื้อหา 1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ 1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ 1.3 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา					
2	คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ 2.1 ความชัดเจนของเสียงในการอธิบายเนื้อหา 2.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
3	คุณภาพด้านการประเมินผล 3.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ 3.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยุทัศน์					

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

**แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ข้าพเจ้านางสาวเมลดา พาทีเพระ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง ได้จัดทำแบบประเมินฉบับนี้ขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ เกี่ยวกับการพัฒนารายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงเพื่อพัฒนารายการ วิทยุทัศน์ให้ได้คุณภาพต่อไป โดยขอความกรุณาท่านตอบแบบประเมินคุณภาพทุกข้อและขอขอบพระคุณ ที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ ด้านสื่อ
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง วิทยุทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินอยู่นี้ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
1	คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร 1.1 ความชัดเจนของภาพ 1.2 การตัดต่อ 1.3 การใช้เทคนิคประกอบ 1.4 ความชัดเจนของตัวอักษร					
2	คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ 2.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย 2.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ 2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ 2.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบ กับเสียงบรรยาย					
3	คุณภาพด้านการประเมินผล 3.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ 3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ 3.3 ความต่อเนื่องของรายการ 3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการ นำเสนอรายการวิทยุทัศน์					

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (.....)

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ที่พัฒนาแล้ว

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์ที่พัฒนาแล้ว
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการใช้วิดิทัศน์การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจทุกข้อ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากท่านมีความสำคัญต่อการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อนำผลที่ได้ไปประกอบการจัดทำสารนิพนธ์ต่อไป

3. ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้วิทัศน์
การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานภาพ ☐ อาจารย์
- ☐ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
- ☐ นิสิต / นักศึกษา

ตอนที่ 2 วิทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินความพึงพอใจอยู่นี้ มีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านเนื้อหา					
	1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์					
	1.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา					
	1.3 ความครอบคลุมของเนื้อหา					
2	ด้านภาพและตัวอักษร					
	2.1 ความชัดเจนของภาพ					
	2.2 การตัดต่อ					
	2.3 การใช้เทคนิคประกอบ					
	2.4 ความชัดเจนของตัวอักษร					
3	ด้านเสียงและภาษาที่ใช้					
	3.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
	3.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้					
	3.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ					
	3.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย					

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
4	ด้านการประเมินผล					
	4.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ					
	4.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ					
	4.3 ความต่อเนื่องของรายการ					
	4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวีดิทัศน์					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวิทัศน์

1. ผศ.ชาญชัย อินทรสุนานนท์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.พิลาศ เกื้อมี ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผศ.เกศินี โชติกเสถียร ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผศ.อลิศรา เจริญวานิช ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์สุรเชษฐ ไชยอุปละ ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
8. นายสำเริง แก้วสด หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษา โรงเรียนเซนต์คาเบรียล

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ดร.คมเพชร ฉัตรสุภากุล ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันทกุล สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นายชำนาญ แสงแก้ว เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ 9
กองกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. นางสุพรรณิ เชษฐไชยลิต ผู้อำนวยการกองกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. นางสุรางค์ เบญจศรี หัวหน้างานบริหารและธุรการ สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. นางอัมพร ลินอยู่ หัวหน้างานบริการการศึกษา สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีความหลากหลายทางสังคมข่าวสาร และเทคโนโลยีต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย ปัจจุบันได้มีการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้มีผู้ประดิษฐ์อุปกรณ์รับส่งระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาพ เสียง และตัวอักษร ในรูปแบบของสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของหนังสือ วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุทัศน์ โทรทัศน์ และตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ การนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารเหล่านี้เข้ามาใช้ ทำให้มนุษย์เราสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง โดยไม่จำกัดจำนวนของผู้รับ และสามารถติดต่อสื่อสารไปสู่คนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งสื่อเหล่านี้นับว่าเป็นสื่อที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในระบบการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะวิทยุทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เข้าไปมีบทบาท และเกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งยังสามารถที่จะนำวิทยุทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรได้เป็นอย่างดี

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน หรือองค์กร เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรทุกสาขาวิชาชีพ ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความศรัทธา สร้างความรู้สึกที่ดี และส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ แก่องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษานั้นๆ อย่างเต็มที่ (เสรี วงษ์มณฑา. 2527:72-75) พร้อมทั้งให้ความสำคัญในการบริการที่ดีแก่ประชาชน อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและประชาชน (วิจิตร อาวะกุล. 2547:42-44)

วิทยุทัศน์ (Video) ตามความหมายทางเทคนิค หมายถึง การส่งผ่านสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ของภาพและเสียง จากกล้องหรือเครื่องบันทึกเทปวิทยุทัศน์ ที่เรียกว่า VTR ไปยังจอโทรทัศน์หรือมอนิเตอร์ (ประทีน คล้ายนาค.2541:36) วิทยุทัศน์เป็นสื่อการสอนอีกชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพไม่ด้อยไปกว่าสื่อการสอนชนิดอื่น มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในการเรียนการสอน การศึกษาและการฝึกอบรม เพราะสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน อีกทั้งยังเสนอสีสัน ตัวอักษรประกอบเทคนิคการถ่ายทำ และการตัดต่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจได้เป็นพิเศษ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ.2533:92) และยังสร้างความสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยให้ความรู้ในรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหา

ความรู้ที่ซับซ้อนได้ (พินิต วัฒน. 2520:11) ในปัจจุบันแถบวีดิทัศน์เป็นที่นิยมใช้กันมากในบ้านเรือน และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนและการศึกษา เนื่องจากสะดวกในการใช้มากเพราะสามารถบันทึกบทเรียน หรือการสอนไว้ได้ และนำมาใช้ได้อีกหลายครั้ง และดูภาพซ้ำ ภาพเร็ว เดินหน้า หรือถอยหลัง กลับมาดูซ้ำใหม่ได้ตามต้องการ (กิดานันท์ มลิทอง. 2543:168) และคนส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการยอมรับสื่อวีดิทัศน์ว่าเป็นสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญในการสื่อสาร ได้มีการผลิตวีดิทัศน์เป็นจำนวนมาก หลายองค์กรมักจะเลือกวีดิทัศน์เป็นสื่อสำคัญในการนำเสนองานในโอกาสต่างๆ (กรรณิการ์ อัครดรเดชา. 2544 : 131)

จากเหตุผลและคุณสมบัติดังกล่าวของวีดิทัศน์นั้น จึงทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และสนใจที่จะพัฒนารายการวีดิทัศน์ในรูปแบบของแผ่นวีดิทัศน์ (Videodisc) เพื่อใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานของ สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการประชาสัมพันธ์หน่วยงานนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายรูปแบบ สื่อที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องเข้าไปสัมผัสกับกลุ่มคน เพื่อชักจูงหรือชักชวนให้ผู้คนเข้ามาใช้บริการของหน่วยงาน ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องสร้างความนิยมและความเลื่อมใสศรัทธาให้เกิดขึ้น ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อที่มีความเหมาะสมเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาใช้บริการของหน่วยงานได้ทราบถึงสายการปฏิบัติงาน ตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างกันของผู้ที่มาใช้บริการ กับผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย เพื่อที่จะพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รายการวีดิทัศน์สำหรับประชาสัมพันธ์หน่วยงานของสำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มผู้ใช้ และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารายการวิดิทัศน์ประสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แนะนำคณะศึกษาศาสตร์

3. แนะนำสำนักงานคณบดี

- สถานที่ตั้ง

- ปรัชญา

- เป้าหมาย

- โครงสร้างหน่วยงาน

4. แนะนำแผนงานของสำนักงานคณบดี

- งานบริหารและธุรการ

- งานบริการการศึกษา

- งานการคลังและพัสดุ

- งานนโยบายและแผน

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ หมายถึง รายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นเป็นรูปแบบสารคดี ซึ่งนำเสนอด้วยแผ่นวิดิทัศน์ ที่บรรจุข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างรายการวิดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขจนมีผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

คุณภาพรายการวิดิทัศน์ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างของรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเมินได้จากแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ของคุณภาพ ต้องมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินไม่ต่ำกว่า 3.51

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านเนื้อหา และผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านสื่อ โดยแบ่งออกเป็นสองด้านดังนี้

1. **ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา** หมายถึง ผู้บริหาร หรือ เจ้าหน้าที่ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน หรือปฏิบัติงานที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างน้อย 3 ปี
2. **ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ** ต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี หรือระดับปริญญาโท ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี และหรือระดับปริญญาเอก ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและหาคุณภาพ เพื่อการพัฒนารายการวิถีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงาน คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.2 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา
 - 1.4 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิถีทัศน
 - 2.1 ความหมายของวิถีทัศน
 - 2.2 ความหมายของแผ่นวิถีทัศน
 - 2.3 คุณค่าของวิถีทัศน
 - 2.4 ประเภทและรูปแบบของรายการวิถีทัศน
 - 2.5 ขั้นตอนการผลิตรายการวิถีทัศน
 - 2.6 วิธีการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิถีทัศน
3. เอกสารที่เกี่ยวกับดีวีดี
 - 3.1 ลักษณะของดีวีดี
 - 3.2 ประเภทของแผ่นดีวีดี
 - 3.3 คุณสมบัติของดีวีดี

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
 - 4.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.3 หลักการประชาสัมพันธ์
 - 4.4 หน้าที่ของสื่อในการประชาสัมพันธ์
 - 4.5 กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
 - 3.7 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

1.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) หรือที่เรียกชื่อย่อว่า R&D ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เบรื่อง กุมุท (2536 :1) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยซึ่งเกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลิตผลและกระบวนการบางสิ่งบางอย่างตามหลักการเฉพาะ และตามระเบียบวิธีการวิจัยที่สามารถรับรองคุณภาพและประสิทธิภาพของผลิตผลและกระบวนการ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาผลผลิตด้วยการทดลอง ประเมินผล และป้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงผลผลิตนั้นให้พัฒนาขึ้นทั้งด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

อำนาจ ช่างเรียน (2538 : 24-28) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานมุ่งหาคำตอบที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการวิจัยประยุกต์มุ่งที่จะตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ถึงแม้ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาอันเป็นผลมาจากการวิจัยต่างๆ เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอน หรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาแต่ละแบบขึ้นเพื่อใช้ในการทดลอง แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ถูกนำไปใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การนำไปใช้ หรือปฏิบัติจริงสำหรับโรงเรียนทั่วไป ส่วนการวิจัยและพัฒนานั้นมุ่งที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง

บอร์ก และ กอลล์ (Borg and Gall.1989 :782) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการพัฒนาและนำมาซึ่งเหตุผลของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา โดยผลิตภัณฑ์นี้จะไม่ได้หมายถึงเฉพาะตำรา พิล์ม สไลด์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงวิธีการและโปรแกรมการศึกษา จุดเน้นของการวิจัยและพัฒนา คือการพัฒนาโปรแกรมที่จะทำให้เกิดระบบเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุปกรณ์และการฝึกอบรมบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

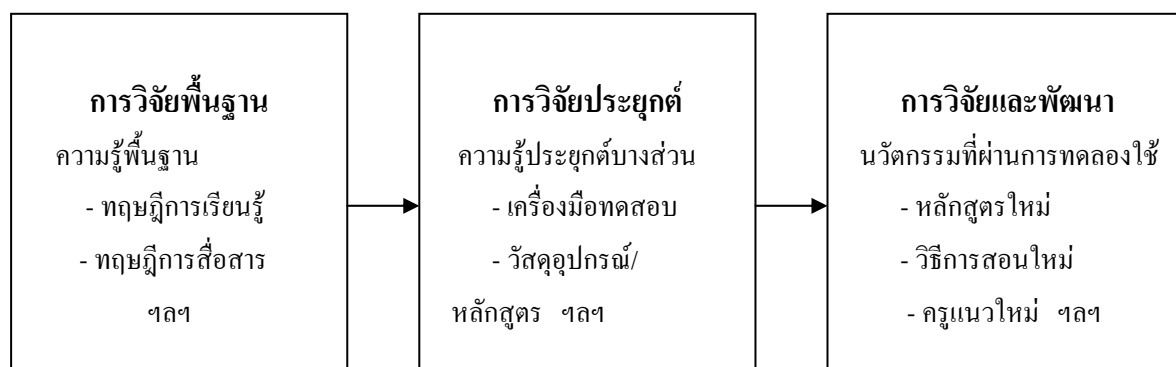
เกย์ (Gay.1976 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ในโรงเรียนซึ่งผลิตภัณฑ์จากการวิจัยและพัฒนาจะหมายถึงวัสดุอุปกรณ์ของครูที่ใช้ในการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนและระบบการจัดการ การวิจัยและพัฒนาจะครอบคลุมถึงการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของผู้เรียนและระยะเวลาในการใช้ผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากการวิจัยและพัฒนาจะพัฒนาตามความต้องการเฉพาะ และขึ้นอยู่กับรายละเอียดที่ต้องการ

1.2 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

บอร์ก (Borg. 1981 : 222-223) กล่าวไว้ว่า การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่ในความคล้ายคลึงกันนั้นก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ใน 2 ประการ คือ

1. เป้าหมายของการศึกษา ในการวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นการพัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ในการทดสอบสมมุติฐานของผู้วิจัยเท่านั้น ซึ่งจุดประสงค์ของการวิจัยทางการศึกษานั้น ไม่ได้เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่เป็นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติ แต่ในส่วนของ การวิจัยและพัฒนาเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความพร้อมอย่างเต็มที่ในการนำไปใช้

2. การนำไปใช้ การวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือในการวัดและทดลองโดยขึ้นอยู่กับตัวแปรเพียงตัวเดียวเท่านั้น ส่วนการวิจัยและพัฒนานั้นจะต้องมีการทดลองและวัดผลซ้ำ 2-3 ครั้ง ซึ่งเป็น 3 ขั้นตอน เริ่มต้นที่จะทำให้กระบวนการวิจัยและพัฒนานั้นสมบูรณ์ ส่วนที่เหลือจะเป็นวงจรที่ประกอบไปด้วย การทดสอบภาคสนาม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งในบางผลิตภัณฑ์อาจมีการพัฒนาเพียงครั้งเดียวก็เป็นที่พอใจ ในขณะที่บางผลิตภัณฑ์ต้องมีการพัฒนาซ้ำๆ มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์และความแตกต่างได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 การแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยทางการศึกษากับการวิจัยและพัฒนา

1.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

การจัดแบ่งประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา อาจแบ่งได้โดยใช้ประเภทของผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเป็นตัวกำหนด ซึ่งคำว่าผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นก็หมายถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process) ในการจัดการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตรและวิธีการสอน เป็นต้น ดังนั้นประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา จึงประกอบด้วย 3 ประการดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการศึกษาการวิจัยและพัฒนาประเภทนี้ได้แก่ การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับ หนังสือ ตำราเรียน แบบทดสอบ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ สไลด์ แผ่นฟิล์ม เทปบันทึกเสียง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น เป้าหมายของการวิจัยและพัฒนามุ่งไปที่การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทางการศึกษาดังแบบเพื่อทดลองใช้และขยายผลการนำไปใช้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. การวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและวิธีสอน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทนี้เป็น การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนทิศทางการพัฒนาชุมชนหรือประเทศเป็นตัวกำหนด เช่น การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนั้นก็ยังเป็นการวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ เช่น การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา การสอบแบบแก้ปัญหาและการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน เป็นต้น การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทที่กล่าวมานี้จะมีเป้าหมายมุ่งไปที่การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในวงกว้างต่อไป

3. การวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในการจัดการศึกษา นอกจากจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาตามสองประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว การวิจัยและพัฒนาเพื่อการวางแผนออกแบบใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดสภาพการณ์การศึกษา ยังมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น อาจเป็นการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงค่ากับงบประมาณที่ต้องลงทุนก่อสร้าง ดังนั้น หากมีการวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา จนกระทั่งได้ผลดีย่อมนำไปสู่การได้รูปแบบเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในสถานศึกษาใดๆ ก็นับว่าเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ได้เช่นกัน (วาทิช กาญจนรัตน์. 2543 : 69)

1.4 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

รัตนะ บัวสนธ์ (2535 : 6-10) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ
- ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนออกแบบพัฒนา
- ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงทดลอง
- ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา
- ขั้นตอนที่ 5 การวิจัยเชิงประเมิน
- ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุง/ ขยายผลนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประมวลสรุปใช้เป็นแนวทางวางแผนในการออกแบบพัฒนาผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ซึ่งในขั้นนี้จะประกอบไปด้วย

1. การสำรวจสภาพความต้องการจำเป็น (Need Survey) ในการพัฒนาผลงาน หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาแต่ละประเภท
2. สำรวจเอกสารเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานบังคับบัญชา รายงานการวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนา
3. สำรวจทรัพยากรการดำเนินงานที่มีอยู่ และที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนา ซึ่งได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ตลอดจนเวลา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นิยมใช้แบบสอบถามความต้องการ แบบสำรวจรายการ และการสัมภาษณ์ การออกแบบการวิจัย (Research Design) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล จำนวน ขนาดแหล่งข้อมูล การเก็บวิเคราะห์ข้อมูลก็เป็นไปตามลักษณะวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผลการวิจัยที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้จะได้รับการนำไปใช้ในการวางแผนออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนออกแบบพัฒนา

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 จะถูกนำมาประมวลสรุปเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ดังนี้

1. จัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นก่อนหลัง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แต่ละประเภท
2. เตรียมความพร้อม และประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพยากร ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้น ๆ
3. พิจารณาผลอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา
4. ออกแบบ กำหนดรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะพัฒนา
5. ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ตามที่กำหนดรูปแบบหรือออกแบบ

ในขั้นนี้จะใช้วิธีการประชุมระดมสมอง วางแผนในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง คือ กลุ่มผู้บริหาร หรือผู้ดำเนินนโยบายและกลุ่มผู้ลงมือปฏิบัติ อาจมีการประชุมหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงทดลอง

หลังจากได้ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 เสร็จแล้ว ก็จะทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ในขั้นตอนนี้จะดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีการออกแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง การควบคุมตัวแปรต่างๆ และรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมานั้น จะเป็นการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ซึ่งนิยมใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย เช่น อาจนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษา จำนวน 1-3 โรงเรียน หรือใช้กับนักเรียน จำนวนประมาณ 3-10 คน สำหรับการรวบรวมข้อมูลนั้น อาจใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม การตรวจสอบผลงาน การสังเกต และการสัมภาษณ์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา

เมื่อทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้น ข้อมูลเหล่านี้จะได้รับการนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาบางส่วนบางด้านของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ทั้งในแง่ของการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นโดยตรง และการปรับปรุงในวิธีการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้

ขั้นตอนที่ 5 การวิจัยเชิงประเมิน

เมื่อปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาตามข้อบกพร่องจากการที่ได้ทดลองใช้ในครั้งแรกแล้ว ก็จะนำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ใหม่อีกครั้ง โดยมีการขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มเป้าหมายที่จะทดลองใช้ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ถ้าเป็นโรงเรียนก็ต้องใช้โรงเรียนประมาณ 10-30 โรงเรียน หรือถ้าเป็นนักเรียนก็จะใช้นักเรียนประมาณ 30 คนขึ้นไป ทั้งนี้ในการดำเนินงานยังคงมีลักษณะคล้ายกับการวิจัยเชิงทดลอง คือจะต้องมีการกำหนดแบบแผนการทดลองเพื่อใช้ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมา ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา นอกจากจะอาศัยผลจากการทดลองแล้วยังต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างรอบด้าน ทั้งในแง่ของทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบในระหว่างดำเนินการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในขั้นตอนนี้ นิยมใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการ ในขณะที่การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยอาศัยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ มาใช้วิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแบบแผนการทดลองที่กำหนดไว้ เช่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีทางสถิติแบบการทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุง/ ขยายผลนำไปใช้

ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยเชิงประเมินในขั้นตอนที่ 5 อาจช่วยให้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาในบางด้าน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลังจากปรับปรุงแล้วก็จะเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นๆ เฉพาะกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาประเภทวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หลังจากนั้นก็จะดำเนินการเผยแพร่ รายงานผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จัดทำขึ้น รวมทั้งการนำเสนอตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และมอบหมายสั่งการให้นำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษานั้นไปใช้ในหน่วยงาน ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการขยายผลของการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาดังกล่าวให้กว้างขวางต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

2.1 ความหมายของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์ หมายถึง ภาพที่มองเห็นในระบบโทรทัศน์

ส่วนคำว่า แถบวีดิทัศน์ หรือแถบโทรทัศน์ หมายถึง แถบที่บันทึกภาพและเสียงในระบบโทรทัศน์ (กรมวิชาการ. 2528 : 158)

บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ (2534 : 179) ได้กล่าวไว้ว่า วีดิทัศน์ หมายถึง กระบวนการบันทึกและเก็บสัญญาณทางด้านภาพและสัญญาณทางเสียงไว้ในสื่อกลางที่เป็นวัสดุทางแม่เหล็กไฟฟ้า และรวมไปถึงกระบวนการถ่ายทอดภาพและเสียงโดยผ่านอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ผู้รับด้วย

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า แถบวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่นำมาใช้บันทึก ภาพและเสียงไว้พร้อมกันในแถบเทป ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และยังสามารถบันทึกและลบใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง

2.2 ความหมายของแผ่นวีดิทัศน์

มีผู้ให้ชื่อภาษาไทยของคำ “Videodisc” ไว้ว่า “แผ่นบันทึกภาพ” หรือ “แผ่นภาพ” เพราะเมื่อมีแผ่นเสียงแล้วก็ย่อมมีแผ่นภาพได้ แต่ตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานเรียกว่า “แผ่นวีดิทัศน์” แผ่นวีดิทัศน์เริ่มผลิตขึ้นในปี ค.ศ.1978 มีลักษณะเป็นแผ่นกลมๆ คล้ายแผ่นเสียง แผ่นทำด้วยพลาสติก เมื่อโดนแสงไฟจะแลดูเป็นสีรุ้งสวยงาม สามารถบันทึกภาพและเสียงจากฟิล์มภาพยนตร์ หรือแถบวีดิทัศน์ได้โดยการบันทึกจากแหล่งผู้ผลิต แผ่นวีดิทัศน์ใช้เล่นกับอุปกรณ์เครื่องเล่นเฉพาะ คือ Videodisc Player ที่มีระบบการทำงานเปรียบได้กับเครื่องเล่นแผ่นเสียง แต่ต่างกันตรงที่ใช้แสงเลเซอร์อ่านสัญญาณจากแผ่นแทนการใช้หัวเข็ม จึงทำให้แผ่นวีดิทัศน์มีชื่อเรียกใหม่ว่า “Laser Disc” หรือเรียกรวมกันว่า “Laser Videodisc” แผ่นวีดิทัศน์มีการส่งสัญญาณภาพและเสียงออกทางจอโทรทัศน์ คุณภาพของภาพคมชัดและเสียงใสกว่าแถบวีดิทัศน์มาก แผ่นวีดิทัศน์แผ่นหนึ่งเล่นได้สองหน้าเหมือนแผ่นเสียงโดยแต่ละหน้าจะบันทึกภาพได้ทั้งภาพนิ่งและเคลื่อนไหว ผู้ชมสามารถเลือกความเร็วในการดูได้ โดยการกดรีโมตคอนโทรลเพื่อเลือกชมภาพแต่ละภาพ (Frame) หรือเนื้อเรื่องแต่ละตอน (Chapter) หรือจะหยุดดูภาพนิ่งเฉพาะภาพ (Still Frame) ที่ต้องการก็ได้เช่นกันโดยจะได้ภาพที่คมชัดแต่แผ่นวีดิทัศน์มีข้อจำกัดที่สำคัญอย่างหนึ่งในขณะนี้ที่แตกต่างจากวีดิทัศน์คือ ผู้ใช้ส่วนมากยังไม่สามารถบันทึก ลบ หรือตัดต่อเพิ่มเติมภาพบนแผ่นได้ด้วยตนเอง ถ้าต้องการจะบันทึกภาพที่ถ่ายทำเอง ผู้ใช้ต้องบันทึกภาพเรื่องราวลงในแถบวีดิทัศน์ก่อนเพื่อส่งไปยังโรงงานที่รับบันทึกภาพลงบนแผ่นวีดิทัศน์โดยเฉพาะ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีผู้ผลิตเครื่องเล่นวีดิทัศน์ที่ให้ผู้ใช้นำภาพได้เองแล้วก็ตามแต่ราคาของเครื่องยังอยู่ในระดับที่แพงมาก

กิดานันท์ มลิทอง (2540:183) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผ่นวีดิทัศน์ (Videodisc) เป็นวัสดุแผ่นกลมทำด้วยพลาสติกที่บันทึกความจำด้วยแสง ในระบบแอนะล็อกที่สามารถบันทึกข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงได้เป็นจำนวนมาก เป็นสิ่งที่ได้รับการขนานนามว่า “แผ่นบันทึกที่เล่นกับโทรทัศน์” (the records that play television) เนื่องจากในเวลาเล่นต้องต่อเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์เข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อรับข้อมูลภาพและเสียงทางจอภาพ แต่เดิมแผ่นวีดิทัศน์มีระบบการใช้งานอยู่ 2 ระบบคือ ระบบซีอีดี (Capacitance Electronic Device : CED) เป็นการเล่นด้วยหัวเข็มเหมือนเครื่องเล่นแผ่นเสียงมีการบันทึกสัญญาณภาพลงบนแผ่นที่ทำจากพลาสติกนำไฟฟ้าชนิดพิเศษ ตัวแผ่นจะมีร่องเช่นเดียวกับแผ่นเสียงและมีลักษณะขอบบางมากไม่ทนทานต่อรอยนิ้วมือหรือจะมีรอยขีดข่วนแม้แต่น้อยก็ไม่ได้ ผู้ผลิตจึงต้องนำใส่ของสี่เหลี่ยม เมื่อจะเล่นก็ใส่ของเข้าไปในเครื่องแล้วดึงของออกมา จากความไม่คล่องตัวและความไม่ทนทานดังกล่าวจึงทำให้บริษัทอาร์ซีเอผู้ผลิตเลิกผลิตแผ่นในระบบซีอีดีแล้ว ต่อมามีการคิดค้นให้สามารถเล่นแผ่นวีดิทัศน์ด้วยแสงเลเซอร์เรียกว่าระบบแอลวี (Laser Vision : LV) ซึ่งเป็นระบบเดียวที่นิยมใช้กันจนทุกวันนี้ จึงทำให้มีผู้เรียกแผ่นวีดิทัศน์อีกชื่อหนึ่งว่า “เลเซอร์ดิสก์” (Laser Disc) หรือเรียกรวมกันว่า “เลเซอร์วีดิโอดิสก์” (Laser Videodisc) ซึ่งหมายถึงแผ่นวีดิทัศน์นั่นเอง ระบบแอลวีเป็นการใช้แสงเลเซอร์อ่านสัญญาณจากแผ่นจึงทำให้ตัวแผ่นทนทานเพราะไม่มีหัวเข็มขูดขีดแผ่นเหมือนแผ่นเสียง

2.3 คุณค่าของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์เป็นสื่อการศึกษาที่ให้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ไปกระตุ้นการเรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาและหู โดยสามารถมองเห็นเหตุการณ์ด้วยตาและได้ยินเสียงด้วยหูของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2530 : 177) ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพและได้ยินเสียงไปพร้อมๆ กัน ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างความสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยให้ความรู้ในรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหาความรู้ที่ซับซ้อนได้ เป็นเครื่องมือที่สามารถสอนได้เหมือนกับการสอนโดยครูเหมือนกัน (พินิต วัฒน. 2520 : 11) และจากลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของวีดิทัศน์นี้เองจึงทำให้วีดิทัศน์กลายเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทในวงการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาวีดิทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทโดยนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าวีดิทัศน์มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 167-168) ได้กล่าวไว้ว่า แถบวีดิทัศน์เป็นวัสดุสำคัญที่สามารถใช้บันทึกภาพและเสียงไว้ได้พร้อมกันในแถบเทป ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และยังสามารถลบ

แล้วบันทึกใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง แถบวีดิทัศน์จะใช้เล่นกับเครื่องเล่นวีดิทัศน์ ซึ่งต่อเข้ากับเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อเล่นภาพและเสียงออกมา ในปัจจุบันแถบวีดิทัศน์เป็นที่นิยมใช้กันมากในบ้านเรือนและสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนและการศึกษา เนื่องจากสะดวกในการใช้มาก เพราะสามารถบันทึกบทเรียนหรือการสอนไว้ได้และนำมาใช้ได้อีกหลายครั้ง และดูภาพช้า ภาพเร็ว เดินหน้า หรือถอยหลัง กลับมาดูซ้ำใหม่ได้ตามต้องการ

เกติณี โชติกเสถียร (2528 :181) กล่าวว่า ให้นำวีดิทัศน์มาใช้ในวงการศึกษาอย่างมก่อกำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. สามารถที่จะนำการสอนของครู ซึ่งอาจเป็นการสอนหรือการสาธิต กลับมาฉายซ้ำให้นักเรียนดูได้หลายครั้ง
2. สามารถบันทึกการการสอนเพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ ทำให้ทุ่นแรงผู้สอน
3. การบันทึกการสอนไว้ในเทปบันทึกภาพ สามารถที่จะเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนรายการระหว่างสถาบันการศึกษาได้ทั้งในและนอกประเทศ
4. การบันทึกภาพการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและนำเปิดทบทวนเพื่อวิเคราะห์และประเมินผล จะได้ปรับปรุงหรือเปรียบเทียบ

ชม ภูมิภาค (2524 : 50-51) ได้กล่าวถึงคุณค่าของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆ กันโดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติให้ชาวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะต้องมีความสามารถทางภาษาสูง หรือต้องอยู่ ณ สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่งๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมากๆ
5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทำให้ผู้รับสนใจมากและยอมทำให้เกิดการเรียนรู้สูง
7. โทรทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษา เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์และอื่นๆ เข้ามาใช้ด้วยกันด้วยความสะดวก การใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี
8. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 :49) กล่าวว่า บทเรียนโทรทัศน์สามารถบันทึกเทปเก็บไว้ในห้องสมุดและนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ รายการที่บันทึกไว้สามารถนำมาใช้สนองความต้องการความแตกต่างของหมู่คณะได้ว่าเด็กเก่งหรือไม่เก่งก็ตาม นอกจากนั้น โทรทัศน์เป็นสื่อทัศนวัสดุที่มีราคาไม่แพง หาง่ายและเก็บรักษาง่าย

2.4 ประเภทและรูปแบบของรายการวิทยุทัศน์

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 29) ได้จำแนกรูปแบบรายการวิทยุทัศน์ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. แบบบรรยาย (Lecture Format) การนำเสนอรายการแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการบรรยายของครูหน้าชั้น ถ้าผู้บรรยายไม่มีเทคนิคที่ดีในการบรรยาย ก็จะทำให้รายการนั้นไม่น่าสนใจ ซึ่งผู้ชมจะเห็นแต่หน้าของผู้บรรยาย

2. แบบอภิปราย (Panel Disquisition Format) การนำเสนอแบบอภิปรายเป็นวิธีการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายกับวิธีการแบบบรรยายจะแตกต่างกันตรงที่มีผู้บรรยายหลายคน บรรยายเป็นช่วงสั้นๆ ตามประเด็นคำถามที่ผู้อภิปรายตั้งขึ้นและอาจมีการโต้ตอบกันบ้าง สันทนากันบ้าง เป็นการแลกเปลี่ยนบรรยากาศ

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview Format) เป็นรูปแบบรายการที่ผู้ผลิตจะต้องวางแผนในการสัมภาษณ์ มีการตั้งคำถามให้ตรงเป้าหมาย และเลือกเรื่องที่น่าสนใจ รวมทั้งภาพ ซึ่งทำให้รายการน่าสนใจยิ่งขึ้น ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบให้ตรงเป้าหมาย ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการประเภทนี้ไม่สูงนัก สามารถใช้ได้กับเนื้อหาแทบทุกประเภท แต่รายการประเภทนี้ผลิตยากกว่ารายการ 2 แบบ ที่กล่าวมาแล้ว

4. แบบบรรยายภาพ (Off – Camera Narration Format) เป็นรายการที่น่าสนใจกว่าแบบที่กล่าวมาแล้ว ในเวลาในการถ่ายทำมาก เสียค่าใช้จ่ายสูง มีลักษณะเป็นการบรรยายภาพโดยไม่ปรากฏตัวผู้บรรยายได้ยินแต่เสียงเท่านั้น ภาพและเสียงที่บรรยายต้องสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เทคนิคในการตัดต่อและผสมภาพให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงบรรยายภาพภายหลัง นิยมใช้ในการโฆษณาสินค้า การแสดงการสาธิต เพราะเป็นวิธีที่แสดงเนื้อหาของภาพไปสู่เป้าหมาย

5. แบบนาฏการ หรือแบบแสดงบทบาท (Dramatization of Role Play Format) การนำเสนอแบบนี้เป็นที่ดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด อาจจะใช้วิธีการผูกเรื่อง แสดงสถานการณ์จำลองเป็นตอนสั้นๆ รายการประเภทนี้ถ่ายทำยากที่สุด ต้องมีการวางแผน เขียนบท จัดเวที จัดฉากให้ดูเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งตัวผู้แสดงก็ต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทบาท ถ้าเป็นผู้แสดงสมัครเล่นก็ต้องมีการฝึกซ้อมหลายครั้ง ถ้าใช้นักแสดงอาชีพจะประหยัดเวลาในการถ่ายทำได้มาก แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

เกศินี โชติกเสถียร (2528 :131) ได้จำแนกรูปแบบรายการที่ผลิตวีดิทัศน์ขึ้นเพื่อการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบรายการผลิตขึ้นเพื่อสอน (Teaching Format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่าจูงใจ การผลิตรายการจะง่ายกว่าแบบอื่นๆ

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยผู้ชมไม่มีความรู้สึกรายการที่ผลิตมามาสอนตน แต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์น่าเรียน น่ารู้และเต็มใจชมโดยตลอดการผลิตรายการ ในรูปแบบนี้ต้องการความประณีตและเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร (Information Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอเทศแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใคร่รู้ เพื่อความทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รายการในรูปแบบนี้ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ชมมากที่สุด การผลิตจะต้องประณีตและใช้เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย มิฉะนั้นผู้ชมจะหันไปหารายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทบันเทิงโดยง่าย การนำสิ่งที่ป็นจริงมาแยกแยะให้เห็นถึงสาเหตุและสรุปให้ได้ คนวิเคราะห์ต้องเก่งและจูงใจกลุ่มเป้าหมายได้จึงน่าสนใจ วิธีการนี้ใช้ได้ดีมากในรายการโทรทัศน์การศึกษา แต่ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าการทำทั้งรายการ

กิดานันท์ มลิทอง (2535 : 143) ได้จำแนกรูปแบบรายการโทรทัศน์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television :CTV) เป็นรายการเพื่อความบันเทิงและธุรกิจโฆษณา

2. รายการโทรทัศน์ทางการศึกษา (Educational Television : ETV) เป็นรายการเพื่อความรู้ทั่วไปในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านวิชาการ ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยไม่จำกัดความรู้ของผู้ชม หรือเจาะจงเฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการใช้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป

3. รายการโทรทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television : ITV) เป็นรายการที่จัดขึ้นตามหลักสูตรทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อเสนอบทเรียนแก่ผู้เรียน

2.5 ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุทัศน์

พินิต วัฒนโธ (2520 : 9-19) ได้กล่าวถึง การผลิตรายการวิทยุทัศน์การสอนเอาไว้ว่าการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิคกับฝ่ายหลักสูตรหรือฝ่ายวิชาการ ในขั้นตอนการวางแผนการผลิตรายการทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้ชัดเจนว่า เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนจะได้อะไรหรือทำอะไรได้ตามเป้าหมาย

2. กำหนดเนื้อหาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใด และจะสนองต่อจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไร จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้

3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตบทเรียนให้เหมาะสม

4. การเลือกครูจะต้องทำอย่างพิถีพิถัน โดยปกติเรามักเลือกครูที่สอนเก่ง แต่จะต้องระวังในเรื่องนี้เพราะครูที่สอนตามปกติเก่ง แต่เมื่อออกหน้ากล้องจะทำอะไรไม่ได้ หรือไม่ดีเหมือนอยู่ในชั้นปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่จะต้องฝึกอะไรบางอย่างเพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวตามวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของคนอื่น คือ จะต้องเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอนด้วย

วสันต์ อดิศักดิ์ (2526 : 197-203) ได้กล่าวถึงระบบการผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ความคิด จะทำอย่างไรจึงจะผลิตรายการเพื่อสนองต่อผู้ชมหรือผู้เรียน ขั้นนี้จะเป็นขั้นจินตนาการ

2. ตั้งจุดมุ่งหมาย เปรียบเสมือนหางเสือของรายการว่าจะไปในทิศทางใด

3. กำหนดเนื้อหา ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความคิดที่ตั้งเอาไว้

4. กลุ่มผู้ชม ผู้ผลิตรายการต้องทราบว่า จะผลิตรายการให้กับใคร

5. การวิจัย การวิจัยเป็นงานสำคัญยิ่ง อาจได้รับการอ่านหรือศึกษาจากตำรา จากผู้รู้หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมงาน

6. รูปแบบรายการ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้นมิได้หมายถึงการที่ครูมายืนบรรยายอยู่หน้ากล้องเพียงอย่างเดียว อาจสร้างสรรค์มาจากรูปแบบอื่นๆ ก็ได้ เช่น รายการละคร ข่าว สัมภาษณ์

ทหายปัญหา ฯลฯ ซึ่งต้องพิจารณาว่าจะถ่ายทอดออกไปในรูปแบบใดจึงจะเป็นที่สนใจต่อผู้ชม และเหมาะสมกับเนื้อหา

7. การเขียนบทโทรทัศน์ เป็นการนำเอาความคิดมาทำให้เป็นรูปธรรม
8. งานเทคนิค ได้แก่ ด้านกราฟิก การแต่งกาย ฉาก แสง เสียง
9. งานการสอน เป็นการสร้างแบบประเมินผลการเรียน
10. ขั้นตอนการผลิตรายการ การผลิตรายการปัจจุบันมี 3 รูปแบบ คือ การผลิตรายการภายใน การผลิตรายการนอกสถานที่ และการผลิตรายการผสมผสาน

11. การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของรายการที่ผลิตขึ้นว่าให้การเรียนรู้ต่อผู้ชมเพียงใด ซึ่งผู้ผลิตรายการควรจะได้ไปนั่งดูกับผู้ชมด้วย สังเกตปฏิกิริยา ความเบื่อหน่ายของผู้ชมต่อรายการ การนำไปใช้ เมื่อผลการทดลองเป็นที่พอใจ ขั้นตอนต่อไปก็เป็นขั้นตอนของการนำไปใช้จริง

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 26-48) ได้กล่าวไว้ว่า การผลิตรายการโทรทัศน์สามารถแยกออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผนการผลิตรายการ เป็นขั้นตอนแรก ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความสำคัญมาก เพราะการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วย ซึ่งขั้นตอนของการวางแผนการผลิตมีดังนี้

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายจากเนื้อหาในหลักสูตรนั้นๆ แล้วนำเอาเนื้อหา มาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถวัดได้ และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนลักษณะใด เช่น นำบทเรียนอธิบายเนื้อหา ในบทเรียน หรือสรุปบทเรียน

1.2 รวบรวมทรัพยากรและศึกษาข้อขัดข้องในการผลิต ทั้งสองสิ่งนี้จะต้องทำควบคู่กัน ไป โดยจะต้องศึกษาว่ามีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ ในกระบวนการผลิตอะไรบ้าง มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีจะได้จากแหล่งใด ถ้าหาไม่ได้จะทำอย่างไร เช่น เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ ปัญหาสิทธิกฎหมาย เป็นต้น

1.3 การเขียนหัวข้อ เนื้อหาและเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหา จากตำราเรียนมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะสื่อโทรทัศน์ รูปแบบการนำเสนอ ทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏการ และแบบบรรยายภาพ (โดยไม่ให้เห็นตัวผู้บรรยาย)

2. การเตรียมการผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการจะต้องเตรียมสิ่งต่างๆ ให้พร้อม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างของรายการ และควรเขียนเพื่อให้เสนอจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2.2 การเตรียมบุคลากร ในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการ จะต้องติดต่อกับบุคคลผู้ทำหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง เพื่อนัดแนะซักซ้อมความเข้าใจเป็นที่เข้าใจตรงกัน

2.3 การเตรียมงานศิลปะที่จำเป็น จะต้องใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งการเตรียมศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับ เพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของรายการ อีกทั้งมีความเหมาะสมกับการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

2.4 การเตรียมฉาก และอุปกรณ์ประกอบมีความจำเป็นสำหรับการทำรายการในสตูดิโอมาก เพราะต้องเตรียมทุกอย่างให้พร้อม และถ้าเป็นฉากที่ต้องการแสดงให้ดูเป็นจริงผู้จัดจะต้องพิถีพิถันมาก

2.5 การเตรียมสิ่งอื่นๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายผู้แสดง ดนตรี เสียงประกอบ และไมโครโฟน

2.6 การซ้อมเป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง

3. การดำเนินการ เป็นขั้นที่จะทำการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งถ้าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตรายการที่จะมีขึ้นใน ขั้นนี้ก็น้อยย่อมหมายถึง รายการที่ได้จะมีคุณภาพตามไปด้วย ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้ จะเริ่มถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ จากนั้น จึงนำมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงบันทึกเสียงบรรยาย เสียงดนตรี และเสียงประกอบต่างๆ

2.6 วิธีการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์

การเขียนบทรายการโทรทัศน์เป็นการเขียนเพื่อชี้แจงขั้นตอนการผลิตในรายละเอียด ทั้งส่วนภาพ (Video) และเสียง (Audio) ในขั้นนี้ผู้เขียนบทจะต้องสร้างจินตนาการและใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนบทเป็นอย่างมาก

ชิน คล้ายปาน (2528 : 31) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการเขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและทรัพยากรที่จะนำมาทำรายการ
2. คัดเลือกเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ
3. กำหนดรายละเอียดในบทโทรทัศน์ตามความสามารถของอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้ง

งบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่จะทำการถ่ายทำ

4. ผู้เขียนบทจะต้องเดาความรู้สึกว่าผู้ชมต้องการอะไร และจะต้องสนองตอบอย่างไร
5. ความต่อเนื่องของเนื้อหา เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ชมคอยติดตามรายการ
6. ภาพและคำบรรยาย จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
7. ข้อความที่ใช้เขียนบทถ่ายทำรายการโทรทัศน์จะต้องใช้ประโยคง่ายๆ สั้นๆ แต่สื่อ

ความหมายได้ดีและเขียนให้อ่านง่าย

8. แทรกข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วม
9. บทโทรทัศน์จะต้องดึงดูดความสนใจและชวนให้ผู้ชมติดตามรายการ

สุรัช สิกขาบัณฑิต (2528 : 39-44) ได้กล่าวถึง การเขียนบทโทรทัศน์ โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. บทแบบสมบูรณ์ (Fully-Scripted Show) เป็นบทอย่างละเอียด บอกทุกคำพูด ทุกคำที่พูดในการแสดงตามที่แบ่งไว้ในส่วนของภาพและส่วนของเสียง
2. บทแบบย่อ (Semi-Scripted Show) เป็นบทที่แตกต่างจากบทแบบสมบูรณ์ตรงที่ข้อความที่พูดจะบอกไว้อย่างหลวมๆ ผู้แสดงไม่จำเป็นต้องพูดตามบททุกอย่าง
3. บทลำดับรายการ (Show Format) เป็นการเขียนแบบง่ายๆ จะมีเพียงหัวข้อรายการตามลำดับเวลาโดยจะบอกระยะเวลาของข้อต้นั้น และจำนวนเวลาที่ใช้
4. บทข้อมูลรายการ (Fact Sheet) เป็นบทที่มีลักษณะเป็นการบอกรายการสิ่งที่จะถ่ายและบอกคำบรรยายคร่าวๆ เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อดำเนินรายการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือ การประเมินรายการ

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 : 144) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินรายการสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ โดยจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญขึ้นเป็นผู้ประเมินเทปวีดิทัศน์ชุดที่ผลิตขึ้น ผู้เชี่ยวชาญชุดนี้ควรประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาการ นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา นักวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านโทรทัศน์ บุคคลเหล่านี้จะร่วมกันวิเคราะห์ในการปรับปรุงเทปวีดิทัศน์ให้ดียิ่งขึ้น

2. การประเมินโดยการทดลอง เป็นการนำเอาเทปวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงหรือตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย และวัดดูว่าเขาบรรลุ หรือผ่านวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ การประเมินแบบนี้ต้องอาศัยแบบทดสอบร่วมด้วย และควรมีการประเมินแต่ละวัตถุประสงค์ให้แจ่มชัด

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

ภาสกร บัณฑิตวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนายารายการวีดิทัศน์เรียนด้วยตนเอง เรื่องการใช้งานวิทยุสื่อสารระบบความถี่รวมสำหรับอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบินและนักบิน ของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่า รายการวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.00/90.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 90/90 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยพร พุ่มทองดี (2543 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฐมพยาบาล ของนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 4 โดยการสอนด้วยเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฐมพยาบาลของนักเรียนพลตำรวจที่สอนด้วยเทปโทรทัศน์สูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธนันต์ หาญณรงค์ (2530 : 50) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์ การสอนที่ใช้สื่อการสอนช่วยจัดสัปดาห์ภายหลังการสอน ชนิดสื่อทัศนสัมผัสและชนิดสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนวิชา AV 334 (โสตวัสดุเบื้องต้น) จำนวน 90 คน ผลปรากฏว่า การเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์ภายหลังการสอนชนิดสื่อโสตทัศนสัมผัสสูงกว่าการเรียนตามรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์กับชนิดสิ่งพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 25-26-A) แห่งมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่า ทำการทดลองวิดีโอชุด “นาที่ปลอดภัย” เป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรผลการทดลองพบว่า ลูกจ้างที่ได้ดูรายการ “นาที่ปลอดภัย” มีความปลอดภัยในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูรายการวิดีโอ

บูเชอเร็ต (Boucheret. 1996 : 55-57) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนวิชาช่างโลหะที่ Dorian Technical Lycee ในประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับขบวนการต่างๆ ของการเชื่อมโลหะ การึง การกัด เพื่อง ซึ่งถ้าใช้การสอบแบบธรรมดาทำได้ยาก แต่เมื่อใช้โทรทัศน์สอนสามารถสอนเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้ดี

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1967 : 149-150) ได้ทำการศึกษาเจตคติของ นักศึกษาต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และการปกครอง โดย สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักศึกษาในชั้นต่างๆ จากผลการวิจัยโดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์ใน เนื้อหา เรื่องแบคทีเรีย พบว่า ผู้เรียนรู้สึกว่าย่เรียนรู้ได้มากและเห็นโทรทัศน์มีคุณค่า ในการสาธิตซึ่ง สามารถช่วยให้เห็นได้ใกล้ชิด และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนเสียก็คือ มีแสงสะท้อน จากจอและขนาดของจอเล็กเกินไป

กุตตาฟส์สัน (Gustavsson. 1957 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์มาช่วยสอนในโรงเรียน อาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน ซึ่งได้ผลการทดลองดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นมิตรใหม่ที่ใช้เป็นสื่อได้อย่างดี
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้ให้แก่ นักเรียน 25 ถึง 30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพในการสอนของครูเพิ่มขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยทัศน์ จะเห็นได้ว่า การนำเอาสื่อประเภทวิทยทัศน์ มาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ จึงนับได้ว่า วิทยทัศน์เป็นสื่อที่ทรงคุณค่า ที่สามารถจะกระตุ้นการเรียนรู้ได้ โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาและหู ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้นำวิทยทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดย การใช้ทั้งภาพและเสียงจากวิทยทัศน์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดีวีดี

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 288-296) ได้กล่าวถึง ดีวีดี ไว้ดังนี้

3.1 ลักษณะของดีวีดี

ดีวีดี (DVD) มีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกแบนกลมผิวหน้าเคลือบด้วยโลหะสะท้อนแสงเพื่อป้องกันข้อมูลที่บันทึกไว้ มีทั้งขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 และ 12 เซนติเมตร และมีรูกลมตรงกลางเรียกว่า “hub” ขนาด 15 มิลลิเมตร

ดีวีดีเป็นสื่อบันทึกและอ่านด้วยแสงเลเซอร์ โดยมีการผลิตแผ่นดีวีดีที่มีความจุตั้งแต่ 4.7-17 จิกะไบต์ และบันทึกข้อมูลได้ทั้งแบบด้านเดียวและสองด้าน และบรรจุข้อมูลได้ชั้นเดียวและสองชั้น แผ่นที่มีความจุน้อยที่สุด คือ แผ่นด้านเดียว/ชั้นเดียว มีความจุ 4.7 จิกะไบต์ และแผ่นที่มีความจุมากที่สุด คือ แผ่นแบบสองด้าน/สองชั้นมีความจุ 17 จิกะไบต์ ดีวีดีสามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกประเภท เช่นเดียวกับซีดี และมีทั้งแบบแผ่นอ่านอย่างเดียวและแผ่นที่ให้ผู้บันทึกลงแผ่นได้เองด้วย

ดีวีดี มีชื่อเต็มในภาษาอังกฤษว่า “Digital Video Disc” ใช้ในการบันทึกภาพยนตร์ แต่ภายหลังเปลี่ยนชื่อมาเป็น “Digital Versatile Disc” และได้มีการนำดีวีดีมาใช้ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2532 เป็นต้นมา

3.2 ประเภทของแผ่นดีวีดี

แผ่นดีวีดี แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ดีวีดี - อ่านอย่างเดียว (DVD-Read Only Memory) เป็นแผ่นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลมาจากผู้ผลิตเพื่อให้ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลโดยไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงแผ่นได้ ดีวีดี อ่านอย่างเดียวแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

- ดีวีดี-รอม (DVD-ROM) ที่บันทึกข้อมูลในลักษณะสื่อประสมของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง
- ดีวีดี-ออดิโอ (DVD-Audio) บันทึกเสียงเพลงเช่นเดียวกับแผ่นซีดีเพลง
- ดีวีดี-วิดีโอ (DVD-Video) บันทึกภาพยนตร์

ดีวีดีจะเป็นมากกว่าแผ่นซีดีธรรมดา ด้วยความสามารถในการบรรจุข้อมูลอย่างมากมายมหาศาลนี้ ทำให้แผ่นดีวีดีสามารถบันทึกภาพยนตร์ระบบดิจิทัลคุณภาพสูงได้เป็นอย่างดี รวมถึงคุณภาพเสียงที่ดีกว่าแผ่นซีดีเพลงทั่วไป แผ่นดีวีดีธรรมดาที่บันทึกข้อมูลด้านเดียว/ชั้นเดียว จะบันทึกภาพยนตร์เรื่องหนึ่งที่ยาวประมาณ 2 ชั่วโมงได้ทั้งเรื่อง ถ้าเป็นแผ่นสองด้าน/สองชั้น จะบันทึกภาพยนตร์ได้มากกว่า 8 ชั่วโมง และถ้าลดคุณภาพเสียงที่บันทึกลงเล็กน้อยจะทำให้สามารถบันทึกเสียงได้มากกว่า 50 ชั่วโมงทีเดียว

2. ดีวีดี - บันทึกได้ (DVD-Recordable) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “ดีวีดี-อาร์” (DVD-R) เป็นเทคโนโลยีที่ให้ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลลงแผ่นดีวีดี ได้ด้วยการใช้คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะอันตรงข้ามกับการใช้แผ่นดีวีดี-รอม และดีวีดี-วีดีโอ ที่จะสามารถอ่านหรือเล่นแผ่นเหล่านั้นที่บันทึกข้อมูลมาจากโรงงานผู้ผลิตได้แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่สามารถบันทึกข้อมูลอื่นลงแผ่นได้ แนวคิดของแผ่นดีวีดี-อาร์ จะคล้ายคลึงกับแผ่นซีดี-อาร์ คือ เป็นสื่อบันทึกหนึ่ง-อ่านหลายครั้ง (WORM) และสามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เสียง หรือโปรแกรมใดๆ ได้ทั้งสิ้น

3. ดีวีดี - บันทึกทับได้ (DVD-Rewritable) เป็นแผ่นที่ต่างจากดีวีดี-อาร์ ซึ่งเป็นแผ่นที่ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลได้เพียงอย่างเดียวโดยไม่สามารถลบข้อมูลนั้นได้ ในขณะที่การใช้แผ่นดีวีดี-บันทึกทับได้นั้น ผู้ใช้งานสามารถบันทึกข้อมูลและลบข้อมูลนั้น หรือบันทึกข้อมูลใหม่ทับข้อมูลเดิมลงไปได้มากครั้งเท่าที่ต้องการ เช่นเดียวกับการใช้ฮาร์ดดิสก์และแผ่นบันทึกแม่เหล็ก

ดีวีดี - บันทึกทับได้ จะมีชื่อเรียกกับหลายรูปแบบ เดิมนั้นมีการเรียกแผ่นดีวีดี - บันทึกได้ ว่า “ดีวีดี - แรม” (DVD-Random Access Memory) ซึ่งบันทึกข้อมูลได้เพียง 2.6 จิกะไบต์ต่อด้าน จึงทำให้ในเวลาต่อมาได้มีบริษัทต่างๆ ผลิตแผ่นดีวีดี - บันทึกได้ ที่มีความจุข้อมูลเพิ่มมากขึ้นและมีชื่อเรียกต่างกันออกไป ได้แก่ แผ่น DVD+RW ของบริษัทโซนี่ ฟิลิปส์ และฮิวเลตต์-แพคการ์ด เป็นแผ่นดีวีดี-บันทึกได้ ที่มีความจุข้อมูล 3 จิกะไบต์ต่อด้าน และแผ่น DVD-RW ของบริษัทไฟโอเนียร์ มีความจุข้อมูล 3.95 จิกะไบต์ต่อด้าน

3.3 คุณสมบัติของดีวีดี

ดีวีดีเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติที่เป็นข้อได้เปรียบสื่ออื่นมากมายหลายประการ ดังนี้

1. ความจุข้อมูลมหาศาล ดีวีดีสามารถบรรจุข้อมูลได้ตั้งแต่ 4.7-17 จิกะไบต์ ซึ่งเป็นข้อมูลจำนวนมาก เหมาะสำหรับการเก็บเป็นฐานข้อมูลหรือคลังความรู้ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
2. บันทึกข้อมูลนานาประเภท เนื่องจากการบันทึกข้อมูลลงบนแผ่นดีวีดีอยู่ในระบบดิจิทัล จึงทำให้สามารถบันทึกข้อมูลในลักษณะตัวอักษร ภาพถ่ายสีและขาวดำ ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก เสียงพูด และเสียงดนตรี ได้อย่างมีคุณภาพสูง
3. สื่อหลายมิติ แผ่นดีวีดีเหมาะในการบันทึกข้อมูลในลักษณะของสื่อหลายมิติ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่หลากหลาย และซับซ้อนเกินกว่าแผ่นบันทึกธรรมดา จะสามารถบันทึกลงแผ่นได้ทั้งหมด

4. การสืบค้นฉบับไว ถึงแม้ว่าดีวีดีจะบรรจุข้อมูลจำนวนมหาศาลไว้ก็ตามแต่การค้นหาข้อมูลในแผ่นดีวีดีอยู่ในลักษณะ “เข้าถึงโดยสุ่ม” ซึ่งเป็นการเข้าถึงข้อมูลโดยใช้เวลาในการค้นหาได้รวดเร็วเท่ากันหมดไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในที่ใดของแผ่น ตามปกติแล้วจะใช้เวลาในการค้นหาเพียง 1 วินาทีเท่านั้น จึงทำให้การค้นหาสะดวกรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำกว่าสื่อประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแถบวีดิทัศน์ หรือเทปบันทึกเสียงที่ต้องการเดินหน้าหรือถอยหลังเทป เพื่อค้นหาข้อมูล แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าการค้นหาข้อมูลในแผ่นดีวีดีจะเร็วกว่าสื่อหรือแม้แต่แผ่นบันทึกก็ตาม แต่ก็ยังช้ากว่าการค้นหาข้อมูลบนแผ่นบันทึกแบบแข็งอยู่บ้าง

5. มาตรฐานสากล แผ่นดีวีดีอยู่ในรูปแบบมาตรฐานที่มีขนาดและลักษณะมาตรฐานเดียวกันหมด จึงทำให้สามารถใช้กับหน่วยขับหรือเครื่องเล่นดีวีดีทั่วไปได้เหมือนกัน อย่างไรก็ตามหน่วยขับเครื่องเล่นดีวีดีจะสามารถเล่นได้ทั้งแผ่นซีดีและดีวีดี

6. ราคาไม่แพง และจากความนิยมใช้ดีวีดีในปัจจุบัน จึงทำให้การผลิตแผ่นและเครื่องเล่นจำนวนมากมีต้นทุนที่ต่ำลง แผ่นและเครื่องเล่นดีวีดีทุกวันนี้จึงมีราคาลดลงมากจนสามารถซื้อหามาใช้กันได้อย่างแพร่หลายทั่วไป

7. อายุการใช้งานนาน กล่าวกันว่า แผ่นดีวีดีจะมีอายุใช้งานทนทานได้นานตลอดไป โดยที่แผ่นไม่ฉีกขาดและไม่มียอยขีดขีดของหัวเข็มเนื่องจากใช้แสงเลเซอร์ในการอ่านข้อมูล ถึงแม้จะมีคราบสกปรกจากรอยนิ้วมือหรือฝุ่นละอองก็สามารถล้างทำความสะอาดได้ แต่ก็มีบางคนกล่าวว่าจะมีอายุเพียง 10-15 ปีเท่านั้น เนื่องจากความสกปรกและความร้อนชื้นต่างๆ จะทำลายแผ่นให้เสื่อมสภาพได้

8. ความคงทนของข้อมูล ดีวีดีเป็นสื่อที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสนามแม่เหล็ก จึงทำให้ข้อมูลอยู่คงที่ตลอดไป และที่สำคัญคือ ไม่ติดไวรัสเนื่องจากไม่สามารถบันทึกทับได้

9. ประหยัด ดีวีดีแผ่นหนึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากกว่าแผ่นบันทึกหลายร้อยเท่า จึงทำให้ประหยัดเงินในการใช้ดีวีดีเพียงแผ่นเดียวแต่บันทึกข้อมูลได้มากมายกว่า

10. ความสะดวก เนื่องจากดีวีดีเป็นแผ่นที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเก็บสามารถพกพาไปใช้ในที่ต่างๆ ได้โดยสะดวก และส่งต่อไปยังผู้อื่นได้ง่ายโดยทางไปรษณีย์

จากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ดีวีดีเป็นสื่อที่ได้เปรียบกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เป็นอย่างมากทั้งในด้านของลักษณะแผ่น ความทนทาน ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล ความสะดวกและประหยัด จึงทำให้มีผู้นิยมใช้ดีวีดีกันอย่างแพร่หลาย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

4.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) จากคำอธิบายความหมายในพจนานุกรมหลายๆ ฉบับได้อธิบายความหมายของคำว่า “การประชาสัมพันธ์” ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 505) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า “เป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องต่อกัน”

พจนานุกรม Webster's New Collegiate ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า “คือธุรกิจที่ช่วยชักนำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและมีความนิยมชมชอบ (goodwill) ต่อบุคคลหรือหน่วยงานสถาบันนั้น”

พจนานุกรม World Book Dictionary อธิบายถึงความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือบุคคลที่ปฏิบัติเพื่อชนะใจประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึงนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

2. เจตคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน องค์กร สถาบัน

3. การดำเนินธุรกิจและอาชีพทางด้านนี้

The American Heritage Dictionary ได้ให้คำจำกัดความของการประชาสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมและวิธีการที่องค์กรสถาบันปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี (favorable relationship) กับประชาชน

2. ระดับขั้น (Degree) ของความสำเร็จที่ได้รับจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3. ศิลปะและศาสตร์ที่ว่าด้วยวิชาการทางนี้

คำว่า “การประชาสัมพันธ์” ในความหมายของนักวิชาการศึกษา ซึ่งท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เสรี วงษ์มณฑา (2525 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์เป็นความพยายามที่มีการวางแผนในการที่จะมีอิทธิพลเหนือความคิดจิตใจของสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง โดยกระทำสิ่งที่ดีที่มีคุณค่า กับสังคมเพื่อให้สาธารณชนเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานและองค์กร บริษัท ห้างร้าน หรือสมาคม ตลอดจนมีภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นเพื่อให้หน่วยงานได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือที่ดีจากสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในระยะต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ

ชม ภูมิภาค (2526 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ คือวิธีการของสถาบัน อันมีแผนการและการกระทำต่อเนื่องกันไป ในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดี สมความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐาน

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2533 : 106) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีของหน่วยงานเพื่อให้เลือกใช้บริการได้ถูกต้อง เพื่อสร้างความศรัทธาค่านิยมให้เกิดขึ้นกับองค์กร อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สถาบันและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คัทลิป (Cutlip.1978 : 8-9) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารแนวนโยบายของหน่วยงานไปยังประชาชนทั้งหลายที่มีส่วนสัมพันธ์ในขณะเดียวกัน เป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็นและความรู้ ความต้องการของประชาชนให้หน่วยงานหรือองค์กรได้ทราบ เพื่อสร้างการสนับสนุนแท้จริงให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สามารถปรับปรุงหน่วยงานตามแนวความคิดของสังคมได้

ซัลลิแวน (Sullivan. 1977 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “หน้าที่ของการประชาสัมพันธ์ก็คือการสร้างมิตรให้กับบริษัท หรือหน่วยงานที่เราเป็นตัวแทน”

เบอร์เนย์ (Beranys.1977) ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์มีความหมายอยู่ 3 ประการ คือ

1. เผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชนทราบ
2. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนสนับสนุนและเห็นชอบกับความมุ่งหมายและการดำเนินการของสถาบัน
3. ช่วยดำเนินการปรับแนวความคิดเห็นของประชาชนและสถาบัน ให้มีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกันและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

มาร์สตัน (Marston.1977 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายจัดการในอันที่จะประเมินทัศนะของกลุ่มสาธารณชน กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินปฏิบัติขององค์การของตนสอดคล้องให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผลประโยชน์ของประชาชน และวางโครงการปฏิบัติงาน (สื่อสารติดต่อ) เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนับถือ

4.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เปรียบเสมือนกับคำอธิบายหน้าตาหรือภาพลักษณ์ของหน่วยงานนั้น ที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ให้กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้ทราบ ดังนั้นนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อสร้างความนิยม (Positive Steps to Achieve Goodwill)

การสร้างความนิยม ประกอบไปด้วยการเร่งเร้าเพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่งความนิยมเลื่อมใสและศรัทธาจากกลุ่มประชาชนในนโยบาย ท่าที วิธีการดำเนินงานและผลงานทั้งหลายของสถาบัน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปด้วยความราบรื่น สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม

2. เพื่อรักษาชื่อเสียงมิให้เสื่อมเสีย (Action to Safeguard Reputations)

การรักษาชื่อเสียงเพื่อมิให้เสื่อมเสีย นั้น นับได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญข้อหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ เรื่องกิตติศัพท์ชื่อเสียงของสถาบันย่อมทำให้เป็นที่ยอมรับและให้ความร่วมมือจาก กลุ่มประชาชน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความเข้าใจในสถาบันถูกต้องกว้างขวางมากน้อยเพียงใดหากประชาชนเข้าใจผิดย่อมจะนำมาซึ่งอุปสรรคทั้งหลายในการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์จึงเป็นเสมือนกระจกเงาของสถาบันในการพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ แล้วหาหนทางปรับปรุงแก้ไขหรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อสร้างภาพพจน์ หรือความเข้าใจที่ถูกต้องปราศจากมลทินให้แก่ประชาชนนั่นเอง

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายใน (Internal Relationships)

การสร้างความสัมพันธ์ภายใน ในการดำเนินงานของสถาบันใดๆ จะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่นหรือไม่เพียงใดนั้น ความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนภายในสถาบัน เป็นปัจจัยหรืออุปสรรคสำคัญอันดับแรกๆ ของสถาบัน กล่าวคือ หากความสัมพันธ์ภายในสถาบันดี การดำเนินงานของสถาบันก็จะเป็นไปด้วยความราบรื่น หากความสัมพันธ์ภายในไม่ดีแล้ว นอกจากจะเป็นอุปสรรคของการดำเนินงานแล้วยังจะมีผลต่อความสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนภายนอกสถาบันด้วย ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ประการที่สามนี้จึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการบริหารภายในและการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอกด้วย

วิรัช อภิรัตนกุล (2535 : 174) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า

1. เพื่ออธิบายนโยบายของการดำเนินงาน วัตถุประสงค์และประเภทของการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ
2. เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการได้ทราบถึงทัศนคติ ประชามติ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน
3. เพื่อคาดการณ์หาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อหน่วยงาน
4. เพื่อให้ประชาชนยอมรับในเรื่องการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน
5. เพื่อแก้ปัญหาความยุ่งยากต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน
6. เพื่อแนะนำฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้าและมีชื่อเสียงที่ดีต่อหน่วยงาน

4.3 หลักการประชาสัมพันธ์

สะอาด ตัณศุภผล (2513 : 13) ได้กล่าวถึง หลักการประชาสัมพันธ์ ไว้ 3 ประการ คือ

1. การโฆษณาเผยแพร่ คือ การบอกกล่าวเผยแพร่เรื่องราวและข่าวสารของสถาบัน ไปสู่ประชาชน ข่าวสารจะสร้างภาพพจน์ชื่อเสียงและความเข้าใจอันดีแก่ประชาชน ถึงแม้การโฆษณาเผยแพร่จะเป็นการบอกกล่าวเรื่องราวข่าวสารจากทางสถาบันแต่เพียงข้างเดียว แต่ก็ยังเป็นหลักการสำคัญประการแรกในการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นพื้นฐานแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาข่าวสาร
- 1.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 ใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อให้ข่าวสารถึงกลุ่มเป้าหมาย
- 1.4 จัดข่าวสารให้มีลักษณะเป็นกันเองกับกลุ่มผู้รับให้อยู่ในสภาวะที่ผู้รับจะรับรู้และเข้าใจได้
- 1.5 จัดข่าวสารและวิธีการบอกกล่าวให้น่าสนใจผู้รับได้ เช่น การคำนึงถึงจุดอ่อนไหวทางอารมณ์ การกล่าวซ้ำ การชี้แจงแนะนำ เป็นต้น

2. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด หมายถึง ความเข้าใจผิดของประชาชนที่มีต่อสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิชาการ ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ความเข้าใจผิด (Misconception หรือ Misunderstanding) ซึ่งความเข้าใจผิดนี้จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นมากมาย เช่น ขาดศรัทธา หวาดระแวง ไม่ไว้วางใจ ไปจนถึงการไม่ให้ความสนับสนุนร่วม ซึ่งนักประชาสัมพันธ์จะต้องคำนึงถึง

หลักการในข้อนี้ เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานในการป้องกันและแก้ไข หากมีความเข้าใจผิดเกิดขึ้น ความเข้าใจผิดที่จะเกิดขึ้นโดยทั่วไปได้แก่ นโยบายของสถาบัน ความมุ่งหมาย วิธีการดำเนินงาน และผลงานของสถาบัน

3. การสำรวจกระแสประชามติ คำว่า ประชามติ (Public Opinion) หมายถึง ท่าที เจตนา ทัศนคติ ปฏิกริยา ความรู้สึกนึกคิดทุก ๆ ด้าน ที่กลุ่มประชาชนแสดงออกมา หรือหมายถึงถ้อยคำ ท่าทีอันแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของคนหมู่มากที่ได้ถูกเอียงเกี่ยวกับประเด็นขัดแย้งอย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดขึ้น

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประชามติเป็นเรื่องสำคัญของการประชาสัมพันธ์ และเป็นพื้นฐานของการบริหาร เพราะประชามติ คือ ท่าที ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อ นโยบาย วิธีการ ตลอดจนผลงานของสถาบัน การประชาสัมพันธ์จึงเปรียบเสมือนกระจกเงาของสถาบัน จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจกระแสประชามติอยู่เสมอ

4.4 หน้าที่ของสื่อในการประชาสัมพันธ์

สื่อในการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่หลัก 3 ประการ (อภินันท์ เอกรัตน์. 2545 : 36) คือ

1. ถ่ายทอดข่าวสารหรือเรื่องราวที่น่าไว้วางใจให้ประชาชนทราบ
2. ให้ความรู้แก่ประชาชน
3. เสริมสร้างความคิดใหม่ ๆ และกิจกรรมต่าง ๆ

4.5 กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์

ในการประชาสัมพันธ์นั้น สามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม (อภินันท์ เอกรัตน์. 2545 : 36-37) คือ

1. กลุ่มของประชาชนภายในสถาบัน หมายถึง ประชาชนหรือบุคคลที่ทำงานอยู่ในสถาบัน เช่น ข้าราชการ พนักงาน นักการภารโรง เป็นต้น หรือผู้ที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ นับตั้งแต่ หัวหน้าหน่วยงาน หรือสถาบัน ลงมาจนถึงเจ้าหน้าที่ชั้นต่ำสุด ซึ่งกลุ่มประชาชนภายในสถาบันนี้มีอิทธิพลและมีบทบาทมากในความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างคนทำงานกับสถาบันว่ามีความสัมพันธ์กันดีหรือไม่ ถ้ามีความสัมพันธ์กันดีงานของสถาบันก็สำเร็จและก้าวหน้า และทางตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์ภายในระหว่างสถาบันกับคนทำงานไม่ดีแล้ว กิจกรรมของสถาบันก็จะล้มเหลว ดังนั้นการที่จะให้ความสัมพันธ์ภายในสถาบันเป็นไปด้วยดีจึงเป็นภาระหน้าที่ของการประชาสัมพันธ์

2. กลุ่มของประชาชนภายนอกสถาบัน หมายถึงกลุ่มประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบัน แต่ไม่ได้ทำงานในสถาบัน เช่น มีความสัมพันธ์ในด้านการกำหนดนโยบาย หรือวิธีการดำเนินงานของสถาบัน ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มประชาชนประเภทนี้มีส่วนเกี่ยวข้องเรื่องผลประโยชน์กับนโยบายหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของสถาบันนั้นๆ เช่น ผู้ถือหุ้นบริษัท พ่อค้า ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

2.1 กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นเดียวกับสถาบันที่ตั้งอยู่ หรือที่กิจการของสถาบันดำเนินอยู่ กลุ่มประชาชนประเภทนี้ จะมีสภาพทั่วไปคล้ายเพื่อนบ้านซึ่งสถาบันจะต้องไม่มองข้ามความสำคัญของกลุ่มประชาชนกลุ่มนี้

2.2 กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ประชาชนทั่วไปที่สถาบันต้องเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นอิทธิพลของกลุ่มประชาชนประเภทนี้ที่มีต่อสถาบัน ก็คือ ความนิยม ความเป็นมิตร ความเข้าใจดี ตลอดจนเกียรติยศชื่อเสียง สุดแต่แต่สถาบันนั้นคือสถาบันอะไร

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

สงศรี ดีศรีแก้ว (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความคาดหวังที่ผู้ใช้มีต่อรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ปฏิบัติอยู่มี 5 รูปแบบ คือ หนังสือเวียนแจ้งข่าวสาร ข่าวหนังสือและสารบาญ บทความใหม่ การนำชมห้องสมุด การจัดนิทรรศการ และป้ายแจ้งข่าวสาร ใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้จำนวน 496 คน ได้แก่ กลุ่มอาจารย์และกลุ่มนิสิต พบว่า กลุ่มอาจารย์และนิสิตเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งอาจารย์และนิสิตมีความคาดหวังต่อรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ในระดับปานกลาง นิสิตระดับต่างกันความคิดเห็นของนิสิตแต่ละระดับแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตระดับต่างกันคาดหวังต่อรูปแบบและวิธีการต่างๆ ในระดับปานกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มณูญ ทับทิมอ่อน (2531: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของสหวิทยาลัย ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อสร้างรูปแบบประชาสัมพันธ์ของสหวิทยาลัยที่เหมาะสม ดำเนินการวิจัยตามเทคนิคเดลฟายโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์ในสถาบัน

อุดมศึกษาต่างๆ 19 คน นำข้อมูลความคิดเห็นมาพัฒนาเป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย พบว่า ปรัชญา วัตถุประสงค์ และนโยบายการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครู ให้อธิการวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งร่วมกันเป็นผู้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ ด้านโครงสร้างการจัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์วิทยาลัยครู ให้จัดสถานที่ขึ้นเป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ โดยให้มีฐานะเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการวิทยาลัยครู ด้านกระบวนการจัดดำเนินการงานการประชาสัมพันธ์ให้เป็นหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ด้านประเภทและลักษณะของกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครู ให้แบ่งหน่วยงานในฝ่ายประชาสัมพันธ์ออกเป็น 6 งาน คือ งานบริการสารสนเทศ งานประชาสัมพันธ์ภายใน งานประชาสัมพันธ์ภายนอก งานเผยแพร่ งานโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และงานธุรการ

มานิจ ท่าไคร้กลาง (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ที่เหมาะสมมีสาระสำคัญ 4 ด้านคือ ปรัชญา นโยบายและวัตถุประสงค์ การจัดโครงการสร้างกระบวนการจัดดำเนินการงานประเภทและลักษณะกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคเดลฟายสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 19 คน พบว่า รูปแบบการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ในด้านปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ ต้องสร้างสรวงศ์ศรัทธาในสถาบันสร้างความสัมพันธ์กับมวลชน มีนโยบายสร้างความเข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรมของมหาวิทยาลัยด้วยความเต็มใจ ในด้านการจัดโครงสร้างกำหนดให้มีบุคลากรรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์โดยตรง มีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการอย่างเพียงพอ กับขนาดของกิจการของมหาวิทยาลัย ในด้านกระบวนการประชาสัมพันธ์ มีการวางแผนอย่างละเอียดชัดเจน ประสานงานกันอย่างราบรื่น เพื่อให้ผลของการปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลมากที่สุด ในด้านประเภทและลักษณะกิจกรรมของการประชาสัมพันธ์ มีบริการข่าวสารรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงผ่านสื่อมวลชน การนำเสนอรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ไปใช้ให้มีประสิทธิผลควรมีการจัดสมมนาปฏิบัติการแบบเข้มข้นให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจรูปแบบชัดเจนตรงกัน และสามารถปฏิบัติการที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.7 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้แก่ประชาชนหรือบุคคลทั่วไป ซึ่งต้องการจะเข้ามาติดต่อกับคณะศึกษาศาสตร์ หรือต้องการเข้ามาใช้บริการทางด้านวิชาการ โดยคณะศึกษาศาสตร์ได้มีการประชาสัมพันธ์ในลักษณะภาพรวมของคณะ คือ จัดทำเป็นแผ่นพับ และทางเว็บไซต์ ต่อมาได้มีการจัดทำเว็บไซต์ในส่วนของสำนักงานคณบดีขึ้นแต่ยังทำไม่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งทำไปเป็นบางส่วนเท่านั้น ในฐานะที่สำนักงานคณบดีเป็นหน่วยงานที่ได้ให้บริการและให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์มาโดยตลอด ดังนั้นการประชาสัมพันธ์หน่วยงานจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะการประชาสัมพันธ์นั้นเปรียบเสมือนหน้าต่างหรือกระจกที่สะท้อนให้บุคคลได้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์

และจากการที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า เราสามารถนำวีดิทัศน์ซึ่งเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ทรงคุณค่าและมีความเหมาะสมที่หน่วยงานต่างๆ สามารถจะนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อที่ผู้ใช้สามารถใช้ได้ง่าย สะดวก ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีราคาที่ไม่แพง และในด้านของภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และเสียงประกอบนั้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความดึงดูด ความน่าสนใจ และชวนติดตามได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำเอาวีดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในรูปแบบของแผ่นวีดิทัศน์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ใช้และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน

รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน
ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 วิดีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 แบบประเมินคุณภาพรายการวิดีโอทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

2.3.1 แบบประเมินคุณภาพ ด้านเนื้อหา

2.3.2 แบบประเมินคุณภาพ ด้านสื่อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้รายการวิดีโอทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์

3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบถึงปัญหาจากการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1.3 สร้างแบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ตัวเลือก ในแต่ละตัวเลือกให้น้ำหนัก ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้

4.51–5.00	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับมาก
2.51–3.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย
1.00–1.50	หมายถึง	มีปัญหาและความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด

นำผลที่ได้จากแบบสอบถามไปพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

3.2 การสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาเนื้อหาทั้งหมดที่จะนำมาสร้างเป็นรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2.2 ศึกษาหลักการ วิธีการและรายละเอียด เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด จุดมุ่งหมาย และเพื่อการเขียนบทวิดิทัศน์ให้เหมาะสม

3.2.3 กำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของรายการวิดิทัศน์

3.2.4 วิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

- 1) แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2) แนะนำคณะศึกษาศาสตร์
- 3) แนะนำสำนักงานคณบดี
 - สถานที่ตั้ง
 - ปรัชญา
 - เป้าหมาย
 - โครงสร้างหน่วยงาน

4) แนะนำแผนงานของสำนักงานคนบดี

- งานบริหารและธุรการ
- งานบริการการศึกษา
- งานการคลังและพัสดุ
- งานนโยบายและแผน

3.2.5 วางแผนการออกแบบ การนำเสนอ ลักษณะโครงสร้าง (Flow Chart) และเขียนเป็นบทวิทัศน์ในการนำเสนอเรื่องตามลำดับ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบด้านเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.6 ถ่ายทำรายการวิทัศน์แล้วตัดต่อลำดับภาพและบันทึกเสียง ตามกระบวนการการผลิตวิทัศน์

3.2.7 นำรายการวิทัศน์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในรอบแรก คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิตรายการวิทัศน์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของรายการวิทัศน์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.8 นำรายการวิทัศน์ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเป็นรอบที่สอง คือผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ จำนวน 5 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.3. แบบประเมินคุณภาพ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพ

3.3.2 วิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการได้จากรายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพ รายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และ แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

โดยกำหนดค่าระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
4	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
3	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงแก้ไข
1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

การพิจารณาค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์มีคุณภาพในระดับพอใช้
1.51 – 2.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์ต้องปรับปรุงแก้ไข
1.00 – 1.50	หมายถึง	รายการวิดิทัศน์ใช้ไม่ได้

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้จากรายการวิดิทัศน์

ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการใช้รายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ดังต่อไปนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

การสำรวจปัญหาหรือความต้องการการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 150 คน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการใช้งานการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 2

นำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพในรอบที่ 1 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงรายการวิทยุทัศน์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 3

นำรายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปรับปรุงแล้วจากการเก็บข้อมูลในครั้งที่ 2 ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์เป็นรอบที่ 2 แล้วนำผลการประเมินคุณภาพที่ได้มาปรับปรุงรายการวิทยุทัศน์จนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 4

นำรายการวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 100 คน โดยให้ดูรายการวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสร็จแล้วตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลที่ได้มาประเมินผลความพึงพอใจด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนารายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผลการวิจัยดังนี้

รายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เป็นรายการวิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีความยาว 18 นาที ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของแผ่นวิทัศน์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แนะนำคณะศึกษาศาสตร์
3. แนะนำสำนักงานคณบดี
 - สถานที่ตั้ง
 - ปรัชญา
 - เป้าหมาย
 - โครงสร้างหน่วยงาน
4. แนะนำแผนงานของสำนักงานคณบดี
 - งานบริหารและธุรการ
 - งานบริการการศึกษา
 - งานการคลังและพัสดุ
 - งานนโยบายและแผน

การพัฒนาและหาคุณภาพของวิดิทัศน์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพของวิดิทัศน์ ดังนี้

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิดิทัศน์ รอบที่ 1

สำรวจปัญหาหรือความต้องการ และปัญหาในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการตอบแบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ และ
ปัญหาในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ฉบับ ได้รับกลับมา จำนวน 146 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 97.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	39.7
หญิง	88	60.3
2. สถานภาพ		
อาจารย์	18	12.3
ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน	34	23.3
นิสิต/ นักศึกษา	94	64.4

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นชาย ร้อยละ 39.7 เป็นหญิง ร้อยละ 60.3 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 64.4 และรองลงมา คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน ร้อยละ 23.3 และอาจารย์ ร้อยละ 12.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัญหาหรือความต้องการในการใช้บริการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 2 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัญหาหรือความต้องการ

ข้อคำถาม	ค่าความถี่	ค่าร้อยละ
1. ท่านทราบโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดีหรือไม่		
ทราบ	54	37.0
ไม่ทราบ	92	63.0
2. ท่านมีปัญหาในการติดต่องานหรือการขอรับบริการจากสำนักงานคณบดีหรือไม่		
มีปัญหา	94	64.4
ไม่มีปัญหา	52	35.6
3. ท่านพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปจากสื่อชนิดใดมากที่สุด		
แผ่นพับ	66	45.2
สไลด์	2	1.4
โปสเตอร์	66	45.2
วีดิทัศน์ (VDO)	1	.7
อินเทอร์เน็ต	11	7.5
รวม	146	100.0

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง ไม่ทราบถึงโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงาน คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 63 ทราบโครงสร้างของหน่วยงาน ร้อยละ 37 มีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 64.4 ไม่มีปัญหาในการขอรับบริการ ร้อยละ 35 และพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ ร้อยละ 45.2 รองลงมาคือทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 7.5 สไลด์ ร้อยละ 1.4 วิดีทัศน์ ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่ไม่ทราบถึง โครงสร้างหน่วยงานสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็น ร้อยละ 63 และมีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 64.4 และพบว่าสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป ที่ใช้กันมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 45.2

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อในการให้บริการประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 3 ผลการศึกษาศักยภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ และ
นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับความต้องการประชาสัมพันธ์สำนักงาน
คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาหรือความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหาหรือ ความต้องการ
1. ด้านเนื้อหา	3.11	0.60	ปานกลาง
1.1 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการติดต่องาน/ การรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ	3.30	0.87	ปานกลาง
1.2 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการงาน บริหารและธุรการ	3.18	0.86	ปานกลาง
1.3 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการ การศึกษา	3.74	1.00	มาก
1.4 มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานนโยบาย และแผน	2.79	0.98	ปานกลาง
1.5 มีความต้องการหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน คลังและพัสดุ	2.79	0.97	ปานกลาง
2. ด้านสื่อ	3.94	0.53	มาก
2.1 มีปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/อินเทอร์เน็ต	3.25	0.91	ปานกลาง
2.2 มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ ข่าวสาร	4.22	0.68	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหาหรือความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหาหรือ ความต้องการ
2.3 มีความต้องการที่จะได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานได้	4.36	0.62	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.52	0.47	มาก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 146 คน พบว่า มีปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาและด้านสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหาในงานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ และงานนโยบายและแผน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านของสื่อมีปัญหาหรือความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในด้านของสื่อเพื่อนำไปใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความต้องการที่จะได้รับสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/ อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 และตาราง 3 พบว่า ความต้องการอันดับแรก คือ ความต้องการที่จะได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ดังนั้น จึงมีแนวโน้มได้ว่าผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอา วิดีทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒได้ ซึ่งวิดีโอทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี และวิดีโอทัศน์ยังสามารถบรรจุข้อมูลหรือเก็บรายละเอียดได้มากกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม

ด้านเนื้อหา

ควรมีการนำเสนองานบริการการศึกษาที่ชัดเจนสามารถตอบปัญหาและแก้ไขปัญหาให้ได้ดีได้อย่างทันเวลา และรวมถึงการให้บริการในด้านต่างๆ ของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ด้วย

ด้านสื่อ

1. ควรจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์เนื่องจากหาง่ายและสะดวกในการใช้งาน
2. ต้องการที่จะได้รับสื่อที่สามารถสืบค้นข้อมูลต่างๆ และขั้นตอนในการติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ได้

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ รอบที่ 1

1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1 จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้
- ตาราง 4 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ในการทดลองรอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ	4.11	0.19	ดี
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.33	0.58	ดี
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.00	0.00	ดี
4.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.00	0.50	ดี
1.1 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
1.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	3.67	0.58	ดี
3. คุณภาพด้านการประเมิน	3.83	0.29	ดี
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.33	0.58	ดี
1.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยุทัศน์	3.33	0.58	พอใช้
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.98	0.17	ดี

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในรอบที่ 1 มีความเห็นว่าวิธีทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ และความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ และมีคุณภาพระดับพอใช้ในเรื่องระยะเวลาในการนำเสนอ รายการวิธีทัศน

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีดังนี้

1. การนำเสนอเข้าสู่เนื้อหา ในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ขอให้เพิ่มเนื้อหาในส่วนของภาควิชา สาขาวิชา และ โรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง เข้าไปด้วย
2. งานบริหารและธุรการใช้เวลาในการนำเสนอยาวไป และควรที่จะรวมงานของผู้ที่มีหน้าที่เหมือนกันเข้าไปด้วยกัน
3. ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิธีทัศนยาวไป ควรปรับเนื้อหาให้กระชับมากขึ้น
4. ข้อมูลด้านเนื้อหา และชื่อของบุคคล ต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้องและชัดเจน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ดังนี้

1. การนำเสนอในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ได้มีการเพิ่มเนื้อหาในส่วนของภาควิชา สาขาวิชา และโรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง
2. ปรับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของงานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ ในส่วนของบุคลากรที่มีหน้าที่เหมือนกัน ได้จัดเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกันเพื่อความกระชับของเนื้อหา
3. ได้มีการปรับเนื้อหาให้กระชับมากยิ่งขึ้น
4. ได้ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องในด้านของตัวอักษร และการอ่านออกเสียง

2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 1 จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้
 ตาราง 5 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ในการทดลองรอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร	4.42	0.29	ดี
1.1 ความชัดเจนของภาพ	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 การตัดต่อ	4.33	0.58	ดี
4.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.33	0.58	ดี
4.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.00	0.00	ดี
1. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.50	0.25	ดี
1.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.33	0.58	ดี
4.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.33	0.58	ดี
4.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.33	0.58	ดี
1. คุณภาพด้านการประเมิน	4.17	0.58	ดี
1.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ	4.33	0.58	ดี
1.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.33	0.58	ดี
4.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.67	0.58	ดีมาก
4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ วีดิทัศน์	3.33	1.15	พอใช้
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.36	0.34	ดี

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในรอบที่ 1 มีความเห็นว่า
 วิดีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนปดื คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. คุณภาพด้านภาพและตัวอักษร มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของภาพ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องการตัดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และความชัดเจนของตัวอักษร

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย มีคุณภาพระดับดีในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความต่อเนื่องของรายการ มีคุณภาพระดับดีในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการด้วยความสนใจความเหมาะสมของรูปแบบรายการ และมีคุณภาพระดับพอใช้ในเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิดิทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีดังนี้

1. ให้ตรวจสอบการสะกดตัวอักษรให้ถูกต้อง
2. เสียงของดนตรีประกอบ ควรสร้างความเข้าใจในบางช่วง
3. ให้ปรับลดเนื้อหาด้านบุคลากรลง โดยการนำเสนอของฝ่ายในภาพรวมแทน
4. ในเรื่องของเนื้อหาควรปรับให้กระชับมากกว่านี้

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ดังนี้

1. ตรวจสอบการสะกดตัวอักษรแล้วมีความถูกต้อง
2. ได้ปรับเสียงของดนตรีประกอบในบางช่วงให้เข้าใจยิ่งขึ้น
3. ได้ปรับเนื้อหาทางของบุคลากรที่มุงานซ้ำซ้อนกันเข้าไว้ด้วยกัน
4. ปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาและหาคุณภาพรายการวิทยทัศน์ รอบที่ 2

1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 2 จำนวน 5 ท่าน มีดังนี้

ตาราง 6 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ในการทดลองรอบที่ 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ	4.46	0.38	ดี
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.20	0.45	ดี
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.40	0.55	ดี
4.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.80	0.45	ดีมาก
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.40	0.65	ดี
1.1 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.40	0.89	ดี
1.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4.40	0.55	ดี
3. คุณภาพด้านการประเมิน	4.60	0.55	ดีมาก
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.60	0.55	ดีมาก
1.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยทัศน์	4.60	0.55	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.49	0.40	ดี

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในรอบที่ 2 มีความเห็นว่าวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบตี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. ด้านรูปแบบการนำเสนอและการออกแบบ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา และมีคุณภาพดีในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ และความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับดีมากในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ และระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ขอให้ตรวจสอบข้อมูลด้านบุคลากรให้เป็นปัจจุบัน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลด้านบุคลากรตามข้อเสนอแนะแล้ว ข้อมูลบุคลากรเป็นปัจจุบัน

2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ รอบที่ 2 จำนวน 5 ท่าน มีดังนี้
ตาราง 7 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ในการทดลองรอบที่ 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร	4.60	0.38	ดีมาก
1.1 ความชัดเจนของภาพ	4.40	0.55	ดี
1.2 การตัดต่อ	4.80	0.45	ดีมาก
1.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.80	0.45	ดีมาก
1.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.40	0.55	ดี
2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.80	0.45	ดีมาก
2.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.80	0.45	ดีมาก
2.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.80	0.45	ดีมาก
2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.80	0.45	ดีมาก
2.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.80	0.45	ดีมาก
3. คุณภาพด้านการประเมิน	4.55	0.45	ดีมาก
3.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ	4.60	0.55	ดีมาก
3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.60	0.55	ดีมาก
3.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.60	0.55	ดีมาก
3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ วิดีโอทัศน์	4.40	0.55	ดี
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.65	0.38	ดีมาก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในรอบที่ 2 มีความเห็น่วา ีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีคุณภาพดังนี้

1. คุณภาพด้านภาพและตัวอักษร มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับ ดีมากในเรื่องการตัดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความชัดเจนของภาพ และความชัดเจนของตัวอักษร

2. คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพ ระดับดีมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของ เสียงดนตรีประกอบ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย

3. คุณภาพด้านการประเมิน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพระดับดี มากในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการด้วยความสนใจ ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ และความ ต่อเนื่องของรายการ และมีคุณภาพระดับดีในเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการ ีดิทัศน์

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อได้เสนอแนะเพิ่มเติมจากการประเมินรอบที่ 2 มีดังนี้

1. ภาพโดยรวมดีแล้ว ขอให้ปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อยเรื่องของดนตรีประกอบ ควรลดเสียงให้เบา ลงอีกนิดหนึ่ง และให้เสียงดนตรีมีความกลมกลืนกันมากขึ้นในช่วงของรอยต่อในการเปลี่ยนเพลง
2. ขอให้ตรวจสอบข้อมูลด้านเนื้อหาให้เป็นปัจจุบัน

การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ดังนี้

1. ได้ปรับแก้ในเรื่องของเสียงดนตรีให้เบาลง และได้ปรับเสียงดนตรีในช่วงรอยต่อของการ เปลี่ยนเพลงให้มีความกลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น
2. ได้ตรวจสอบข้อมูลด้านเนื้อหาแล้วเป็นปัจจุบัน

ความพึงพอใจของผู้ใช้วัดทัศน

ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อความต้องการใช้วัดทัศนประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ส่งไป จำนวน 100 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาก จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	38.0
หญิง	62	62.0
2. สถานภาพ		
อาจารย์	15	15.0
ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน	33	33.0
นิสิต/ นักศึกษา	52	52.0
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	100	100

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ใช้ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62 เป็นเพศชาย ร้อยละ 38 และมีสถานภาพเป็นนิสิต/นักศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 52 รองลงมาเป็นผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน ร้อยละ 33 และเป็นอาจารย์ ร้อยละ 15 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้วิทัศน์

ตาราง 9 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้วิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนปดื

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.52	0.28	มากที่สุด
1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.36	0.48	มาก
1.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา	4.48	0.50	มาก
1.3 ความครอบคลุมของเนื้อหา	4.71	0.46	มากที่สุด
2. ด้านภาพและตัวอักษร	4.28	0.28	มาก
2.1 ความชัดเจนของภาพ	4.38	0.49	มาก
2.2 การติดต่อ	4.24	0.47	มาก
2.3 การใช้เทคนิคประกอบ	4.25	0.50	มาก
2.4 ความชัดเจนของตัวอักษร	4.26	0.44	มาก
3. ด้านเสียงและภาษาที่ใช้	4.32	0.26	มาก
3.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.25	0.50	มาก
3.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.21	0.48	มาก
3.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.51	0.52	มากที่สุด
3.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย	4.30	0.48	มาก
4. ด้านการประเมินผล	4.29	0.25	มาก
4.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ	4.37	0.49	มาก
4.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ	4.21	0.52	มาก
4.3 ความต่อเนื่องของรายการ	4.34	0.50	มาก
4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทัศน์	4.25	0.46	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.35	0.17	มาก

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ใช้ มีความพึงพอใจในการใช้งาน ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความพึงพอใจดังนี้

1. ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหา และมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา

2. ด้านของภาพและตัวอักษร มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความชัดเจนของภาพ การตัดต่อ การใช้เทคนิคประกอบ และความชัดเจนของตัวอักษร

3. ด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในเรื่องความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ มีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องความชัดเจนของเสียงบรรยาย ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียง

4. ด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจระดับมากในเรื่องการดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ ความต่อเนื่องของรายการ และความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทัศน์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายการวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รายการวิถีทัศน์สำหรับประชาสัมพันธ์หน่วยงานของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

กลุ่มผู้ใช้ และการสำรวจปัญหา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจปัญหา จำนวน 150 คน และกลุ่มผู้ใช้ จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. วิดีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. แบบประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ
 - 3.1 แบบประเมินคุณภาพ ด้านเนื้อหา
 - 3.2 แบบประเมินคุณภาพ ด้านสื่อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้รายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

การสำรวจปัญหาหรือความต้องการการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 150 คน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการใช้งานการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 2

นำรายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพในรอบที่ 1 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์ แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงรายการวีดิทัศน์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 3

นำรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ปรับปรุงแล้วจากการเก็บข้อมูลในครั้งที่ 2 ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์เป็นรอบที่ 2 แล้วนำผลการประเมินคุณภาพที่ได้มาปรับปรุงรายการวิดิทัศน์จนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บข้อมูลครั้งที่ 4

นำรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้ คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 100 คน โดยให้ดูรายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสร็จแล้วตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลที่ได้มาประเมินผลความพึงพอใจด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การหาคุณภาพของวิดิทัศน์

นำวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และให้กลุ่มผู้ใช้ทดลองใช้ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของวิดิทัศน์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ได้วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์โดยบรรจุข้อมูลที่มีการแนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานคณบดี และแผนงานของสำนักงานคณบดี 4 งาน คือ งานบริหารและธุรการ งานบริการการศึกษา งานคลังและพัสดุ และงานนโยบายและแผน

2. คุณภาพของวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.1 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

2.2 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.3 ผู้ใช้วิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ในการพัฒนารายการวิถีทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ผู้วิจัยได้มีการออกแบบรายการวิถีทัศน์เพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุม จึงได้มีการแนะนำในส่วนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานคณบดี และแผนงานของสำนักงานคณบดี โดยผู้วิจัยได้นำเอาสี่ที่เป็นสัญลักษณ์ของหน่วยงานเข้ามาใช้ประกอบในแต่ละช่วงที่กล่าวถึงหน่วยงานนั้นๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเนื้อหา เช่น สีเทาแดง ซึ่งเป็นสีประจำของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สีฟ้าเป็นสีประจำของคณะศึกษาศาสตร์ และแผนงานทั้ง 4 งาน ก็ได้มีการใช้สีที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ รวมทั้งได้มีการนำเสนอภาพและเสียงประกอบ เทคนิคการถ่ายทำ และการตัดต่อที่ช่วยดึงดูดความสนใจ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533 : 92)

ผู้วิจัยได้นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาหรือความต้องการในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของกลุ่มตัวอย่างมาปรับเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและประชาชนิยม (วิจิตร อาวะกุล, 2547: 42-44)

การวิจัยเพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในครั้งนี้ ได้มีการผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหาและทางด้านสื่ออย่างเป็นระบบ โดยได้นำวีดิทัศน์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปหาคุณภาพตามเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ขั้นตอนการสำรวจปัญหาหรือความต้องการในการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นดังนี้

1.1 จากการสำรวจสถานการณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าคนส่วนใหญ่โดยรวมไม่ทราบถึงโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีปัญหาในการติดต่อขอรับบริการจาก สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคนส่วนใหญ่พบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปมากที่สุด คือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ

1.2 จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่มีระดับปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา/ด้านสื่อในการใช้บริการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าคนส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก จึงมีแนวโน้มได้ว่าผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอาวีดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ เพราะวีดิทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี และวีดิทัศน์นั้นยังสามารถบรรจุข้อมูลและเก็บรายละเอียดได้มากกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับอีกด้วย วีดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง (ไพโรจน์ วรกระมล.2539:2) เป็นโสตทัศนวัสดุที่มีราคาไม่แพง ง่ายและเก็บรักษาง่าย (สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2528 :49) อีกทั้งยังมีอายุการใช้งานได้นานกว่าโปสเตอร์และแผ่นพับด้วย

2. ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของวีดิทัศน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามีความเห็นว่าวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีความเห็นว่าวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประเมินหาคุณภาพในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแสนฤทธิ์ ชื่นกตัญญู (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องเทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์สำหรับงานข่าว ที่มี

ประสิทธิภาพ 94.98/94.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 90/90

3.ขั้นตอนการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พัฒนาแล้ว พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง คนส่วนใหญ่โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสำรวจสภาพปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มตัวอย่างก่อนการพัฒนาวิดิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐพงษ์ เจนวีวัฒน์ (2546:89) เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะได้มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ก่อนการพัฒนา โดยการสนทนากลุ่ม และการใช้แบบสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยของ พิรุณรัตน์ ปุณณลิขิต (2549:43 :73) เรื่องการพัฒนาเว็บเพจ สารการออกแบบและเทคโนโลยี ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของโครงการเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากผลการวิจัยพบว่า ครูแกนนำสารการออกแบบซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับเว็บเพจที่พัฒนาแล้วโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ก่อนการพัฒนา โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านภาพและตัวอักษร มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านเสียงและภาษาที่ใช้ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลของการประเมินเป็นดังนี้ คือ การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการใช้งานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก่อนการพัฒนาวิดิทัศน์ และจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิดิทัศน์นั้นมีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้ โดยวิดิทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ วิดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถบรรจุข้อมูลและเก็บรายละเอียดได้มาก สามารถรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งมีราคาไม่แพง ง่ายต่อการเก็บรักษา และมีอายุการใช้งานได้นานกว่า โปสเตอร์และแผ่นพับ จึงนับได้ว่าวิดิทัศน์นั้นเป็นสื่อที่มีคุณภาพ และควรค่าแก่การนำมาใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยและพัฒนารายการวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถนำสื่อที่พัฒนาขึ้นมาได้ ไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์หน่วยงานได้ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจก่อนการผลิตสื่อวิทยทัศน์ โดยการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้เพื่อจะได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้สื่อ
2. ควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อวิทยทัศน์ในรูปแบบของแผ่นวิทยทัศน์ โดยการจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ที่บริเวณด้านหน้าสำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ต้องการทราบข้อมูลของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการเชื่อมต่อข้อมูลไปยังจุดที่ต้องการดูข้อมูลอื่นๆ ได้ด้วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าไปดูข้อมูลได้ตามความต้องการของผู้ใช้
2. ควรพัฒนารายการวิทยทัศน์ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่นต่อไป
3. ควรพัฒนาสื่อประเภทอื่นๆ ในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวรรณิการ์ อัสวตรเดชา. (2544). **สื่อและเครื่องมือเพื่อการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง.
- _____. (2543) **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกศินี ไซติกเสถียร. (2528). **“รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา,”** ในรายการสัมมนา รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จური ก้อนนิล. (2540). **การใช้ชีวิตแบบโปรแกรมเรื่องการประกันชีวิต สำหรับฝึกอบรมพนักงานสอบบัตรตัวแทน**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2526). **หลักการประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). **การประชาสัมพันธ์ : หลักการและแนวปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- _____. (2533). **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพงษ์ เจนวีวัฒน์. (2546). **การพัฒนาเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเที่ยง จัยเจริญ (2543). **“เทคนิคพื้นฐาน,” การใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ประทีน คล้ายนาค. (2541). **การผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เป็รื่อง กุมุท และทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2536). **“แนวคิดการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา” ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา หน่วยที่ 8-10**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พินิต วัฒนโณ. (2520). **การผลิตรายการโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

ถ่ายเอกสาร.

พิรุณรัตน์ ปุณยลิขิต (2549). **การพัฒนาเว็บเพจ สารการออกแบบและเทคโนโลยี ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของโครงการเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พัทธนันท์ วัฒนโณ. (2546). **การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่องการฝึกภาพสำหรับนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ วรรณมด. (2539). **การพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอน เรื่องการฝึกภาพและการใช้ภาพทางการศึกษา**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาสกร บัณฑิตวงศ์. (2545). **การพัฒนารายการวีดิทัศน์เรียนด้วยตนเองเรื่องการใช้งานวิทยุสื่อสารระบบความถี่ร่วม สำหรับอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบินและนักบินบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ยุทนันต์ หาญณรงค์. (2530). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนสองชนิด**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิจิตร อาวะกุล (2548, กรกฎาคม-กันยายน) **วารสารไทย**. 25 (91) :41-54

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2528) **ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา**.

วิรัช ลภีรัตนกุล. (2538). **การประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วสันต์ อติศัพท์. (2526). **การผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษา**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมเกษ จันทน์นาม (2543.) **การพัฒนาระบบสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมเกียรติ วรรณเฉลิม. (2542). **ผลการใช้รายการวิดีโอเพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์ชั้นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3**. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร
- เสวี วงษ์มณฑา. (2522). การประชาสัมพันธ์ ทำกันทำไม. **วารสารศาสตร์** : 3(1) : 72-75.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แสนฤทธิ์ ชื่นกัตถัญญ. (2545). **การพัฒนาบทเรียนด้วยตนเอง เรื่อง เทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์ สำหรับงานข่าว**. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิวดี เอกรัตน์. (2545) **การพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณ งามดี. (2521). **การประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : เทพเทวี.
- อัมพร น้อยสุวรรณ. (2540). **การใช้วิดีโอแบบโปรแกรมกิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่6**. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ ช่างเรียน. (2538). **ไปศึกษาอบรมต่างประเทศ เรื่องการวิจัยและพัฒนาการศึกษา. ในการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : 13 (4) : 24-28.**
- Bernays Edward L. (1977). *Your Future in Public Relations*. New York : Richard Rosen Press, Inc.
- Borg Water R. (1981). *Education Research : An Introduction*. David Mc Kay. New York. USA.
- Boucheret, P. (1996). *Experimental of the Dorian Technical Lycee. The Use of Closed Circuit Television in Technical Education*. Council for Cultural Co-Operation Strasbourg.
- Burke, Richard C. (1971). *Instruction Televisual*. Bloomington Indiana : Indiana University Press.

Cutlip Scott M. and Allen H. Center. (1978). *Effective Public Relations*. New Jersey : Prentice Hall, Inc.

Gustavsson, Normen. (1982). *Construction Achievement Test 3rd ed*. New York : Prentice Hall, Inc.

Hilliard, Robert L. (1982). *Television Broadcasting : An Introduction*. New York : Hasting House, Publisher, Inc.

Martin John E. (1977). *Modern Public Relations*. New York : McGraw-Hill Book Co.

Purdue University. (1967). *Closed Circuit Television Instruction. Research in Instructional Television and Film*. Washington D.C. Office of Education.

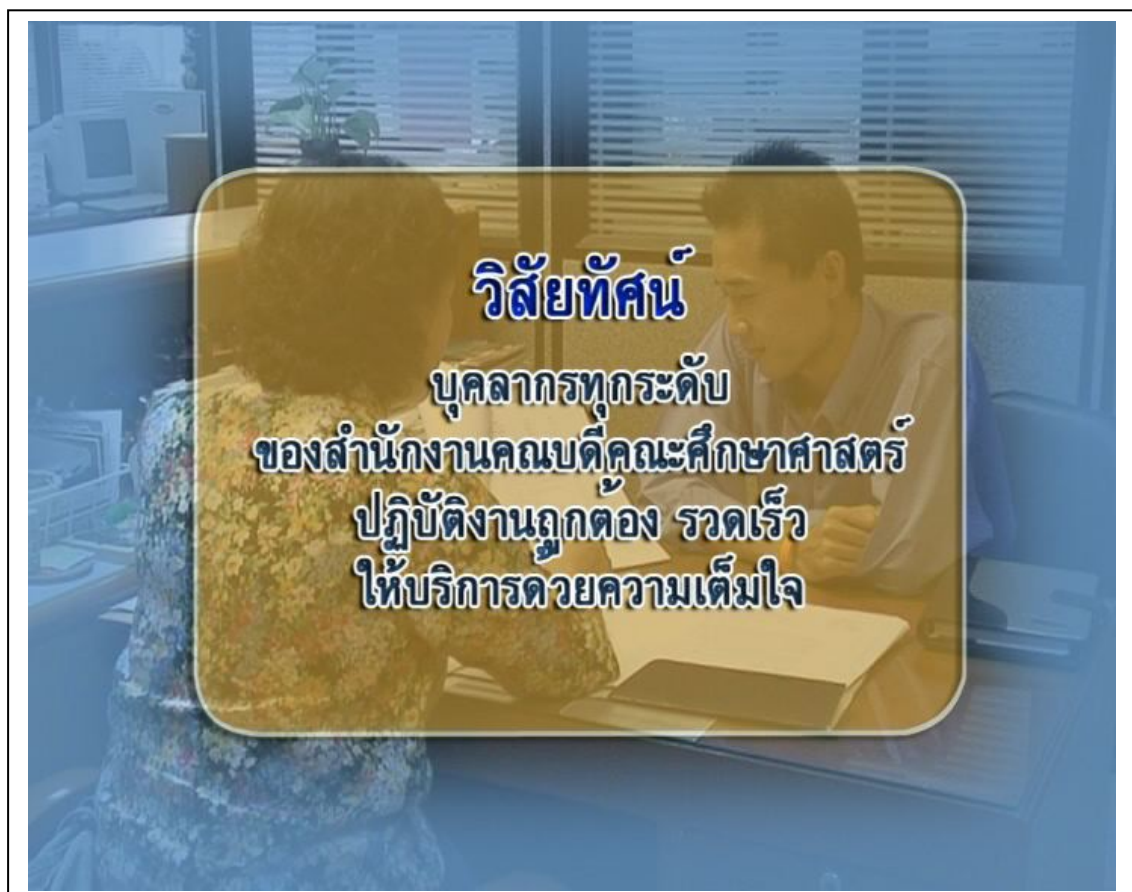
Sullivan, Albert L. (1979). *The Philosophy of Public Relations*. in *Public Relations Quarterly*. 4 (13) : 7.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างรายการวิดิทัศน์
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

นายพิสิทธิ์ แท้มบรรจง
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8

นางอัมพร สินอยู่
นักวิชาการศึกษา 6

หัวหน้างานบริการการศึกษา

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำสารนิพนธ์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ นางสาวเมตตา พาทีเพระะ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการใช้บริการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อ ในการใช้บริการ
ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอน และทุกข้อ ซึ่งคำตอบของท่านมีความสำคัญ
ต่อการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำสาร
นิพนธ์ต่อไป

3. ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
2. สถานภาพ ☐ อาจารย์
☐ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
☐ นิสิต / นักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาในการใช้บริการ ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

1. ท่านทราบโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานคณบดีฯ หรือไม่
☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ
2. ท่านมีปัญหาในการติดต่องานหรือการขอรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ หรือไม่
☐ มีปัญหา ☐ ไม่มีปัญหา
3. ท่านพบสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปจากสื่อชนิดใดมากที่สุด
☐ แผ่นพับ ☐ โปสเตอร์
☐ สไลด์ ☐ วิดิทัศน์ (VDO)
☐ อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือความต้องการด้านเนื้อหา / ด้านสื่อ ในการให้บริการประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับปัญหาหรือความต้องการของท่าน

โดยกำหนดค่าระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาหรือความต้องการ	ระดับปัญหาหรือความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านเนื้อหา					
1	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการติดต่องาน/การรับบริการจากสำนักงานคณบดีฯ					
2	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการงานบริหารและธุรการ					
3	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานบริการการศึกษา					
4	มีปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับงานนโยบายและแผน					
5	มีความต้องการหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานคลังและพัสดุ					
	ด้านสื่อ					
1	มีปัญหาในการใช้สื่อเพื่อดูหรือสืบค้นข้อมูล เช่น มัลติมีเดีย/ อินเทอร์เน็ต					
2	มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร					
3	มีความต้องการได้รับสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร ในรูปแบบของสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง-ประกอบ สามารถดูซ้ำได้ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานได้					

ปัญหา/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ข้าพเจ้านางสาวเมธดา พาทีไพเราะ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง ได้จัดทำแบบประเมินฉบับนี้ขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ ในการสอบถามถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เกี่ยวกับการพัฒนารายการวิทยุทัศน์การ ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงเพื่อพัฒนา รายการวิทยุทัศน์ให้ได้คุณภาพต่อไป โดยขอความกรุณาจากท่าน ตอบแบบประเมินคุณภาพทุกข้อและขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบประเมิน ในครั้งนี้

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ ด้านเนื้อหา
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง วิทยุทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินอยู่นี้ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับใด
โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
1	คุณภาพด้านเนื้อหา 1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ 1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ 1.3 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา					
2	คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ 2.1 ความชัดเจนของเสียงในการอธิบายเนื้อหา 2.2 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
3	คุณภาพด้านการประเมินผล 3.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ 3.2 ระยะเวลาในการนำเสนอรายการวิทยุทัศน์					

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

เรียนท่านผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ข้าพเจ้านางสาวเมลดา พาทีเพระ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง ได้จัดทำแบบประเมินฉบับนี้ขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ เกี่ยวกับการพัฒนารายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงเพื่อพัฒนารายการ วิทยุทัศน์ให้ได้คุณภาพต่อไป โดยขอความกรุณาท่านตอบแบบประเมินคุณภาพทุกข้อและขอขอบพระคุณ ที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

แบบประเมินคุณภาพรายการวิทยุทัศน์ ด้านสื่อ
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคนบดี คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง วิทยุทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินอยู่นี้ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
1	คุณภาพด้านภาพ ตัวอักษร 1.1 ความชัดเจนของภาพ 1.2 การตัดต่อ 1.3 การใช้เทคนิคประกอบ 1.4 ความชัดเจนของตัวอักษร					
2	คุณภาพด้านเสียงและภาษาที่ใช้ 2.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย 2.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ 2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ 2.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบ กับเสียงบรรยาย					
3	คุณภาพด้านการประเมินผล 3.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ 3.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ 3.3 ความต่อเนื่องของรายการ 3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการ นำเสนอรายการวิทยุทัศน์					

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (.....)

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ที่พัฒนาแล้ว

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์ที่พัฒนาแล้ว
เรื่อง การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการ
การใช้วิดิทัศน์การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้วิดิทัศน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจทุกข้อ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากท่านมีความ
สำคัญต่อการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อนำผลที่ได้ไปประกอบการ
จัดทำสารนิพนธ์ต่อไป

3. ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้วิทัศน์
การประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานภาพ ☐ อาจารย์
- ☐ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
- ☐ นิสิต / นักศึกษา

ตอนที่ 2 วิทัศน์ที่ท่านกำลังประเมินความพึงพอใจอยู่นี้ มีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านเนื้อหา					
	1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์					
	1.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหา					
	1.3 ความครอบคลุมของเนื้อหา					
2	ด้านภาพและตัวอักษร					
	2.1 ความชัดเจนของภาพ					
	2.2 การตัดต่อ					
	2.3 การใช้เทคนิคประกอบ					
	2.4 ความชัดเจนของตัวอักษร					
3	ด้านเสียงและภาษาที่ใช้					
	3.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
	3.2 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้					
	3.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ					
	3.4 ความสอดคล้องของเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยาย					

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
4	ด้านการประเมินผล 4.1 การดำเนินเข้าสู่รายการสร้างความสนใจ 4.2 ความเหมาะสมของรูปแบบรายการ 4.3 ความต่อเนื่องของรายการ 4.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอรายการวีดิทัศน์					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวิทัศน์

1. ผศ.ชาญชัย อินทรสุนานนท์	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.พิลาศ เกื้อมี	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผศ.เกศินี โชติกเสถียร	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผศ.อลิศรา เจริญวานิช	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์สุรเชษฐ ไชยอุปละ	ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
8. นายสำเริง แก้วสด	หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษา โรงเรียนเซนต์คาเบรียล

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี
ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม
สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล
สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นายชำนาญ แสงแก้ว
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ 9
กองกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. นางสุพรรณิ เชษฐะชาวลิต
ผู้อำนวยการกองกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. นางสุรางค์ เบญจศรี
หัวหน้างานบริหารและธุรการ สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. นางอัมพร ลินอยู่
หัวหน้างานบริการการศึกษา สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเมตตา พาทีเพราะ
วันเดือนปีเกิด	21 มิถุนายน 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	111/735 หมู่บ้านศิริสุข ซอย 4 ถนนช่างอากาศอุทิศ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	ปวส. (การเลขานุการ) จาก วิทยาลัยพณิชยการบางนา
พ.ศ. 2533	ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป) จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ